The page features a central white oval containing the title. It is surrounded by decorative elements: three blue circles of varying sizes (one large at the top, one medium in the middle, and one large at the bottom) and several thin blue lines that intersect and radiate from the circles, creating a dynamic, abstract background.

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ
МРКОЊИЋ ГРАД
ЗА ПЕРИОД 2024-2030. ГОДИНА**

Мркоњић Град,
фебруар, 2024. год.

УВОД

1. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА	5
1.1. Кључне историјске чињенице	5
1.2. Географске, просторне, природне и климатске особине општине	6
1.2.1. Географски положај	6
1.2.2. Климатске карактеристике	6
1.2.3. Удаљеност од других центара и саобраћајна повезаност	7
1.3. Административно уређење	8
1.4. Преглед најзначајнијих природних ресурса општине	9
1.4.1. Земљишни ресурси	9
1.4.2. Рудно-минерална налазишта	10
1.4.3. Хидрографске карактеристике	11
1.4.4. Туристички потенцијали	11
1.5. Демографске карактеристике и кретања	13
1.6. Стање и кретање на тржишту рада	16
1.6.1. Запосленост	16
1.6.2. Незапосленост	17
1.6.3. Просјечне нето и бруто плате	19
1.6.4. Стање у области ПИО	20
1.7. Стање привреде и економска кретања	21
1.7.1. Стање у области предузетништва	21
1.7.2. Стање у области пољопривреде	25
1.7.3. Стање у области туризма	29
1.7.4. Приказ стања у неколико кључних сектора привреде	30
1.8. Стање и кретања у области друштвеног развоја	32
1.8.1. Стање у сектору образовања	32
1.8.2. Стање у области културе	36
1.8.3. Стање у области спорта	38
1.8.4. Здравствена заштита	41
1.8.5. Социјална заштита	43
1.8.6. Стање цивилног друштва	45
1.8.7. Стање безбједности грађана	46
1.9. Стање просторно-планске документације	49
1.10. Стање основне инфраструктуре	50
1.10.1. Стање саобраћајне инфраструктуре	50
1.10.2. Стање електро-енергетске мрже	52
1.10.3. Стање комуналне инфраструктуре и услуга	52

1.10.4. Остале јавне услуге	54
1.11. Стање животне средине	56
1.11.1. Стање земље, воде и ваздуха	56
1.11.2. Енергетска ефикасност.....	57
1.11.3. Управљање отпадом.....	59
1.11.4. Заштита природног и културно-историјског наслеђа.....	60
1.12. Стање капацитета општинске управе	63
2. SWOT АНАЛИЗА	70
3. СТРАТЕШКО ФОКУСИРАЊЕ.....	71
4. ВИЗИЈА.....	72
5. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ СА ИНДИКАТОРИМА	73
6. ПРИРИТЕТИ И МЈЕРЕ	75
7. КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	77
8. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕГИЈАМА ВИШИХ НИВОА.....	83
9. ИНДИКАТИВНИ ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР	94
10. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА.....	98
ПРИЛОЗИ.....	101
САЖЕТИ ПРЕГЛЕД СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА.....	101
ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД МЈЕРА	117

УВОД

Стратегија развоја општине Мркоњић Град за период 2024.-2030. године (у даљем тексту: Стратегија) је кључни стратешко - плански документ општине Мркоњић Град, који треба да подстиче будући раст и развој заједнице. Стратегија је интегрисана и обухвата економску, друштвену и сферу инфраструктуре и заштите животне средине, а израђена је као оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицање локалних снага, али и као одговор на изазове будућег развоја локалне заједнице.

Стратегија је припремљена у складу са Законом о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 63/21). Носилац израде Стратегије је Општински развојни тим, а учесници у процесу израде су социоекономски партнери у локалној заједници. Стратегија је усклађена са релевантним стратегијама других нивоа власти у Републици Српској и БиХ, обавезама произашлим из процеса европских интеграција, те циљевима одрживог развоја Уједињених нација (SDGs).

Процес израде Стратегије започео је у марту 2023. године доношењем Одлуке о изради Стратегије развоја општине Мркоњић Град за период 2024-2030 („Службени гласник општине Мркоњић Град“, број: 2/23), као и Рјешења о именовању Општинског развојног тима за израду Стратегије развоја општине Мркоњић Град за период 2024-2030, као оперативног и координационог тијела задуженог за процес партиципативне израде Стратегије.

Поступак израде овог документа проведен је у складу са Уредбом о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 94/21).

У том погледу, документ садржи стратешку платформу (ситуациона анализа, SWOT анализа, стратешко фокусирање, визија развоја и стратешки циљеви са индикаторима), приоритете и мјере, кључне стратешке пројекте, усклађеност са стратегијама виших нивоа, индикативни финансијски оквир, оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа, те прилози документа, које чине сажети преглед стратешког документа и детаљан преглед мјера.

Стратегију развоја општине Мркоњић Град за период 2024-2030. година, чине 4 стратешка циља, разрађена кроз 13 приоритета и 27 мјера.

Како би се вршио квалитетан мониторинг над имплементацијом стратегије дефинисани су индикатори (почетно стање и очекивани исходи). С тим у вези, утврђено је укупно 165 индикатора, односно 20 индикатора на нивоу стратешких циљева, 47 индикатора на нивоу приоритета и 98 индикатора на нивоу мјера.

1. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

1.1. Кључне историјске чињенице

Археолошки налази потврђују да је подручје Мркоњић Града било насељено још у току првог миленијума старе ере. О животу Илира у бронзаном и жељезном добу на подручју данашње општине Мркоњић Град има сигурних свједочанстава, као што су остаци илирске троске и керамике пронађени код врела Суљиновац, као и бројне градине, настале крајем бронзаног доба и кориштене све до почетка нове ере (у Мајдану, у Пецкој – Велика и Мала градина, у Грацима - Велика и Мала, у Магаљдолу, у Подбрду – Рудићи и Штрбина, у Тријебову, у Бјелајцу – Чурум Вулића и Чурум Ловрића, Градина у Баљвинама, као и дијелови оружја (врхови копља) пронађени приликом изградње пута Бања Лука-Јајце у подножју села Баљвине и који се и данас чувају у Музеју РС).

Постоји много физичких остатака и из периода средњег вијека, нарочито значајних за историју културе и умјетности овог краја. Првенствено се ради о средњовјековним надгробним споменицима – стећцима, којих је до данас сачувано 500–600. Има их осамљених и у скупинама – некрополама. Посебно много их има у Баљвинама, Шеховцима, Лисковици, Густовари, Подрашници, Грацима, Чађавици и Бјелајцу. Нарочито лијепо су архитектонски и ликовно обрађени они у Баљвинама, Шеховцима, Густовари и Лисковици.

Према Просторном плану Републике Српске на подручју општине Мркоњић Град је одређено 13 локалитета са некрополама стећака, који треба да се ставе под заштиту као културна добра. Данашњи Мркоњић Град настаје 1593. године, када је Крзлар-ага, родом Ђукановић, подигао свој вакуф (задужбину) која добија назив Јенџе касаба (у преводу Нови Град). Назив се касније мијења у Варцарев Вакуф, па Варцар Вакуф. Свој данашњи назив Мркоњић Град је добио 1925. године, у част српског краља Петра I Карађорђевог, који је као Петар Мркоњић учествовао у босанско-херцеговачком устанку 1875. године.

У току Другог свјетског рата, у ноћи између 25. и 26. новембра 1943. године, у Мркоњић Граду је одржано засједање ЗАВНОБИХ-а, на којем је успостављена бивша СР БиХ, тако да град по својој улози у савременој историји БиХ заузима важно мјесто.

Током одбрамбено-отаџбинског рата 1992-1995. године односно пред сам његов завршетак, 10. октобра 1995. године Хрватска војска и Хрватско вијеће одбране, уз помоћ НАТО снага, окупирани Мркоњић Град. Том приликом град је претрпио огромне људске и материјалне жртве. Из највеће појединачне масовне гробнице у Републици Српској ексхумирано је 181 тијело српских жртава, од чега су 42 цивила, а на подручју општине, на различитим локацијама пронађене су још 183 жртве.

Према подацима Општинске комисије за процјену ратне штете, потпуно су уништене 3.644 куће и 700 станова, а оштећено је још 6.017 стамбених објеката.

После потписивања Дејтонског мировног споразума Мркоњић Град је враћен у територијални састав Републике Српске, 4. фебруара 1996. године се десио повратак првих становника. Због тога се овај датум прославља као Дан општине.

Од тренутка постанка, кроз даљи историјски развој, општина Мркоњић Град је прошла кроз веома бурна и турбулентна времена, што је у најзначајнијој мјери одредило њен данашњи статус.

Подручје данашње општине Мркоњић Град је припадало различитим административним јединицама и државним цјелинама током историје, при чему је дошло до постепене концентрације људи, привредних капацитета и инфраструктуре у насељеном мјесту Мркоњић Град, као општинском центру и једином градском насељу.

Све ово је условило богато културно-историјске наслијеђе, које даје добру основу и развојну прилику у области туризма.

Посебно се истичу природна и културно-историјска наслијеђа, која је потребно валоризовати и покренути поступак заштите истих (некрополе стећака, вјерски објекти, природне атракције и тако даље).

1.2. Географске, просторне, природне и климатске особине општине

1.2.1. Географски положај

Општина Мркоњић Град смјештена је у западном дијелу Босне и Херцеговине, односно југозападном дијелу Републике Српске. Граничи се са Градом Бања Лука на сјеверу, општином Кнежево на сјевероистоку, на истоку граничи са општинама Језеро и Јајце (ФБиХ), са југоисточне стране општином Шипово, на југу општином Гламоч (ФБиХ) и општином Рибник на западу. Подручје Општине обухвата површину од 669,73km² (Просторни план општине Мркоњић Град од 2016-2036. године).

Географски положај општине Мркоњић Град обухвата подручје између 44°11' и 44°34' сјеверне географске ширине и између 16°47' до 17°15' источне географске дужине по Гриничу. Конфигурација терена општине Мркоњић Град карактеристична је по наглашеној рељефности. Највећи дио простора припада брдско-планинском подручју, које карактеришу планине: Лисина, Мањача, Димитор, Чемерница и Овчара (Млиништа). Између ових планина су висоравни које се налазе на надморским висинама између 750 m (Подрашко поље) и 950 m (Подови). Просјечна надморска висина подручја општине је 591 m.

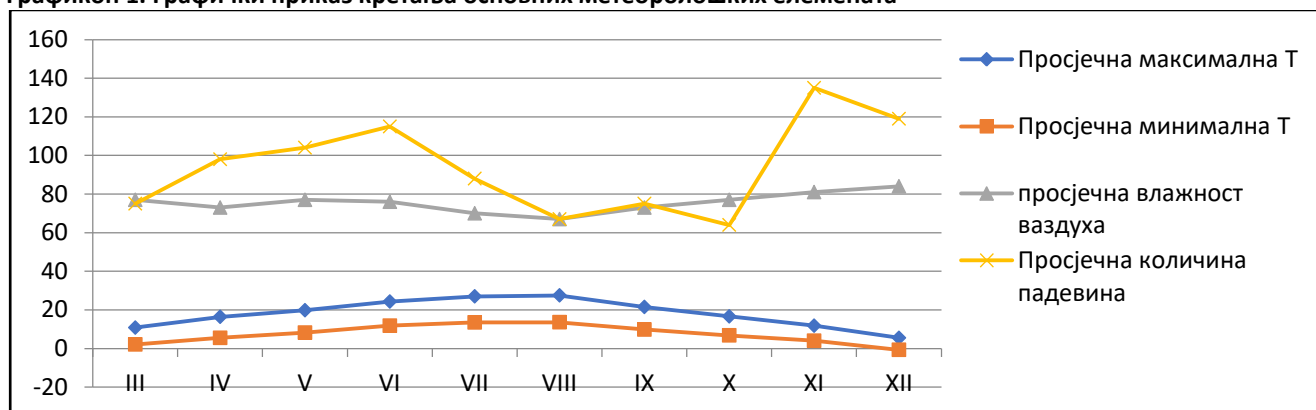
1.2.2. Климатске карактеристике

Климатске карактеристике општине Мркоњић Град описане су на основу климатских елемената: температуре, релативне влажности ваздуха, падавина, облачности, инсолације и вјетрова. Подаци кориштени за обраду климатских карактеристика добијени су из хидрометеоролошког завода Републике Српске у Бањалуци и метеоролошке станице Мркоњић Град, и односе се на период 1999-2002.

Табела 1. Приказ основних метеоролошких елемената за општину Мркоњић Град

	Мјесеци									
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Просјечна макс. Т (°C)	10,8	16,4	19,8	24,3	27	27,5	21,5	16,6	11,8	5,5
Просјечна мин. Т (°C)	2,1	5,5	8,2	11,8	13,5	13,6	9,8	6,8	4	-0,7
просјечна влажност ваздуха (%)	77	73	77	76	70	67	73	77	81	84
Просјечна количина падавина (mm)	75	98	104	115	88	67	75	64	135	119

Графикон 1. Графички приказ кретања основних метеоролошких елемената

1.2.3. Удаљеност од других центара и саобраћајна повезаност

Општина Мркоњић Град се налази на јужном дијелу бањалучке регије, на правцу исток – запад (Блиски исток – Балкан – Европска унија), те на правцу сјевер – југ (Скандинавско полуострво – Централна Европа – Јадранско море).

Слика 2. Саобраћајни положај општине Мркоњић Град

Значајнији међународни гранични прелази, значајни за општину Мркоњић Град су:

- Градишка – међународни гранични прелаз I категорије у друмском саобраћају са Републиком Хрватском (промет лица, свих врста роба и превозних средстава), удаљеност 117 km.
- Изачић – међународни гранични прелаз I категорије у друмском саобраћају са Републиком Хрватском (промет лица, свих врста роба и превозних средстава), удаљеност 142 km.
- Рача – међународни гранични прелаз I категорије у друмском саобраћају са Републиком Србијом (промет лица, свих врста робе и превозних средстава), удаљеност 263 km.

Најближе луке су:

- Лука Брчко – удаљеност 235 km,
- Лука Плоче – удаљеност 214 km,
- Лука Сплит – удаљеност 205 km.

Најближи аеродроми у окружењу су:

- Бања Лука - Маховљани – удаљеност 81 km,
- Тузла – удаљеност 214 km,
- Сарајево – удаљеност 179 km,
- Загреб – удаљеност 239 km,
- Београд – удаљеност 369 km.

Када је у питању жељезнички саобраћај, Жељезничка станица Бања Лука се налази на удаљености од 61 km од општине Мркоњић Град.

Значајнији путни правци који пролазе подручјем општине Мркоњић Град су:

- магистрални пут М-5: Јајце – Мркоњић Град – Бихаћ, који спаја централну Босну са њеним западним дијеловима (представља везу са граничним прелазом Изачић, и даље са Хрватском и западноевропским земљама),
- магистрални пут М-15: Мркоњић Град (Рогољи) – Гламоч – Сплит директно повезује општину и крај са приморјем тј. јадранском регијом,
- магистрални пут М-16: Бањалука – Мркоњић Град (Црна Ријека) – Јајце – Бугојно – Сплит, који врши повезивање планинске, панонске и јадранске регије (за Мркоњић Град представља везу са приморјем, као и граничним прелазом у Градишци, односно везу са Хрватском и западноевропским земљама, а такође преко Бањалуке Мркоњић Град спаја са једним од два главна друмска саобраћајна правца на подручју Републике Српске, правцем исток - запад: граница са Србијом – Бијељина – Брчко – Модрича – Дервента – Бања Лука – Приједор – Нови Град, дакле представља везу са Србијом и даље са другим земљама),
- регионални пут Р-412: Мркоњић Град – Црна Ријека, који подручје града спаја са магистралним путем М-16,
- регионални пут Р-411: Мркоњић Град – Хан Кола – Бања Лука, који чини везу између Мркоњић Града и Бањалуке, преко Мањаче,
- регионални пут Р415: Доњи Бараћи-Шипово, који подручје општине спаја са општином Шипово.

1.3. Административно уређење

Општина Мркоњић Град је територијална јединица локалне самоуправе у којој грађани задовољавају своје потребе и учествују у остваривању заједничких и општих интереса, непосредно и посредством демократски изабраних представника.

Према Уредби о насељеним мјестима која чине подручје јединице локалне самоуправе („Службени гласник општине Мркоњић Град”, број: 04/10), општина Мркоњић Град има 38 насељених мјеста организованих у 22 мјесне заједнице: МЗ Центар Мркоњић Град, МЗ Густовара, МЗ Збориште, МЗ Мркоњић Град – Бркић Башта, МЗ Подгорја, МЗ Медна, МЗ Мркоњић Град – Каменица, МЗ Ступари, МЗ Мајдан, МЗ Мркоњић Град – Ново Насеље, МЗ Шеховци, МЗ Бараћи, МЗ Мркоњић Град – Подоругла, МЗ Подбрдо, МЗ Магаљдол, МЗ Бјелајце, МЗ Горњи Граци, МЗ Горња Пецка, МЗ Баљвине, МЗ Подрашница, МЗ Герзово и МЗ Ораховљани.

Органи општине Мркоњић Град су:

- Скупштина општине Мркоњић Град – представнички орган, орган одлучивања и креирања политика општине Мркоњић Град,

- Начелник општине Мркоњић Град – извршни орган, заступа и представља општину, руководи Општинском управом општине Мркоњић Град и одговоран је за њен рад.

1.4. Преглед најзначајнијих природних ресурса општине

1.4.1. Земљишни ресурси

Најзначајнији земљишни ресурси општине Мркоњић Град су шуме и пољопривредно земљиште. Пољопривредно земљиште заузима површину од 13.804,60 ha, односно 20,61 % општине. Шумско земљиште заузима 50.648,55 ha, односно 75,62% општине. Туристичко-рекреативне површине заузимају 148,85 ha, односно 0,22 %.

На подручју општине веће водене површине су: акумулационо језеро Бочац (143,04 ha), језеро Балкана (6,01 ha), уз напомену да су планиране површине под акумулацијама (232,84 ha).

Табела 2. Структура коришћења земљишта на подручју општине Мркоњић Град

Приказ просторних показатеља за намјену површина	Површина (ha)	Структура (%)
Пољопривредне површине	13.804,60	20.61
Шуме и шумско земљиште	50.648.55	75.62
Грађевинско земљиште-претежно становање	1.223.58	1.83
Пословно-производне зоне-стање	51.55	0.07
Пословно-производне зоне-план	40.12	0.06
Туристичко-рекреативне површине-стање	53.42	0.08
Туристичко-рекреативне површине-план	95.43	0.14
Водена површина - стање	149.05	0.22
Водена површина - план	232.84	0.35
Гробља	41.36	0.06
Деградирано-површине предвиђене за рекултивацију	29.14	0.04
Депонија-стање	10.36	0.01
Ауто пут - план	593.01	0.89
Укупно:	66.973.02	100

(Извор: Просторни план Општине Мркоњић Град 2016.- 2036.године)

Укупна површина шума на подручју општине Мркоњић Град износи 28.432ha, од чега је 21.642 ha (76%) у државном власништву, а 6.790 ha (24%) у приватној својини, а од укупне површине шума и шумског земљишта:

- високе шуме заузимају површину од 12.604ha или 45%;
- шумске културе 1.430ha или 6,61%,
- изданачке шуме 7.608ha или 35,15%;
- површине подесне за пошумљавање и газдовање 6.185 или 21%,
- површине неподесне за пошумљавање и газдовање 605ha или 2%.

Табела 3. Преглед површина (неминираних) по категоријама шума

Категорија шума	Површина	
	ha	%
Високе природне шуме	12.604	58,24

Шумске културе	1.430	6,61
Изданачке шуме	7.608	35,15
А. Укупно обрасла површина	21.642	76,12
Шибљаци подесни за пошумљавање	3.017	44,43
Голети подесне за пошумљавање	3.168	46,66
Шуме неподесне за газдовање	422	6,22
Крш и голети неподесне за газдовање	44	0,65
Сталне шумске чистине	9	0,13
Далеководи и остале непродуктивне површине	100	1,47
Узурпације	30	0,44
Б. Укупно необрасла површина	6.790	23,88
УКУПНО А+Б ШПП	28.432	100

(Извор: Шумско-привредна основа – ШГ „Лисина“)

1.4.2. Рудно-минерална налазишта

На подручју општине Мркоњић Град постоји неколико налазишта различитих рудно-минералних компоненти, а најзначајнији су боксит, мермер, доломит и угаљ. Рудно-минерална налазишта на подручју општине Мркоњић Град нису довољно истражена, тако да не постоје прецизни подаци о свим њиховим расположивим локалитетима и количинама. Тренутно, на подручју општине Мркоњић Град укупна површина истражног и експлоатационог простора износи око од 4.128,5 хектара. Испод се налази табеларни преглед рудно-минералних налазишта за које постоје одређени ниво истражености.

Табела 4. Преглед рудно-минералних налазишта на подручју општине

Минерал/ руда	Локација	Резерве
Боксит	Лисковица	104.000 т
Боксит	Пецка	1.565.000 т
Боксит	Љ. долина	754.000 т
Мермер	Мајдан	960.000 т
Доломит	Чираковац	1.993.000 м ³
Угаљ	Медна	107.300 т
Бентонит	Герзово	1.000.000 т
Кварц	Подрашница	953.000 т
Кречњак	Подбрдо	н.н.
Бакар, жељезо, олово	Сињаково	200.000 т (1.000.000 т)

Извор: Просторни план општине Мркоњић Град 2016-2036. година

Из претходне табеле се види да општина Мркоњић Град располаже са значајним рудно-минералним ресурсима, прије свега рудом боксита са значајним залихама. Такође, веома су значајна налазишта доломита, који представља важну сировинску основу за грађевинску индустрију (нискоградња). На подручју општине постоје и значајна налазишта руде бентонита, као и руда угља, жељеза, кварца и др.

Рудно-минерални ресурси представљају основу за инвестиционе пројекте који могу значајно унаприједити развој општине, уз придржавање принципа одрживог развоја.

1.4.3. Хидрографске карактеристике

Подручје општине Мркоњић Град испресјецано је бројним мањим и већим воденим токовима. У општини се разликују генерално двије хидрографске цјелине: прва, чије воде гравитирају водотоку Врбаса (око 85%) и друга, чије воде гравитирају водотоку Сане (око 15%). Водени токови који гравитирају према ријеци Врбас су: Црна ријека, Зеленковац, Понор и неколико других мањих рјечица и потока, док према ријеци Сани гравитирају ријеке Корана и Медљанка са још неколико мањих рјечица и потока.

На подручју општине Мркоњић Град најзначајнији водени ток је Црна ријека, лијева притока Врбаса. Дужина тока је 17 km и тече правцем југ-сјевер. Ова ријека је некада била позната по бројним врстама рибе и развијеном спортском риболову. Нажалост, због загађености изгубила је туристички значај. У смислу употребних потенцијала, Црна ријека има одређени хидро-енергетски потенцијал уз напомену да је на њој додјељено неколико концесија за градњу МХЕ.

У енергетском смислу, најзначајнији је средњи ток Врбаса који се користи преко хидроелектране „Бочац“. Такође, на овом подручју 2018. године пуштена је у рад и МХЕ „Бочац 2“, која је у значајној мјери унаприједила искористивост капацитета ријеке Врбас.

Извјестан енергетски потенцијал имају и воде Подрашког поља које се путем подземног понора одводе у правцу Крупе на Врбасу. Многобројни извори и мањи водотоци, нарочито на падинама планина Димитор и Лисина, представљају значајне водне ресурсе у локалном смислу. Такође, и ријеке Сана и Медљанка располажу са значајним хидро-енергетским потенцијалима и на овом подручју дато је више концесија за изградњу МХЕ, од којих је изграђена и пуштена у рад МХЕ „Медна“ на ријеци Сани (машинско постројење исте МХЕ је изграђено на подручју општине Рибник).

Од хидрографских објеката за туризам су значајни: језеро Балкана, ријека Сана, рјечице Зеленковац и Понор и хидроакумулационо језеро Бочац.

Хидро-акумулационо језеро Бочац, поред наведеног, има и значајан комерцијални риболовни потенцијал који није довољно искориштен.

1.4.4. Туристички потенцијали

Општина Мркоњић Град располаже значајним природним и културно-историјским наслеђејем које може бити солидна основа за развој туризма. Најзначајнији су: шири локалитет Балкане, Зеленковац, планина Лисина, подручја ријека Сане и Понора, шире подручје хидро-акумулационог језера Бочац, Млиништа, Пецка и др. Поред наведеног значајни су и музеј ЗАВНОБиХ-а, те бројни вјерски објекти који могу бити добра основа за развој вјерског туризма. У наставку дат је кратак опис неких од најзначајнијих потенцијала.

Балкана, језеро смјештено је 4 km западно од Мркоњић Града, уз магистрални пут М-5 (бивши пут АВНОЈ-а) и представља један од значајнијих туристичких локалитета овог подручја. Овај туристички потенцијал лежи у подножју планине Лисине, на надморској висини од око 750 m. Његову основу представљају два језера, Велико и Мало. Укупна површина језера износи око 56.000m² (Великог око 45.000m² у Малог око 11.000m²). Просјечна дубина Великог језера износи око 10 m, а Малог око 3 m.

Зеленковац је планинско излетиште које се налази поред села Подрашница. Удаљено је око 70 km југозападно од Бања Луке и лежи на надморској висини од 880 m. Од Мркоњић Града је удаљено 15 km, а налази се поред магистралног пута М-15. Зеленковац пружа одличне услове за излетнички, спортско-рекреативни, здравствени, ловни, зимски, манифестациони, транзитни и етно туризам.

Лисина је планина вулканског поријекла. Њен највиши врх висок је 1.467 метара. Карактерише је велики биодиверзитет биљних и животињских врста, као и бројни извори питке воде који представљају значајан водни ресурс у локалним оквирима. Јединствен је природни резерват у Српској из више разлога (360 извора воде, више од 1.200 врста гљива, 1.000 цвјетова и биљака кормофита и 105 врста птица).

Расадник-Рогољи је излетиште које је потребно у планском периоду уредити, употпунити туристичким садржајем (изградња спортских терена, бунгалова, роштиљ мјеста и сл.) и ставити у функцију развоја туристичке понуде општине.

Млиништа су од Мркоњић Града удаљена 45 km, а налазе се поред магистралног пута М-15. На надморској висини од 1.130 m, представља праву ваздушну бању. Погодно је за одмор, рекреацију, здравствени туризам, лов, шетњу, планинарење, брање љековитог биља и друге активности. Клима овог мјеста је изузетно оштра, а током зиме снијег напада и до 2 m висине.

Споменик природе „Врела Сане“ Основна вриједност су три јака карстна врела ријеке Сане, затим доњи ток ријеке Коране као и хидролошки активна пећина Мрачај.

Посебна карактеристика изворишта ријеке Сане јесте њена издашност која на минимуму износи $Q_{min} = 1\ 140\ l/s$, при чему једно од три врела истиче из пећине. Према Уредби о класификацији вода и категоризацији водотока („Службени гласник Републике Српске“, број: 42/01), вода ријеке Сане од изворишта до међуентитетске границе се одликује највишим квалитетом, због чега је сврстана у прву класу квалитета вода.

Према посљедњим истраживањима извршеним током 2023. године¹, хидролошки активна пећина Мрачај је истражена до дужине од 1,2 km заједно са свим пронађеним сифонима, док њена дубина износи 26 m и варира од водостаја.

Уопштено, изузетне хидролошке, хидрогеолошке, геоморфолошке и пејзажне вриједности су основно обиљежје Споменика природе „Врела Сане“.

Језеро „Бочац“ се налази на удаљености од 14 km од Мркоњић Града, у правцу Бањалуке, поред мјеста гдје се регионални пут Р-412 спаја са магистралним путем М-16, односно гдје се Црна ријека улива у Врбас. Оно је вјештачко језеро, изграђено на ријеци Врбас за потребе ХЕ „Бочац“. Дужина језера је 16,45 km, а површина 26,79 km². Захваљујући својој дужини, ширини и дубини, идеално је за спорт и рекреацију на води. Изузетно је богато племенитом слатководном рибом, као што је поточна пастрмка, младица, клен, шкобаљ, мрена и др.

Тврђава Бочац (односно њени остаци) се налази уз само језеро Бочац (изнад бране ХЕ „Бочац“). Она представља један од средњовјековних градова - тврђава, који је изграђен над кањоном Врбаса и био је једна од најважнијих фортификација врбашког одбрамбеног система. Ова тврђава се први пут помиње 1446. године.

Музеј ЗАВНОБиХ-а је споменик из новије историје Мркоњић Града. Објекат музеја је током 2022. године рестауриран и неопходно га је опремити адекватном поставком, како би био у пуној функцији.

Село Пецка се налази 30 km од Мркоњић Града. У селу се налази Споменик природе „Врела Сане“, Пењалиште Пецка, Црква Св. Илије из 1858 године, те Визитор Центар „Пецка“ којим управља удружење Greenways. Село прошлости и обећавајуће будућности како га кроз своје активности промовише Greenways. Једна од најзначајнијих активности је покретање иницијативе за заштиту извора ријеке Сане, који су проглашени Спомеником природе „Врела Сане“. У селу се налази и највеће природно пењалиште у БиХ са преко 140 смјерова и ту се одржава најстарији фестивал пењања у БиХ. Село је потуно мапирано и обиљежено сигнализацијом за пјешачке и бицикличке стазе. Поред Outdoor resorta Песка који располаже са 40 кревета, Центра за посјетиоце са 16 кревета, у селу се издаје и у неколико сеоских кућа као смјештај на селу (око 20 кревета).

¹ Истраживање извршили спелеорониоци Осама Гобаре и Мауро Бордињон у сарадњи са Ронилачким клубом „БУК“ и Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног наслеђа.

Пецка је званично проглашена једним од 14 најљепших села у БиХ.

Општина Мркоњић Град располаже природним богатствима, која могу бити солидна развојна основа. Посматрајући укупно стање ресурса општине нешто више се издвајају шума, пољопривредно земљиште, руде (доломит, бентонит, боксит, угљ и сл.), водни ресурси, енергија сунца, као и богата флора и фауна. Сви они заједно, уз ефикаснији начин њиховог управљања и експлоатације, могу бити добра основа за успјешан привредни развој. У циљу њиховог што ефикаснијег стављања у функцију, неопходно је извршити детаљније сагледавање и истраживање њиховог квалитативног и квантитативног стања, те утврдити конкретне програме за њихову експлоатацију.

Шумски ресурси, имајући у виду тренутне потребе примарне дрвопрерађивачке индустрије на подручју општине, нису довољни да задовоље инсталисане капацитете, тако да стратешко одређивање пословне и локалне заједнице треба да иде у правцу вишег степена финализације производње у овој области.

Општина Мркоњић Град располаже значајним капацитетима пољопривредног земљишта. Међутим, овдје треба имати у виду непостојање адекватне евиденције о пољопривредном земљишту у државној својини, те уситњеност расположивих парцела, што је тренутно лимитирајући фактор његовог ефикаснијег кориштења. Стратешка рјешења по питању пољопривредног земљишта треба да иду у правцу идентификације земљишних површина, креирања базе података о расположивим површинама и укрупњавања пољопривредних парцела. Такође, у складу са законском регулативом, потребно је приступити доношењу стратешких докумената који третирају управљање земљишним ресурсима, као што су Основа управљања и кориштења пољопривредног земљишта и др.

Рудно минерална налазишта, такође захтијевају детаљније анализе и истраживања, како би се креирала квалитетна база података о њиховом стању и инвестиционим могућностима. Оно што је јасно, када је у питању овај ресурс, јесте могућности које пружа потенцијал боксита, бентонита, доломита, а у задње вријеме и угља. Свакако, кључно у овом сегменту је експлоатација истих на одрживим основама.

Хидро потенцијал општине Мркоњић Град представља добру основу за кориштење хидроенергије, производњу питке воде и узгој разних рибљих врста, како комерцијалних, тако и спортско-риболовних. И климатске карактеристике општине пружају добру ресурсну основу за производњу енергије из обновљивих извора (инсолација и сл.).

У области туризма, општина Мркоњић Град има богату и интересантну историју, која може бити важан сегмент свеукупне туристичке понуде овога краја. Повољан географски и саобраћајни положај, на раскршћу важних путева, омогућује размјену људи и роба и основ су добре комуникације са околним крајевима. Овдје се могу посебно истаћи туристички потенцијали подручја Балкане, планине Лисине, језера „Бочац“, ријеке Сане, Понора, Зеленковца, села Пецка и бројни културно-историјски споменици. Детаљнијим сагледавањем свих идентификованих потенцијала и њиховим стављањем у контекст креирања развојних пројеката могуће је остварити значајан економски раст и развој општине Мркоњић Град на основама одрживог развоја.

1.5. Демографске карактеристике и кретања

Када су у питању демографска кретања у БиХ, због изостанка редовног пописа становништва, а имајући у виду чињеницу веома изражених свих видова миграционих кретања, није могуће у са сигурношћу утврдити прецизне трендове и чињенице у овој веома важној области.

По попису становништва који је спроведен 2013. године, општина Мркоњић Град је имала укупно 15.926 становника, што чини око 1,36% становништва Републике Српске. У односу на Попис из 1991. године, општина Мркоњић Град има 11.469 становника мање, односно становништво је смањено за око 41%. Смањење броја становника се наставља и у постпописном периоду на шта указују званичне процјене броја становника од стране Завода за статистику Републике Српске.

У последњих тридесетак година дошло је до многих промјена везаних за становништво општине Мркоњић Град, на што су нарочито утицала посљедња ратна дешавања. Ту се прије свега мисли на промјену у укупном броју становника, промјенама у структури становништва (нарочито старосној и структури према активности), израженим миграционим кретањима, као и промјенама везаним за величину и укупан број домаћинстава.

У периоду од почетка ратних дешавања на простору Републике Српске (БиХ), односно 1992. године, по питању демографских карактеристика општине Мркоњић Град, два су кључна фактора која су посебно утицала на укупан број становника. Први је напуштање становника, посебно Бошњака и Хрвата, али у значајном броју и Срба, подручја општине почетком и током ратних дешавања (у периоду од 1992-1993. године). Други је напуштање подручја општине од стране преосталог становништва, 1995. године, односно након њене окупације од стране Армије БиХ, ХВО и регуларне војске Хрватске, потпомогнутим НАТО снагама. Након враћања подручја општине у територијални састав Републике Српске, због уништене имовине и економских разлога, велики број становника је наставио да живи у подручјима гдје се населио током избјеглиштва (а највише у Бања Луци и Републици Србији, али и у дугим државама). У том периоду су посебно демографска пражњења захватила рурална подручја.

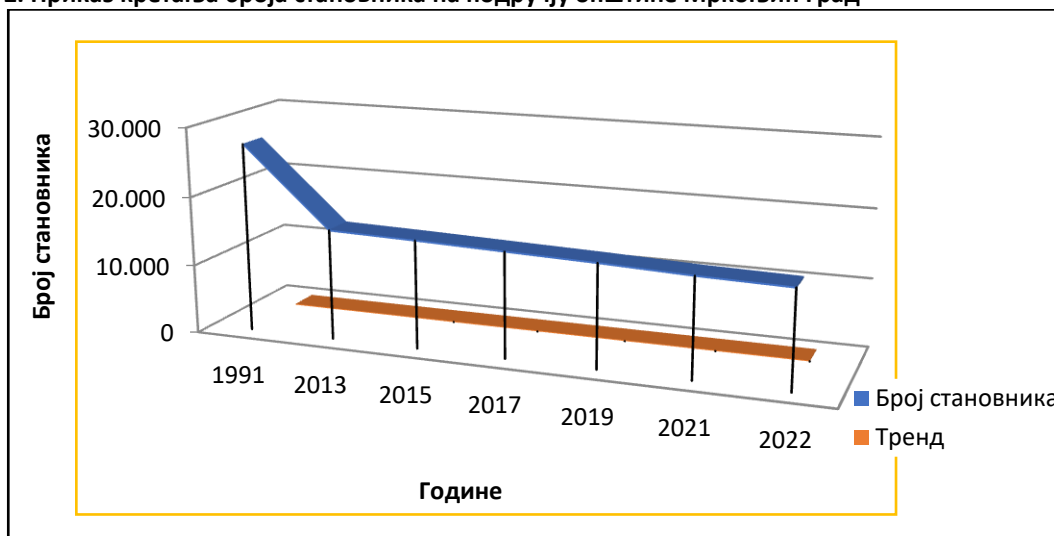
Кретање броја становника, према резултатима обављених пописа од 1971., 1981. и 1991. године, пописа 2013. године, те процјена Републичког завода за статистику (за период после 2013. године), приказано је у наредној табели.

Табела 5. Кретање броја становника по пописима и годинама

Број становника	Година								
	1971	1981	1991	2013	2015	2017	2019	2021	2022
	30.159	29.684	27.395	15.926	15.614	15.228	14.853	14.357	14.074

Извор: Пописи становништва (1971., 1981., 1991., 2013.) и процјена Републичког завода за статистику (2015., 2017., 2019., 2021. и 2022.)

Графикон 2. Приказ кретања броја становника на подручју општине Мркоњић Град

Из наведене табеле видљиво је да општину Мркоњић Град, као и већину других локалних заједница у Републици Српској, односно БиХ (али и ширег региона) карактерише смањење броја становника у мањем или већем обиму из „пописа у попис“, односно од посматране 1971. године на овамо.

Број становника према попису из 2013.године је мањи за око 42% у односу на 1991. годину, а разлози су опште познати (одлазак људи и напуштање ових крајева током ратних дешавања и окупације подручја општине).

Структура становништва према старосним серијама приказана је следећим графиконом.

Графикон 3. Структура становника према старосним серијама

Извор: Републички завод за статистику Бања Лука, „Градови и општине Републике Српске“ - прилагођено

Просторни распоред становника приказан је у следећој табели.

Табела 6. Број становника у урбаним и руралним дијеловима општине

Р.бр.	Локалитет	Број становника	%
1.	Урбано ²	8.486	53,3
2.	Рурално	7.440	46,7
Укупно		15.926	100

Извор: Резултати Пописа становништва 2013. године

Општину Мркоњић Град карактерише већи проценат становника који живи у урбаном дијелу општине, како је уочљиво и из претходне табеле.

Табела 7. Преглед броја домаћинстава према броју чланова

Укупан број	Величина домаћинства					Просјек
	1 члан	2 члана	3 члана	4 члана	5 и више чланова	
6.104	1.538	1.806	1.218	939	603	2,60

Извор: Резултати Пописа становништва 2013. године – прилагођено

Анализа основних компоненти природног кретања становништва општине Мркоњић Град указује на озбиљне изазове у демографском развоју. Ниво наталитета је изузетно низак, а према подацима Завода за статистику из године у годину број рођених се смањује, док је, с друге стране евидентан пораст броја умрлих. Разлози оваквог стања су у уској вези са неповољном старосном структуром и све израженијим процесом старења становништва општине.

² Урбани дио општине обухвата градски дио са насељима Подоругла и Брдо.

За потпуну спознају о кретању броја становника на подручју општине неопходно је сагледати миграције становништва. Из званичних публикација надлежних институција БиХ и РС које се баве анализом миграционих кретања могуће је анализирати само стање у области унутрашњих миграција. На основу расположивих података може се закључити да и овај показатељ има негативне трендове, односно, у посматраном периоду подручје општине Мркоњић Град, као и већину локалних заједница у ширем региону, напустило је више становника него што се у међувремену доселило.

Иако нема званичних података о екстерним миграционим кретањима, евидентно је да су миграције присутне и да тиме значајно утичу на кретање броја становника, као и на структуре становништва општине. Углавном су то некад у већој мјери биле миграције економског карактера (становништво млађе животне доби одлази у потрази за послом), међутим актуелне миграције узроковане су потребом спајања породица, као и миграције због нестабилних политичких прилика у БиХ и региону и слично.

У периоду 2013-2022. година, као што је то била ситуација и у претходном периоду, присутан је тренд смањења броја становника, при чему је, током цијелог наведеног периода, евидентан тренд смањења популације у старосној групи до 14 година, док је популација 65 и више година у сталном порасту.

Становништво српске националности чини већински дио становништва.

Општину Мркоњић Град карактерише већи проценат становника који живи у урбаном дијелу општине. У посљедње вријеме присутан је тренд раста броја малих насеља (насеља до 100 становника), а у 2013. години их је било преко 43%.

Просјечно домаћинство броји 2,6 чланова, а преовлађују домаћинства са 1 и 2 члана, и то око 55% од укупног броја домаћинстава.

Значајан број становника са подручја општине Мркоњић Град живи и ради у земљама Западне Европе, што је са једне стране демографски изазов, а са друге стране економска могућност за нове привредне инвестиције.

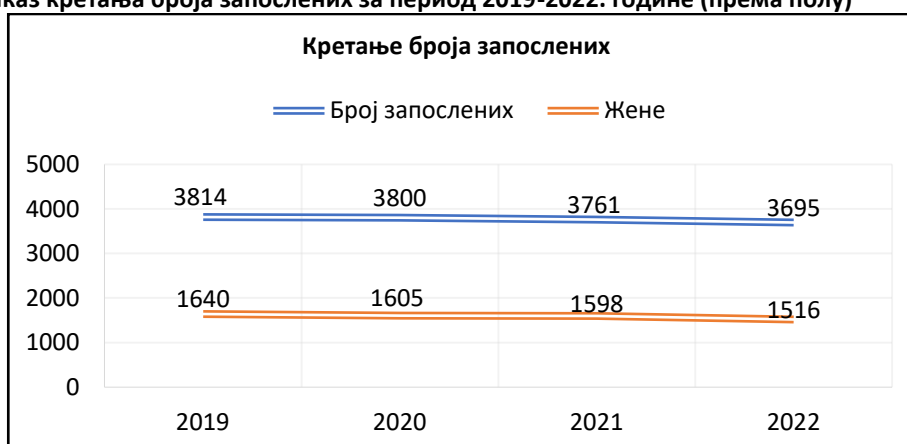
На основу свега изнесеног, изналажење одговора на негативне демографске трендове представља кључни изазов за општину Мркоњић Град у наредном периоду.

1.6. Стање и кретање на тржишту рада

1.6.1. Запосленост

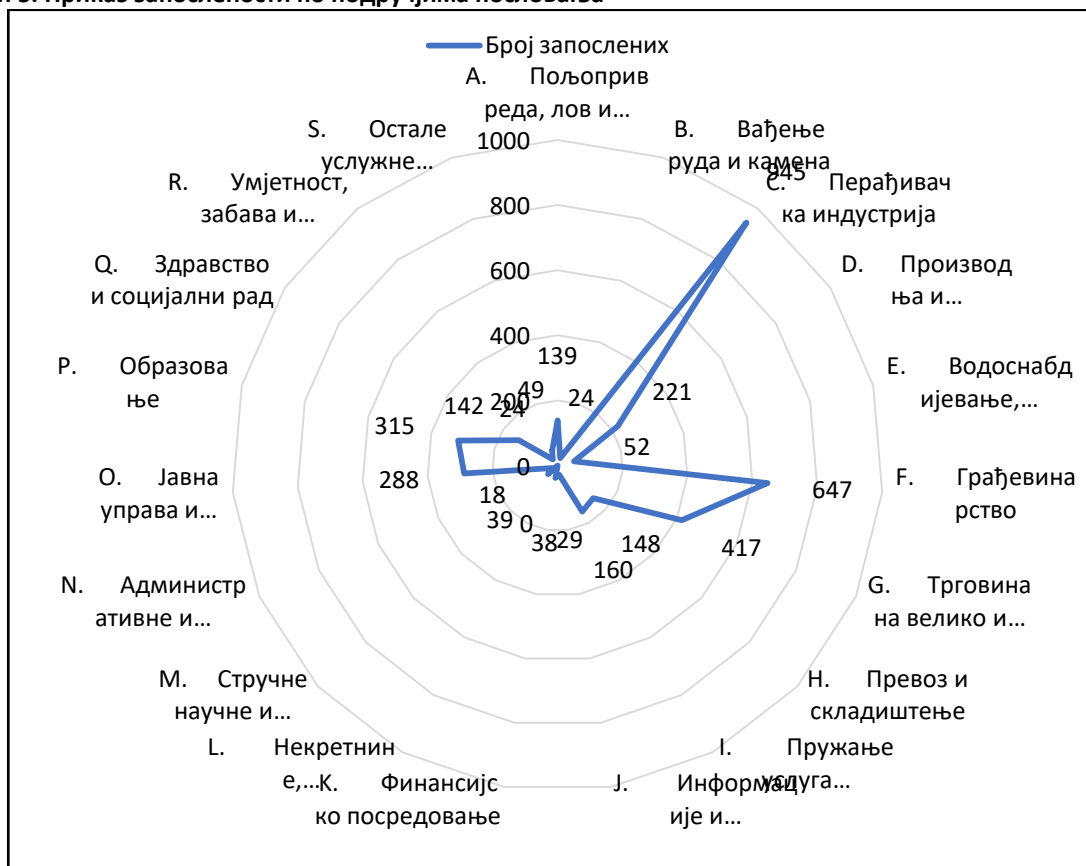
Укупан број запослених, на крају 2022. године износио је 3.695. Кретање укупног броја запослених на подручју општине Мркоњић Град, као и броја запослених по дјелатностима, у периоду од 2018. до 2022. године приказан је на наредним графиконима.

Графикон 4. Приказ кретања броја запослених за период 2019-2022. године (према полу)

Графикон 5. Приказ запослености по подручјима пословања

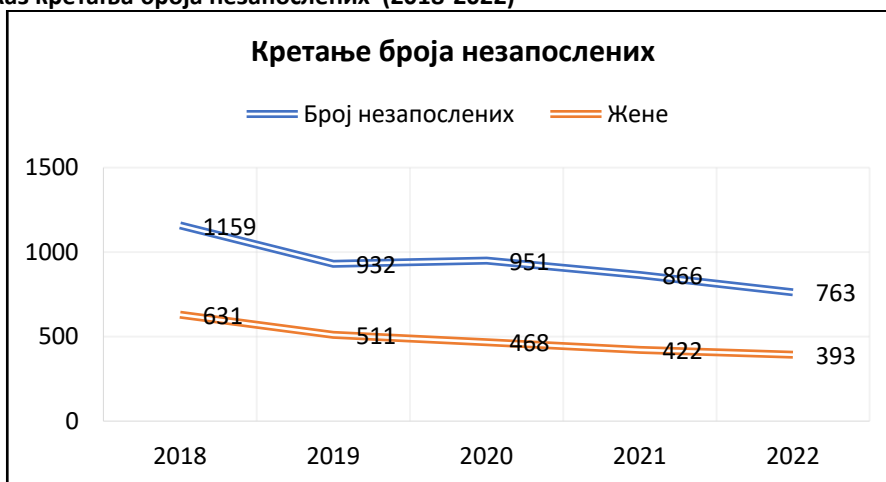

Највећи број запослених је у области „Прерађивачка индустрија“, „Грађевинарство“ и „Трговина на велико и мало“. Ове три области запошљавају више од 54% од укупног броја запослених.

1.6.2. Незапосленост

На крају 2022. Године на евиденцији Завода за запошљавање РС – Биро Мркоњић Град евидентирана су 763 незапослена лица, од чега су 392 лица женског пола, а 371 лице је мушког пола. Кретање укупног броја незапослених и броја незапослених према различитим категоријама, приказан је у наставку.

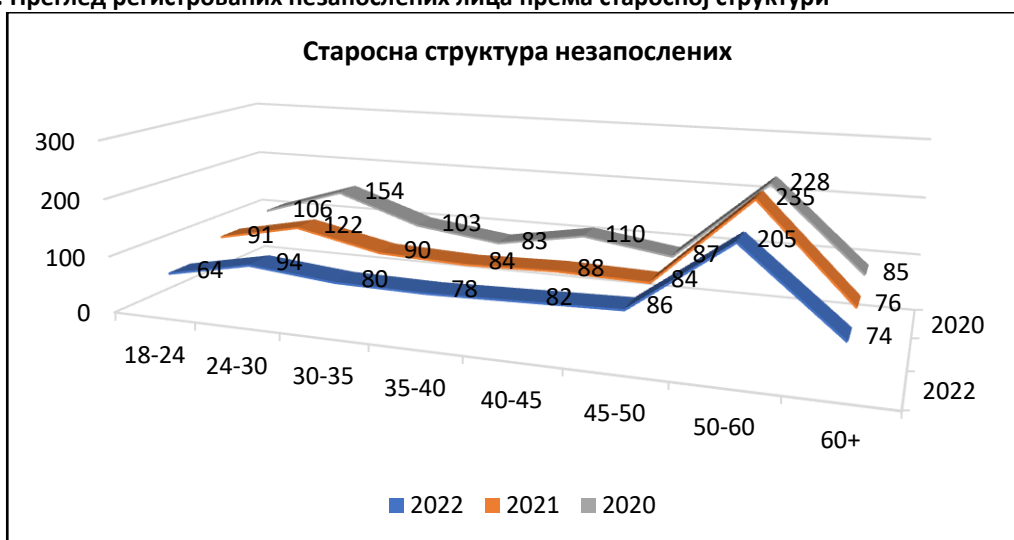
Графикон 6. Приказ кретања броја незапослених (2018-2022)

Графикон 7. Преглед евидентираних незапослених лица према образовној структури

Графикон 8. Преглед регистрованих незапослених лица према старосној структури

Међу евидентираним незапосленим лицима највише су заступљена лица са завршеном КВ и ССС.

Највећи број незапослених лица је из старосне категорије између 50 и 60 година, док је најмање незапослених из категорије између 18 и 24 године. Посебно је важно истаћи да је на крају 2022. године укупан број незапослених лица између 18 и 50 година био 489, од чега је 289 жена, а 207 мушкараца.

Кретање квалификационе структура незапослених у посљедње двије године приказано је у сљедећем графикону.

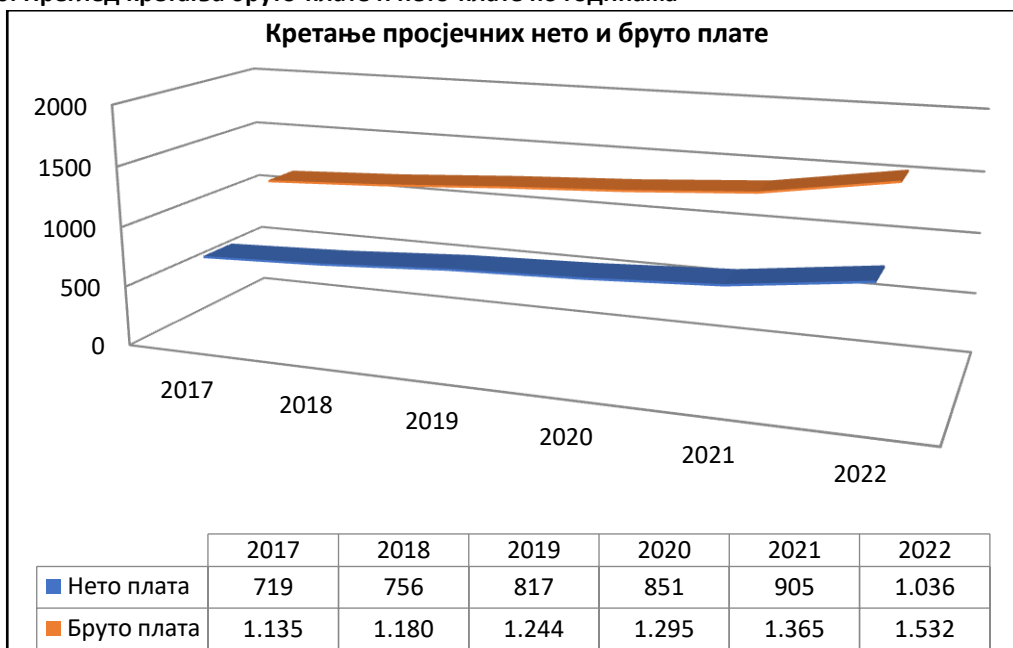
Графикон 9. Најбројније квалификације међу регистрованим незапосленим лицима (2021-2022)

1.6.3. Просјечне нето и бруто плате

У наредним графичким приказима представљена су кретања просјечних бруто и нето плата у периоду од 2017. до 2022. године, из којих се може уочити константан тренд раста плата.

Графикон 10. Преглед кретања бруто-плате и нето-плате по годинама

1.6.4. Стање у области ПИО

Стање трендова броја пензионера и износа просјечне мјесечне пензије у периоду од 2020. године до 2021. године приказани су у табели која слиједи³.

Табела 8. Број пензионера и структура по врстама пензије

	2020		2021		2021	
	Укупно	Просјечна пензија КМ	Укупно	Просјечна пензија КМ	Укупно	Просјечна пензија КМ
Старосна	2.069	370	2.081	393	2.105	452
Инвалидска	588	314	577	334	543	390
Породична	1.082	268	1.082	282	1.066	320
	3.739	332	3.740	352	3.714	378

Извор: РЗС, публикација: „Градови и општине Републике Српске“ – прилагођено

У табеларном приказу броја пензионера који примају старосну пензију за период 2020 - 2022. година, уочава се благи пораст броја лица који остварују право на старосну пензију, док је број примаоца пензија по другим основима приближно исти.

У посљедњим годинама, уочава се сталан пораст просјечне старосне пензије из године у годину, гдје је тај износ у 2020. години износио 370КМ, а 2022. години износио 452КМ (раст 22%). Такође, просјечна инвалидска и породична пензија су у овом периоду расле за 24%, односно 19,4%.

На бази броја издатих тзв. „животних листи“, процјењује се да је број пензионера који примају пензију из иностранства, прије свега из Аустрије, Њемачке и Словеније (према пензионим фондовима ових држава корисници пензија имају обавезе достављања тзв. „животних листи“), у 2022. години износио око 1.500 пензионера. Овоме броју треба додати и пензионере који своје мјесечне пензије примају у земљи у којој су исте зарадили, а већи дио времена проводе на подручју општине Мркоњић Град и пензионери оних држава према којима немају обавезу достављања „животних листи“ (не постоје релевантни извори за процјену овог броја). Такође, важно је напоменути да знатан број пензионера остварује право и на домаћу и на инострану пензију.

На подручју општине Мркоњић Град, на 31.12.2022. године, евидентирано је укупно 3.695 запослених лица, од чега је 1.516 жена. Највећи број запослених је у области „Прерађивачка индустрија“, „Грађевинарство“ и „Трговина на велико и мало“ и чине више од 54% од укупног броја запослених.

У истом периоду, на евиденцији Завода за запошљавање РС евидентирана су 763 незапослена лица (393 жене). Од овог броја, незапослених лица између 18 и 50 година је 489, од чега је 289 жена, а 207 мушкараца.

Просјечна остварена нето плата у 2022. години износила је 1.036 КМ.

На основу свега изложеног може се закључити да је број незапослених лица, посебно имајући у виду њихову структуру по више основа, сведен на врло низак ниво. Исто тако, расположива радна снага не представља адекватну основу (у смислу укупног броја незапослених) за привредне инвестиције које подразумевају већи број радних мјеста.

Имајући све ово у виду, као и износ просјечне нето плате, изазов општине у будућем времену треба да буде усмјерен на јачање постојећих радних мјеста, а кроз подршку пословној заједници у циљу унапређења њихове укупне конкурентности.

³ Подаци за 2022. годину, до тренутка обраде приказане табеле, нису били доступни.

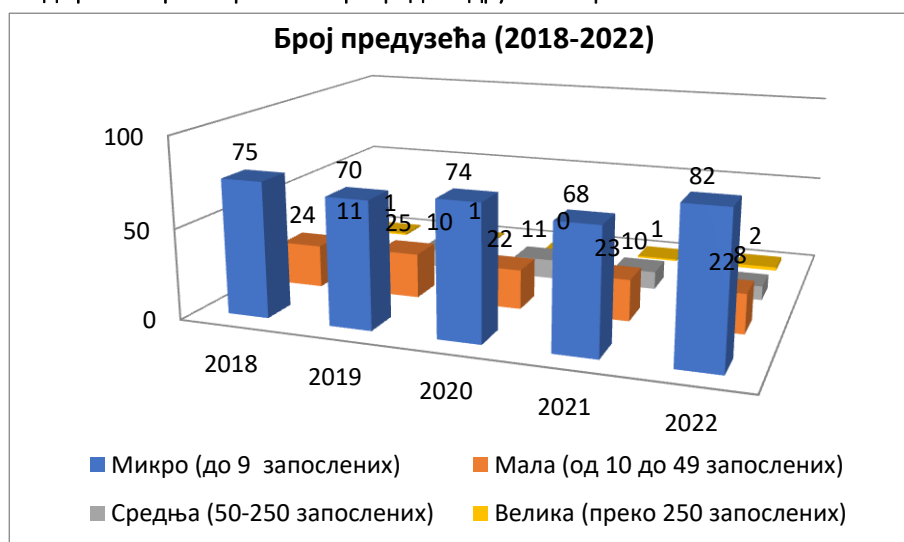
1.7. Стање привреде и економска кретања

1.7.1. Стање у области предузетништва

На подручју општине Мркоњић Град, током 2022. године пословало је укупно 114 привредних друштава (предузећа). Овај податак се односи само на пословне субјекте који имају регистрована сједишта на подручју општине Мркоњић Град и која су своје финансијске извјештаје за посматрану годину доставили у овлаштену агенцију – АПИФ. Истим нису обухваћене пословне јединице субјеката који имају регистрована сједишта на подручју других општина/градова, као ни самостални предузетници.

Кретање укупног броја привредних друштава и њихова класификација према величини (у смислу броја запослених радника) у посљедњих 5 година, приказана је у графикону у наставку.

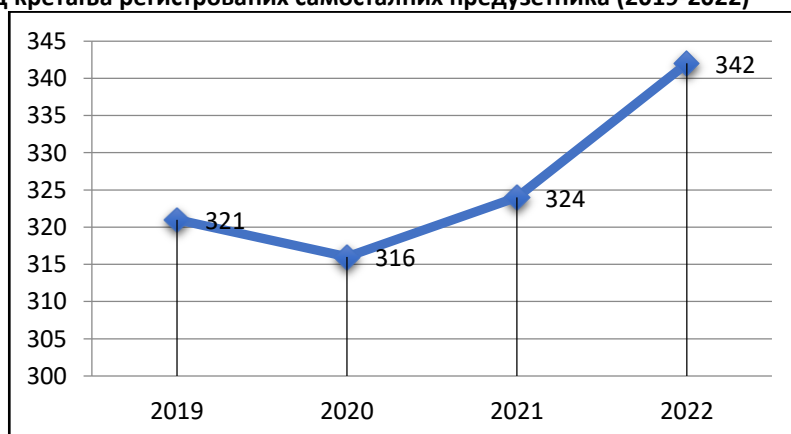
Графикон 11. Преглед кретања регистрованих привредних друштава према величини

Видљиво је да доминирају привредна друштва из категорије микро и малих предузећа и да је такав тренд присутан у свих 5 посматраних година.

У наставку слиједи приказ трендова у области пословања самосталних предузетничких дјелатности, из које је уочљив тренд раста броја ових субјеката. Један од разлога за овакву појаву су и континуиране подстицајне активности општинске управе Мркоњић Град и Завода за запошљавање РС, а које се тичу подршке покретању властитих предузетничких дјелатности за заинтересоване појединце. Број регистрованих самосталних предузетника на крају 2022. године износио је 342 и већи је за 5,5% у односу на 2021. годину.

Графикон 12. Преглед кретања регистрованих самосталних предузетника (2019-2022)

Графикон 13. Кретање броја регистрованих самосталних предузетника – по дјелатностима

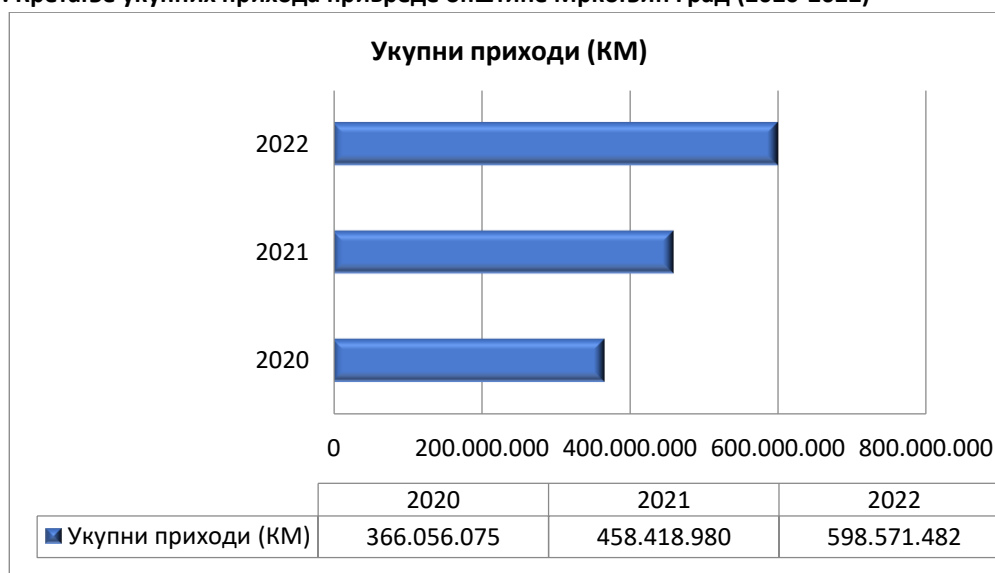

Највећи број самосталних предузетника је из области „Трговина на велико и мало и поправке возила“, „Пружање услуга смјештаја“, „Послуживање хране, хотели и мотели“ и „Прерађивачка индустрија“, током читавог посматраног периода.

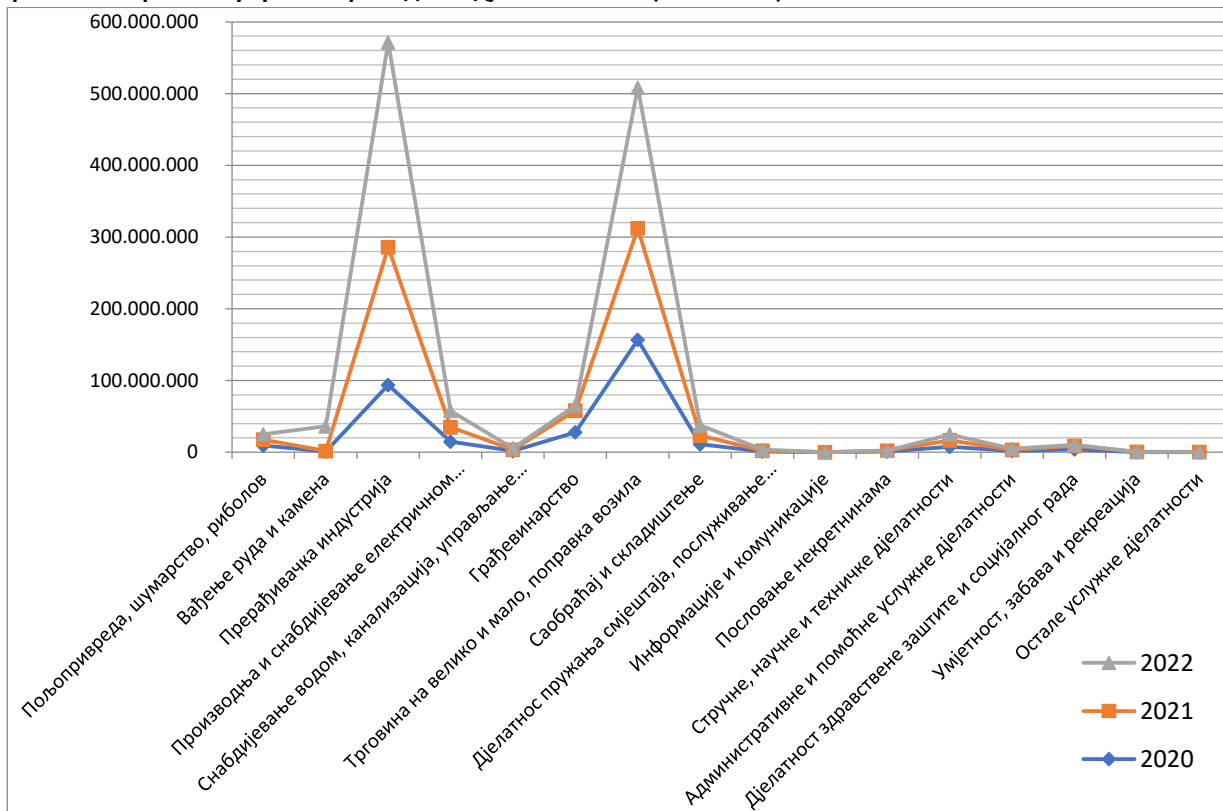
Са друге стране, примјетан је тренд пада броја дјелатности из области „Трговина на велико и мало и поправка возила“, и то се углавном односи на самосталне трговачке радње.

Привреда општине Мркоњић Град, у дијелу који се односи на привредна друштва и велике самосталне предузетнике који су обвезници израде завршног рачуна, из године у годину биљеже знатно веће оставрене укупне приходе, као и остварену пословну добит, што се може видјети из графичких приказа у наставку.

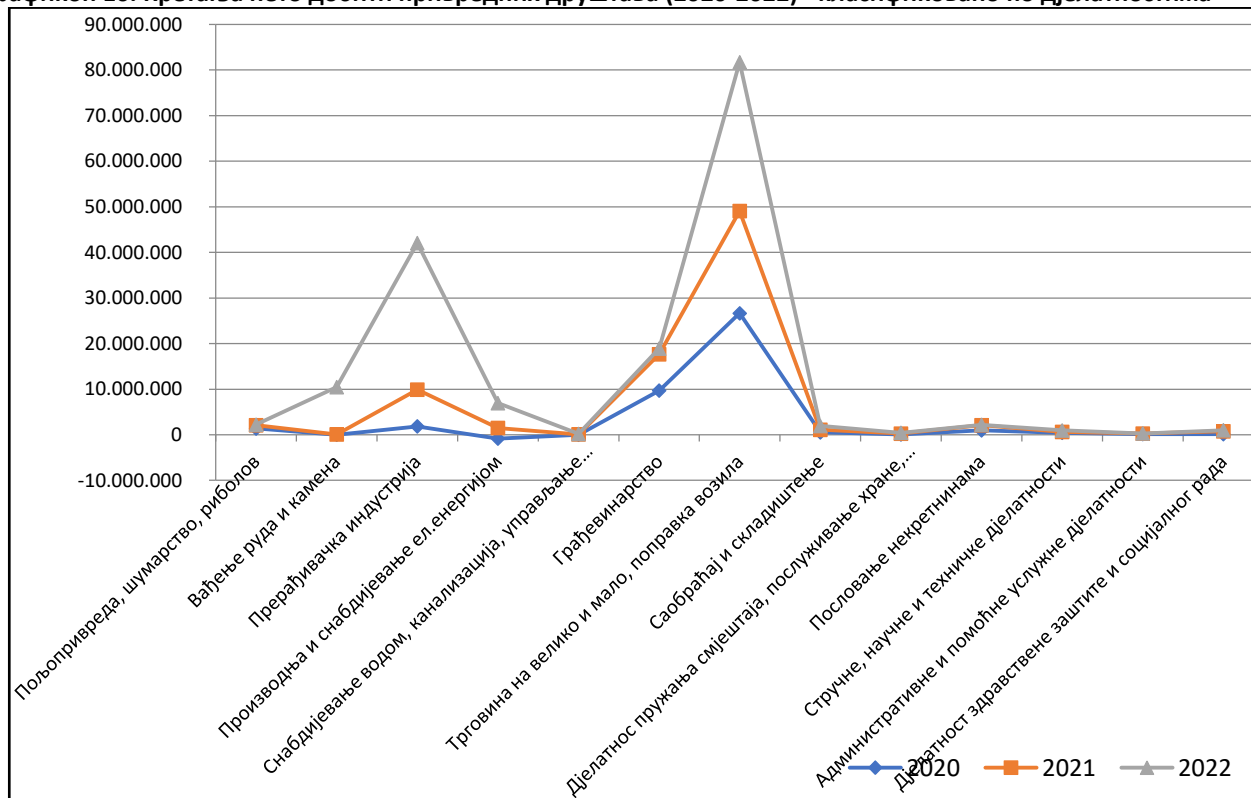
Графикон 14. Кретање укупних прихода привреде општине Мркоњић Град (2020-2022)

Графикон 15. Кретање укупних прихода по дјелатностима (2020-2022)

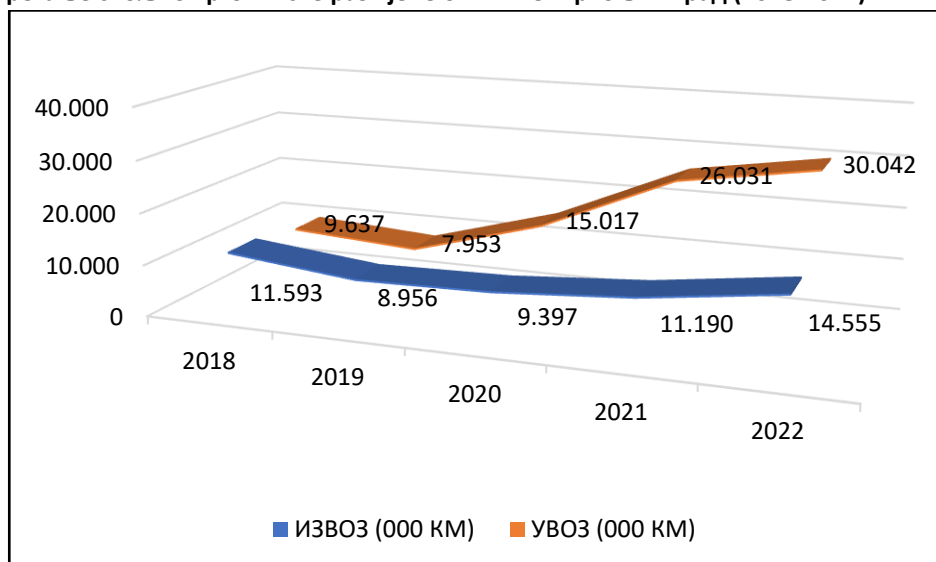

Графикон 16. Кретања нето добити привредних друштава (2020-2022) - класификовано по дјелатностима

Увозно-извозне активности привреде општине Мркоњић Град приказане су у наставку.

Графикон 17. Кретање спољно-трговинске размјене општине Мркоњић Град (2018-2022)

Према расположивим подацима, општину Мркоњић Град карактерише константан раст прихода остварених од извозних активности. Међутим, представљени подаци су непотпуни и не представљају ваљану основу за сагледавање стања у овом сегменту пословања (непотпуни подаци). Главни извозни сектори су дрвопрерада и прерада силицијум-метала, а током 2023. године и рударство (угаљ).

Земље у које се највише извози производа су: Србија, Њемачка, Италија, Аустрија итд.

Након спроведених процеса приватизације или стечаја над бившим привредним друштвима („ФОМГ“ а.д., „Алкон“ а.д., „Мањача“ а.д., „Фабрика вијака“ а.д. „Ударник“ а.д. и др.) у протеклом периоду сви ти капацитети, у мањем или већем обиму стављени су у функцију привредних активности, односно извршена је потпуна власничка трансформација и у потпуности су ријешени имовинско-правни односи. Тиме су отклоњене све баријере за њихово стављање у функцију привредних активности, од којих су неке веома значајне реализоване у протеклом периоду.

Такође, готово све расположиве „green-fild“ локације, односно пословне зоне у Подбрду и Кули су, у складу са законским процедурама, уступљене (продате) инвеститорима, од којих је њих неколико реализовало своје пословне инвестиције.

Табела 9. Преглед реализованих пословних локација

Локација	Локација		Површина (ха)		Укупно
	Назив	Врста локације	Са инфраструктуром	Без инфраструктуре	
	Пословна зона Подбрдо	green-fild	18,5	18,5	18,5
	Пословна зона Кула Рудићи	green-fild	1,2	0,2	0,2
	Локалитет Мањача	brown-fild	6,76	6,76	8,02
	Локалитет Фабрике вијака	brown-fild			

Локалитет Младости	brown-fild	0,40	0,00	0,40
-----------------------	------------	------	------	------

Извор: Одјелјење за привреду и финансије општине Мркоњић Град

1.7.2. Стање у области пољопривреде

Када је у питању област пољопривреде не постоји системски праћен преглед стања сточног фонда. Према процјенама општинских и других служби које су активне у области пољопривредне производње, процјењује се да је на подручју општине Мркоњић Град, током 2022. године било око 3.200 крава и око 6.000 оваца (као двије најзаступљеније врсте стоке које узгајају пољопривредни произвођачи на подручју исте).

Оно што се недвосмислено може закључити је да су пољопривредна газдинства у области сточне производње доста уситњена.

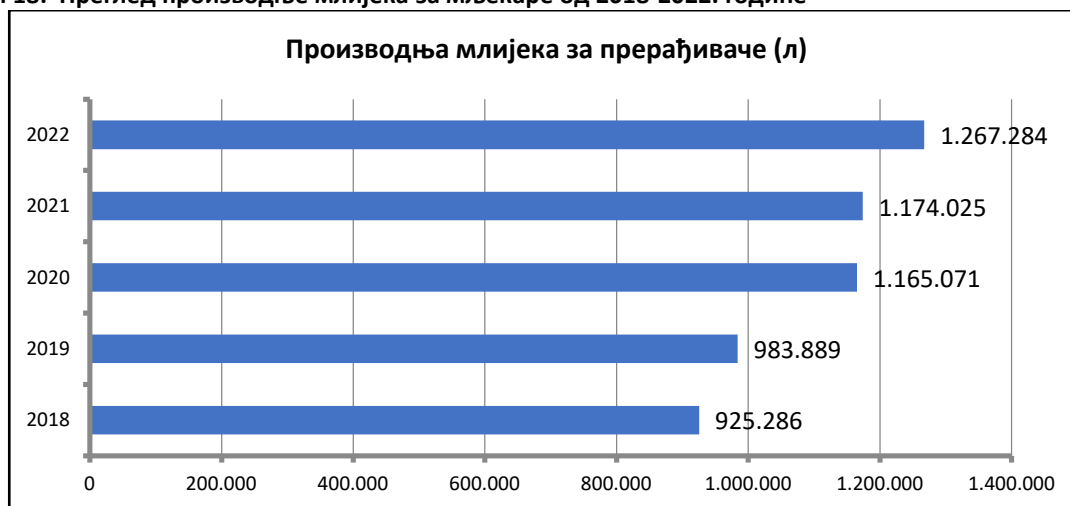
Према посљедњим доступним подацима из 2009. године, а што се тиче фарми музних крава, преовлађују оне од једног до пет грла (готово 90%), док свега 10% фарми музних крава чине оне са више од пет грла.

Табела 10. Кретање стања сточног фонда у периоду од 2018-2022. године

Године	Стање сточног фонда				
	Говеда	Свиње	Овце	Козе	Живина
2018	3.900	1.800	11.300	220	25.000
2019	3.700	1.800	11.300	220	23.000
2020	3.200	2.000	10.000	220	20.000
2021	3.200	2.500	7.000	200	18.000
2022	3.200	3.000	5.000	180	16.500

Извор: Републички завод за статистику, а за говеда и овце општинска служба и локалне ветеринарске амбуланте

Графикон 18. Преглед производње млијека за мљекаре од 2018-2022. године

У претходној табели су представљена кретања откупљених количина млијека по годинама. У посматраном периоду, видљив је раст количина откупљеног сировог млијека.

Пољопривредни произвођачи општине Мркоњић Град располажу са значајним капацитетима пољопривредне механизације, која може послужити као солидна основа за организовање успјешне примарне пољопривредне производње. Преглед стања пољопривредне механизације према расположивим подацима дат је у наставку.

Табела 11. Преглед стања пољопривредне механизација у периоду 1991-2013. година

Пољопривредне машине и оруђа	Стање по годинама				
	1991.	1997.	2005.	2009 ⁴ .	2013.
Трактори	813	696	745	816	903
Плугови	609	257	295	-	676
Остали тракторски прикључци	-	-	209	-	1.536
Самоходне косачице	404	122	171	-	514
Мотокултиватори	-	-	226	116	161
Комбајн житни	-	-	-	20	-
Комбајн за кукуруз	-	-	-	3	-
Сило-комбајн	-	-	-	7	-
Пресе	-	-	-	58	88

Извор: Резултати пописа 1991. и 2013. године и Анкета општинских служби за остале године

У посљедњих неколико година за потребе набавке пољопривредне механизације креиране су веома стимулативне подстицајне линије Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и општине Мркоњић Град, чији су активни корисници били пољопривредни произвођачи општине Мркоњић Град.

Како би се детаљније сагледало стање пољопривредне механизације, неопходно је извршити попис пољопривредних газдинстава, што је планирано за 2025 годину. Тек тада ће бити могуће остварити детаљан увид у стање пољопривреде на подручју општине Мркоњић Град.

Стање сјетвених површина посматрано у периоду од 2018. до 2022. године приказано је у сљедећем табеларном приказу.

Табела 12. Стање сјетвених површина 2018-2022. Година ха

Године	Оранице и башче	Засијано			
		Укупно	Жито	Поврће	Крмно биље
2018	9.883	4.578	3.152	883	543
2019	9.931	4.651	3.213	898	540
2020	9.176	4.534	3.110	884	540
2021	9.176	4.534	3.110	904	540
2022	9.176	4.534	3.120	894	540

Извор: Републички завод за статистику

Анализа стања у области ратарске, воћарске и повртларске производње углавном је базирана на подацима којима располаже Републички завод за статистику.

⁴ Податак за 2009. годину преузет је од локалних активиста Мјесних заједница.

Када је у питању ратарска производња највише заступљена култура је кромпир, а слиједи пшеница, кукуруз и јечам, што се види из сљедеће табеле.

Табела 13. Површина и производња ратарских култура (2018-2022.)

	Пшеница		Кукуруз		Јечам		Кромпир	
	Производња (т)	Принос (т/ха)	Производња (т)	Принос (т/ха)	Производња (т)	Принос (т/ха)	Производња (т)	Принос (т/ха)
2018	1.170	1,2	792	1,2	336	1,2	1.890	4,2
2019	1.324	1,4	846	1,3	384	1,2	1932	4,2
2020	1.045	1,1	330	0,5	330	1,2	1.800	4,0
2021	1.116	1,2	650	1,0	360	1,2	1.755	3,5
2022	1.209	1,3	726	1,1	336	1,2	1.610	3,5

Извор: Републички завод за статистику

Поред наведених култура, подстицајним мјерама општине покренуте су активности на унапређењу повртларске производње, прије свега у затвореном простору (пластеницима). Према процјенама надлежне општинске службе, на подручју општине под пластеничком производњом се налази око 7.200 м² земљишта.⁵

Такође, све више је присутан тренд узгоја и неких старих „заборављених“ ратарских култура као што су: хељда, домаћи кукуруз, те раж за људску исхрану, а које узимају све значајније мјесто у здравој исхрани људи.

Од воћарских култура, најдоминантнија култура је шљива, а слиједи јабука и крушка. У посљедње вријеме знатно је унапријеђен сортимент ових култура, али и све више је присутан савремени приступ узгоју ових врста. Преглед остварене производње у области воћарства дат је у наредној табели.

Табела 14. Производња воћа (2018-2021.година)

	Јабука		Крушка		Шљива	
	Производња (т)	Принос (т/ха)	Производња (т)	Принос (т/ха)	Производња (т)	Принос (т/ха)
2018	198	18	114	16	2.548	14
2019	165	15	99	14	1.820	10
2020	165	15	85	12	1.820	10
2021	165	15	85	12	1.820	10

Извор: Републички завод за статистику

Треба имати у виду да је и општина Мркоњић Град, кроз своје подстицајне активности, у знатној мјери допринијела развоју воћарске производње. Директним мјерама подржано је подизање око 20 хектара нових воћних засада јабуке, крушке, шљиве, љешњака, ораха и др.

У циљу унапређења пољопривредне производње СО-е Мркоњић Град од 2005. године усваја програме кориштења средстава за подстицање пољопривредне производње. Овим програмима дефинисане су подстицајне мјере и бесповратна подстицајна средства за

⁵ Кроз подстицајне програме општине и међународне донаторске организације пољопривредним произвођачима додијелени су пластеници, и то: 2011. године - 7 пластеника од 200м², 2012. године - 5 пластеника од 200м², 2014. године - 4 пластеника од 200м², 2018. године - 20 пластеника од 100м², 2020. године - 20 пластеника од 100м².

унапређење пољопривредне производње према дефинисаним критеријумима, што подразумева новчана средства која се могу користити за следеће намјене:

- Новчана средства за подстицање развоја сточарства, пчеларства, интегралног воћарства, повртарства на отвореном и у пластеницима и др.,
- Средства за капитална улагања у пољопривреди,
- Новчана средства за samozapošljavanje у пољопривреди,
- Средства за подршку младим брачним паровима на селу,
- Средства за подршку покретању прерађивачких капацитета,
- Средства за едукацију пољопривредних произвођача,
- Средства за функционисање система противградне заштите и тако даље.

Преглед подстицајних мјера реализованих од стране општине Мркоњић Град и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске приказане су у наредним табеларним приказима.

Табела 15. Преглед исплаћених новчаних средстава за унапређење пољопривредне производње у периоду од 2018. до 2022. године из буџета општине Мркоњић Град

Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022	Укупно
Износ средстава (КМ)	134.490	145.501	201.897	204.714	279.082	965.686

Извор: Одјељење за привреду и финансије општине Мркоњић Град

Табела 16. Преглед исплаћених новчаних средстава за унапређење пољопривредне производње у периоду од 2018. до 2022. године из буџета Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС

Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022	Укупно
Износ средстава (КМ)	361.510	477.712	547.800	698.228	685.596	2.770.849

Извор: Агенције за аграрна плаћања

У области пољопривреде послује 12 субјеката, од чега су: 1 привредно друштво, 2 задруге и 9 самостални предузетници. Такође, према подацима АПИФ-а на подручју општине активна су укупно 284 пољопривредна газдинства, од чега је комерцијалних 72 и некомерцијалних 212. Према званичним извјештајима укупни приходи из области „Пољопривреда“ износе око 425.000КМ (Извјештај АПИФ). Међутим, тај износ се односи само на правна лица из области пољопривреде и њиме нису обухваћени пољопривредни произвођачи који нису регистровани по Закону у привредним друштвима, Закону о пољопривредним задругама и Закону о занатско-предузетничкој дјелатности.

Не постоје системска праћења укупних прихода у области пољопривреде, нарочито код индивидуалних пољопривредних произвођача.

Међутим, према процјенама надлежних општинских служби и других субјеката који су уско везани за пољопривредну производњу (ветеринарске службе и други), укупни приходи остварени у области пољопривреде износе оквирно око 5.000.000КМ. Исти обухватају продају млијека (око 1,2 милион литара), телади (око 1.500 јединки) и јагњади (око 4.000 јединки) и осталих производа, као што су мед, млијечни производи из кућне радиности, кромпир, ракија и друго.

1.7.3. Стање у области туризма

Општина Мркоњић Град располаже са значајним природним и културно-историјским туристичким ресурсима, али и оним који су базирани на традицији. На подручју општине постоји један хотел, два мотела и више објеката који нуде различите врсте смјештаја, те неколико организованих туристичко-рекреативних излетишта, као и већи број веома атрактивних туристичких локација, али без организоване туристичке понуде.

Свакако, најзначајнији туристички ресурс мркоњићке општине је ТЦ „Балкана“, који посјетиоцима нуди одмор и рекреацију, како у љетном периоду, тако и зими.

Поред ТЦ „Балкана“, веома значајни туристички капацитети су Еко зона Зелениковац и Визитор центар Пецка, који својим посјетиоцима нуде веома занимљиве садржаје и уз потенцијале језера Бочац и планине Лисине, као и још неких других локалитета, представљају веома перспективне туристичке ресурсе.

Табела 17. Преглед туристичких потенцијала и туристичке понуде општине

Туристички атрактивне локације	Туристичка понуда					
	Угоститељска понуда	Смјештајни капацитети	Организоване туристичке туре	Спортско-рекреативни садржај	Лов и риболов	Инфраструктурно уређење (путеви, прилази, шеталишта, знакови, одморишта,...)
ТЦ „Балкана“	Ресторани	173	Има	Различите манифестације	Риболов	Има
Еко зона Зелениковац	Кафе галерија	25 лежаја	Нема	Различите манифестације	Нема	Има
Пецка	Ресторан	100	Има	Различите манифестације	-	Има
Језеро Бочац	Мотели "Мандико" "Лав"	28 лежаја	Нема	Нема	Риболов	Има
Манастир Медна	Нема	Нема	Има (вјерски туризам)	Нема	Нема	Има
Стари град Бочац	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	Има
Извори ријеке Сане	Нема	Нема	Нема	Нема	Риболов	Нема
Стари град Призренац	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема
Планина Лисина – Шибови	Нема	Нема	Нема	Различите манифестације	Лов	Има
Рјечица Понор	Нема	Нема	Нема	Нема	Риболов	Нема
Мраморје, средњовјековни споменици	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема
Пећина Мрачај	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема
Бунар Јована вода	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	Има
Музеј ЗАВНОБиХ-а	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема	Нема
Млиништа	1 ресторан	10 лежајева	Нема	Нема	Лов	Нема

(Извор: Анкета општинских служби)

Табела 18. Врста и број смјештаја на подручју општине (2022. година)

Врста/дјелатност смјештаја	Број смјештајних објеката	Број кревета
Хотели	1	52
Апартмани	5	41
Мотел	2	28
Хостел	1	30
Ресорт-кућице	1	50
Кућа за одмор	2	4
Соба за изнајмљивање	5	24
Објекат за пружање угоститељских услуга на селу	9	46
Одмаралишта и слични објекти за краћи одмор	8	90
Пружање смјештаја, припремања и послуживање хране	1	4
Дјелатности ресторана и услуге доставе хране и собе за изнајмљивање	2	12
Укупно	38	391

(Извор: Анкета општинских служби)

Наведена табела показује да општина Мркоњић Град располаже са значајним туристичким потенцијалима, али да они нису довољно искориштени. Од 15 атрактивних туристичких локација, само двије располажу са свих 6 основних елемената туристичке понуде. Најкомплетнију понуду имају ТЦ Балкана и Визитор центар Пецка.

Еко зона Зеленковац и језеро Бочац располажу мањим угоститељским и смјештајним капацитетима, а 6 локација немају нити један уређен елемент туристичке понуде.

Када су у питању трендови у области туризма и угоститељства, у наредним табелама, а на бази доступних статистичких података, приказано је кретање броја регистрованих долазака и ноћења туриста.

Табела 19. Преглед броја остварених долазака и ноћења (2017-2022.)

	Доласци			Ноћења		
	Укупно	Домаћи туристи	Страни туристи	Укупно	Домаћи туристи	Страни туристи
2017	1.441	567	874	2.157	717	1.440
2018	1.595	615	980	2.362	731	1.631
2019	1.322	525	797	2.159	702	1.457
2020	826	565	261	1.343	815	528
2021	912	436	476	1.496	662	834
2022	1253	583	670	2013	812	1201

(Извор: Републички завод за статистику)

1.7.4. Приказ стања у неколико кључних сектора привреде

Када су у питању индустријски капацитети, највише предузећа је у области прерађивачке индустрије, односно дрвопрераде, а затим трговине, саобраћаја и грађевинарства.

Од укупних прихода у 2022. години, 55% прихода општине Мркоњић Град остварује се у прерађивачкој индустрији. Привредни субјекти из прерађивачке индустрије остварују највећу

добит (око 45%) и највећи су послодавци, 45% од укупног броја запослених ради у прерађивачкој индустрији. Главни извозни сектори и даље су дрвопрерада и хемијска индустрија.

Табела 20. Приказ неких основних параметара пословања прерађивачког сектора за 2022. годину⁶

	Приходи (КМ)	Бруто добит (КМ)	Бруто додана вриједност (КМ)	Бруто плата (КМ)
Укупно прерађивачка индустрија	312.363.000	40.570.000	72.318.000	1.140
Учшће у укупним приходима	55 %	45 %	50 %	
Дрвопрерађивачка индустрија	27.738.000	3.183.000	8.456.000	970
Учешће дрвопрераде у прерађивачкој инд.	8,6 %	7,8 %	11,66 %	

Извор: Извјештај АПИФ-а - прилагођено

У сектору дрвопрерађивачке индустрије, у 2022. години пословао је 21 субјекат, од којих 6 субјеката је подигло степен обраде дрвета на виши ниво, а у правцу производње неког од полуфиналних или финалних производа.

У овом сектору постоје значајне могућности за унапређење пословања.

У оквиру услужних дјелатности, најзначајнија дјелатност је трговина, гдје се посебно истиче трговина нафтом и нафтним дериватима и трговина лијековима и медицинским средствима. Са аспекта локалне заједнице посебно мјесто заузима туризам са угоститељством.

Табела 21. Приказ неких основних параметара пословања услужног сектора за 2022. годину⁷

	Приходи (КМ)	Бруто добит (КМ)	Бруто додана вриједност (КМ)	Бруто плата (КМ)
Укупно услужни сектор	106.300.000	5.530.000	14.401.000	1.109
Учшће	18,6 %	6,1 %	9,9 %	
Туризам	1.311.000	210.000	560.000	1.068
Учшће туризма у услужном сектору	1,2 %	3,7 %	3,8 %	

Извор: Извјештај АПИФ-а - прилагођено

Општина Мркоњић Град располаже са добрим потенцијалима, који могу посужити као добра основа за развој у сектору туризма, односно области пружања услуга смјештаја, припреме и услуживања хране, као и друге пратеће дјелатности. Ту се као најзначајније издвајају туристичко центар „Балкана“ која са својом ужим и ширим окружењем пружа одличну основу за значајније туристичке пројекте, као и шире подручје села Пецка и извора ријеке Сане, затим еко-зона Зеленковац, језеро Боочац и др.

Према подацима којима располаже Одјељење за привреду и финансије општинске управе општине Мркоњић Град (за 2022. годину), на подручју општине су регистроване следеће дјелатности у области пружања услуга:

- пружање услуге смјештаја, припрема и услуживања хране (62 предузетника),
- пружање услуге превоза и складиштења (42 предузетника),

⁶ Без пословних јединица привредних субјеката из области прерађивачке индустрије који су регистровани изван подручја општине Мркоњић Град

⁷ Без пословних јединица привредних субјеката из области услужних дјелатности који су регистровани изван подручја општине Мркоњић Град

- административне и помоћне услужне дјелатности (3 предузетника),
- умјетност, забава и рекреација (1 предузетник),
- остале услужне дјелатности (30 предузетника).

Стање привреде у општини Мркоњић Град у многим областима, нарочито у годинама након неизбјежног утицаја негативних посљедица глобалних кризних ситуација проузрокованих различитим факторима (Covid криза, инфлаторна и енергетска криза, изражена миграторна кретања и др.), показује стабилне трендове (број запослених, укупни приходи, укупна добит и сл.).

Пољопривредна производња услед уситњености посједа, недостатка радне снаге и застарјелости опреме и технологије не исказује свој пуни производни капацитет.

Туристичка дјелатност, и поред значајних природних и културно-историјских капацитета, не обезбјеђује пропорционално значајне приходе, како за становништво и туристичка предузећа, тако и за саму општину.

Посебан изазов пословне заједнице, не само на подручју општине Мркоњић Град, него и шире, јесте одлазак радне снаге, како у претходном периоду, тако и на даље.

Побројани, али и многи други аспекти који карактеришу стање привреде општине Мркоњић Град, упућују на потребу пуног ангажмана на тражењу дугорочних и одрживих привредних рјешења.

У том контексту, потребни су значајнији искораци у побољшању ефективности и ефикасности пословања (савремене технологије, дигитална трансформација, енергетска ефикасност и др.), како би се унаприједила тржишна позиционираност пословних субјеката на глобалним тржиштима и како би се креирала продуктивнија и одржива радна мјеста.

Такође, стимулисање пословне активности сеоског предузетништва и унапређење туристичких потенцијала су најважније стратешке одреднице за наредни период.

На крају, треба радити на продуктивнијем кориштењу потенцијала дијаспоре, те њеног знања, пословних веза и новца, ради отварања нових и побољшања постојећих привредних капацитета, укључујући и оне у пољопривреди и туризму.

1.8. Стање и кретања у области друштвеног развоја

1.8.1. Стање у сектору образовања

Предшколско васпитање и образовање дјеце обавља се у предшколској установи Дјечији вртић “Миља Ђукановић“, а организовано је кроз васпитно-образовне активности које се проводе у дјечијим јаслицама за дјецу узраста од 1-3 године и у централном објекту установе и три подручна одјељења (Подоругла, Подрашница и Бјелајце) за дјецу од 3 године до поласка у школу.

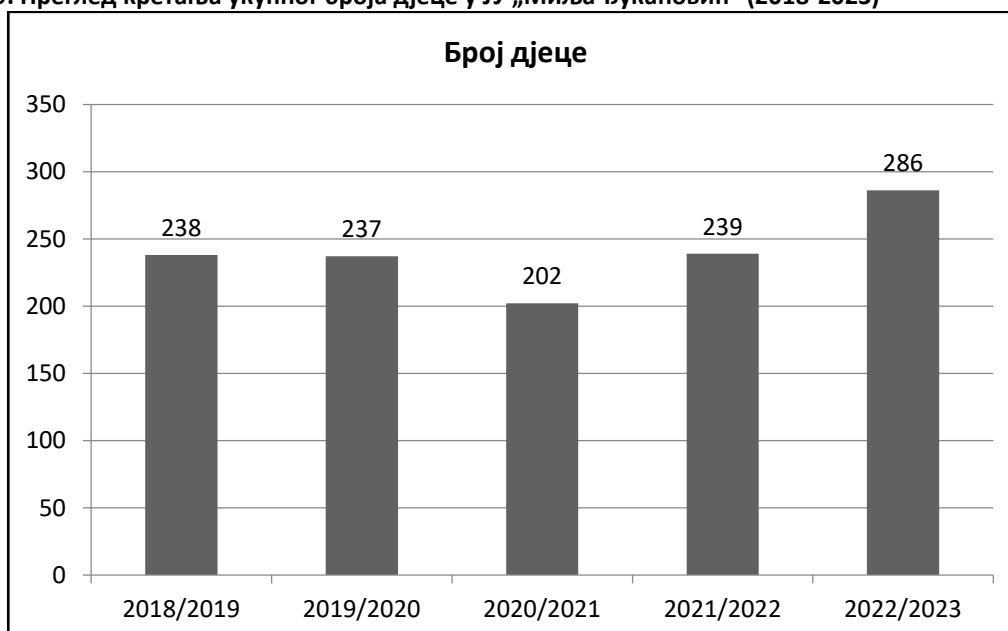
Дјеца су распоређена у:

- ⇒ 3 јасличке групе (1 млађа и 2 старије јасличке групе),
- ⇒ 6 васпитних група вртићког узраста,
- ⇒ 1 мјешовиту групу (узраста од од 3-6) у подручном одјељењу у Подрашници,
- ⇒ 1 мјешовиту групу (узраста од од 3-6) у подручном одјељењу у Бјелајцу,
- ⇒ 1 мјешовита (3 – 5 година) и
- ⇒ 1 мјешовита од (4 - 6 година).

Наредни графички преглед указује на тренд раста броја дјеце укључене у предшколско васпитање и образовање. На основу података прибављених од ЦИПС-ИДЕЕА-е, у 2022. години на подручју општине евидентирано је 958 дјеце узраста од 1-5 година. У предшколско образовање је укључено 286 дјеце, односно 29,8% од укупног броја дјеце наведеног узраста.

Графикон 19. Преглед кретања укупног броја дјеце у ЈУ „Миља Ђукановић“ (2018-2023)

Упоредо са повећањем капацитета вртића и броја дјеце у њему, јављала потреба за повећањем броја запослених, тако да је закључно са 2022. годином у ЈУ Дјечији вртић „Миља Ђукановић“ (централни вртић и три подручна одјељења) било запослено укупно 48 радника, од чега је 29 васпитача.

Просторни капацитети вртића још увијек не одговарају потребама заинтересованих родитеља за боравак дјеце у овој установи. Ово се посебно односи на простор за дјецу јасличког узраста.

Основно образовање на подручју општине Мркоњић Град одвија се кроз рад четири централне основне школе, од чега се двије налазе на подручју града, а двије школе су у сеоском подручју, са њихових 10 подручних школа.

Табела 22. Преглед централних школа са подручним одјељењима

РЕДНИ БРОЈ	ЦЕНТРАЛНА ШКОЛА	ПОДРУЧНА ШКОЛА
1.	ОШ „Иван Горан Ковачић“ Мркоњић Град	Шеховци ⁸
2.	ОШ „Петар Кочић“ Мркоњић Град	Оћуне Мајдан
3.	ОШ „БРАНКО ЂОПИЋ“ Бјелајце	Густовара Баљвине
4.	ОШ „ВУК КАРАЦИЋ“ Бараћи	Подбрдо Подрашница Граци Ораховљани

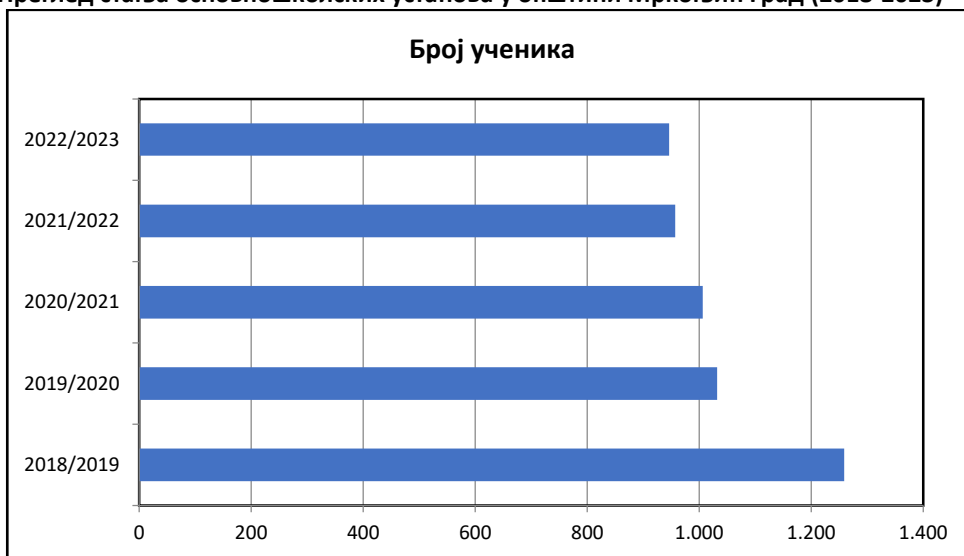
Извор: Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности

На подручју општине Мркоњић Град, у школској 2022/2023. години, у основним школама, укупно је било уписано 1.023 ученика, а у образовни процес било је ангажовано 133 наставника.

Преглед кретања укупног броја у основним школама приказан је у наредном графикону.

⁸ Подручна школа ОШ „Иван Горан Ковачић“ у Шеховцима је од школске 2023/24 године престала са радом.

Графикон 20. Преглед стања основношколских установа у општини Мркоњић Град (2018-2023)

У први разред школске 2022/23. године уписано је 128 ученика, што је за 9 дјеце мање него школске 2021/2022.

Све централне основне школе на подручју општине, као и неке подручне школе посједују физкултурну салу (ПОШ Подрашница), вањске спортске терене и библиотеку.

Неке од подручних школа сусрећу се са проблемом недостатка питке воде (ПОШ Баљвине).

Значајна материјална средства су уложена у реконструкцију, изградњу, санацију и опремање школских објеката. Извори финансирања су различити од чега су најзначајнија средства Владе Републике Српске, општине Мркоњић Град, као и Владе Републике Србије, а са циљем побољшања рада у образовно васпитним установама.

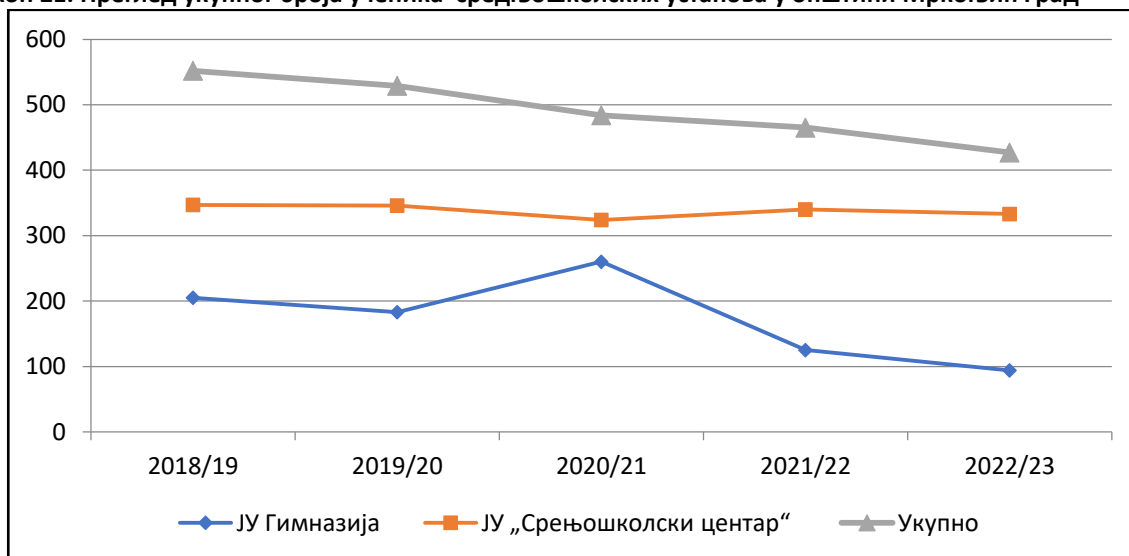
Такође, извршена је потпуна адаптација ентеријера централних школских објеката у ОШ „Петар Кочић“ и ОШ „Иван Горан Ковачић“, а добрим дијелом и у основним школама у Бјелајцу и Бараћима са њиховим подручним школама. Преостаје још техничко опремање кабинета и других радних простора у овим школама, што је један од приоритета руководства школа, Министарства просвјете и културе РС и општине Мркоњић Град.

У оквиру ОШ „Иван Горан Ковачић“ и ОШ „Петар Кочић“ организован је и продужени боравак.

Средње образовање на подручју општине одвија се кроз рад двије средње школе: ЈУ Гимназија Мркоњић Град и ЈУ „Средњошколски центар“ Мркоњић Град, које функционишу у једном, заједничком објекту.

Средњу школу у школској 2022/23. години похађало је укупно 427 ученика, од чега Гимназију 94 ученика, а Средњошколски центар 333 ученика. У наставном процесу средњошколског образовања ангажована су укупно 52 професора.

Графикон 21. Преглед укупног броја ученика средњошколских установа у општини Мркоњић Град

Графикон 22. Преглед броја ученика по образовним профилима у ЈУ „СШЦ“ (2022/2023)

Обе образовне установе се сусрећу за недостатком неких наставничких профила (професори стручних предмета, математике, физике и др.).

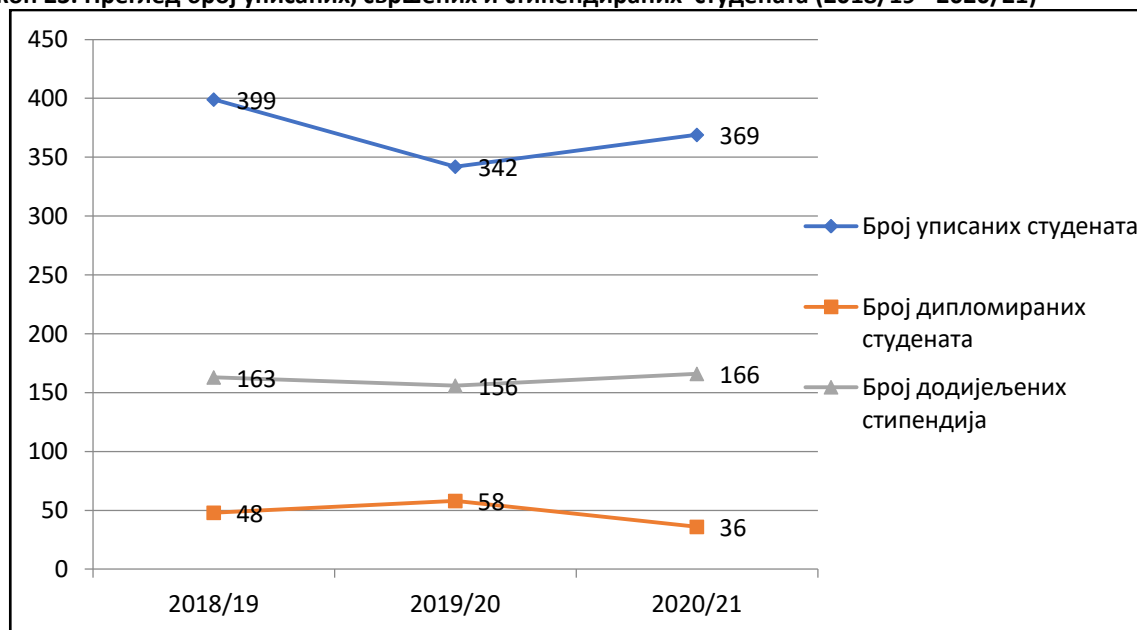
Захваљујући средствима Владе Републике Србије, објекат средње школе је у потпуности реновиран, а набављена је веома значајна опрема, која је посебно важна са аспекта креирања услова за квалитетније обављање практичне наставе (CNC машина са пратећом опремом). Преостаје обавеза додатног опремања школских кабинета.

На подручју општине Мркоњић Град не постоје установе за високошколско образовање. Студенти са подручја општине углавном похађају факултете на универзитетима у Бањој Луци, а значајан број њих је на студијама и изван граница Републике Српске.

Општина Мркоњић Град путем стипендирања студената пружа подршку младим људима кроз њихово школовање, те се сваке године за ове намјене планирају и издвајају значајна средства у буџету. На евиденцији Завода за запошљавање – Биро Мркоњић Град, евидентирана су и лица са завршеном високом стручном спремом, и то у највећем броју: дипломирани економисти, дипломирани правници и дипломирани инжењери пољопривреде, као и нека друга занимања. Према истим подацима, али и према захтјевима послодаваца, дефицитарни кадрови су кадрови из медицинске, електротехничке, машинске струке и још неких струка.

Преглед броја уписаних, свршених и стипендираних студената са подручја општине Мркоњић Град дат је у графикону у наставку.

Графикон 23. Преглед број уписаних, свршених и стипендираних студената (2018/19 - 2020/21)

На подручју општине Мркоњић Град нема организованог образовања одраслих. У наредном периоду потребно је јачање сарадње привреде и образовних институција како би се унаприједили механизми прилагођавања радне снаге потребама послодаваца, као и стална тежња цјеложивотном учењу.

1.8.2. Стање у области културе

Носиоци културних активности на подручју општине Мркоњић Град су ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“ и ЈУ Народна библиотека Мркоњић Град, као и удружења која су активна у овој области (као што су „Градско позориште“, Хор „Мали принц“, културно-умјетничка друштва и други).

Када је у питању финансирање ових установа, ЈУ КСЦ „Петар Кочић“ која је у 2022. години запошљавала је 11 радника, а реализовала је буџет у износу од око 210.000КМ, финансира се већим дијелом из средстава буџета општине, а дијелом из властитих извора.

Рад ЈУ Народна библиотека, која је у 2022. години запошљавала 7 радника и реализовала буџет у износу од око 88.000КМ, финансирају Министарство просвјете и културе (лична примања запослених) и буџет општине Мркоњић Град (материјални трошкови).

У наставку, дат је преглед кључне инфраструктуре и манифестација у области културе.

Дом културе представља центар културног и друштвеног живота општине. Након великих оштећења током ратних дејстава и окупације општине, његова обнова је почела 2006. године. У периоду обнове исти је у потпуности обновљен и стављен у функцију, односно реконструисане и обновљене су просторије Агенције за привредни развој, галерије, библиотеке, читаонице, спомен собе, позоришне сале и просторије омладинске организације. Позоришна сала укључује позорницу површине од 150м², партер површине 263м² и галерију од 90м² са укупно 442 сједишта, опремљена са потребном расвјетом и аудио опремом.

Галеријски простор, који обухвата површину од 160 м² је првенствено намијењен за излагање умјетничких радова, фотографија, ликовне колоније и слично, што га чини простором разноврсног културног и умјетничког садржаја.

Спомен соба погинулим борцима Војске Републике Српске и погинулим припадницима МУП-а Републике Српске, на површини од 70м², представља вид музејског садржаја. Соба је оформљена у помен палим борцима и припадницима МУП-а РС са подручја општине Мркоњић Град који су страдали у одбрамбено-отаџбинском рату у периоду од 1991-1995. године и у њој поред спомен-плоче са именима страдалих бораца ВРС, изложени су различити експонати из протеклог рата.

Библиотека функционише у оквирима Дома културе. Укупна површина корисног простора библиотеке износи 215м². Од просторних капацитета располаже са канцеларијским простором, књижним простором, читаоницом и другим пратећим просторијама. Међутим, у циљу даљег развоја установе, односно функционисања исте у складу са прописима и праксом у библиотичкој дјелатности, потребно је обезбиједити додатне просторне капацитете.

Књижни фонд ЈУ Народна библиотека чини 31.158 библиотечких јединица, односно:

- Књижни фонд за одрасле: 23.548,
- Књижни фонд за дјецу: 5.754,
- Књижни фонд на страним језицима: 1.094,
- Стара и ријетка књига: 67,
- Периодика⁹: 1075 наслова

Веома важно је истаћи да библиотека у Мркоњић Граду располаже са два легата:

- Легат Ђоке Стојичића и
- Легат Мирослава Караулца.

Музеј ЗАВНОБиХ-а, у којем је 25.11.1943. године одржано Друго засједање ЗАВНОБиХ-а, као објекат културе, баштини сјећања на догађаје из тог периода. Током посљедњих ратних дешавања, већим дијелом био је девастриран. Рестауриран је током 2021. године, а извршени су радови на уређењу екстеријера и ентеријера. Преостају активности на опремању музејског простора неопходном поставком. Објекат има укупну површину од 147м² и земљиште око објекта 626 м².

Кино сала се налази у згради општине и поред позорнице располаже са галеријским простором са око 360 мјеста. Дјелимично је реконструисана и користи се организовање различитих културних и друштвених манифестација. И поред тога што је објекат у функцији, потребна је комплетна реконструкција истог.

Културне манифестације

Календар културних манифестација укључује манифестације које су суфинансиране и организационо подржане од стране општине Мркоњић Град, које су традиционалне, те промовишу широк спектар културних активности. Ове манифестације најчешће се одржавају у организацији ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“, Општинске управе Мркоњић Град и удружења која се баве активностима културних дјелатности.

Неке од најзначајнијих културних манифестација на подручју општине Мркоњић Град су:

- „МГ ЉЕТО“ – културно-спортска манифестација која се проводи у периоду јун-август сваке године, гдје одрасли, а нарочито дјеца имају прилику да упознају и активно учествују у многим културним и спортским активностима и садржајима. Током ове манифестације организују се сљедећи догађаји: дани позоришта, наступ музичких рок група, промоција књига, маскембали, школе глуме, дани православља, концерти традиционалне српске музике, документарне изложбе, вечери поезије, вечери фолклора, наступи дјечијег хора, као и бројне спортске манифестације: „Школа тениса“, „Фитнес љето“, „Школа фудбала“ и TEQBALL, „Школица одбојке и TEQVOLY“, „Мини баскет“ „Дани Балкане“ (Школа пливања и анимације на води) „Мали саобраћајац“, турнир у тенису „Мркоњић Опен“, „Ролеријада“

⁹ Периодика се изражава се у броју наслова не у броју библиотечких јединица.

„STREETBALL 3X3“, „Спортске анимације“, „Лоптаријада“, Турнир полазника „Школе тениса, „Госпојинска улична трка“, „Школа спорта“, „Октобарски шаховски турнир“ и други.

- Дјечија нова година,
- Пливање за крст часни,
- Светосавска академија,
- Недјеља дјетета,
- Дјеца пјевају граду,
- Смотра фолклора КУД „Петар Карађорђевић“,
- Дани косидбе „Меморијал Лазар Лакета“,
- Дани позоришта у Мркоњић Граду,
- Етно фестивал „Јабука“,
- Аранђеловдански вашар и др.

Најзначајнији извор финансирања културних манифестација на подручју општине Мркоњић Град је буџет општине, као и значајан број донатора који подржавају више манифестација. У наставку је дат преглед издвајања финансијских средстава за културне активности из буџета општине.

Графикон 24. Издвајање средстава из буџета општине за манифестације из области културе (2018-2022)

1.8.3. Стање у области спорта

На подручју општине Мркоњић Град регистровано је 10 спортских клубова који функционишу у 8 спортских грана (фудбал, кошарка, одбојка, стони тенис, атлетика, шах, џудо и taekwondo).

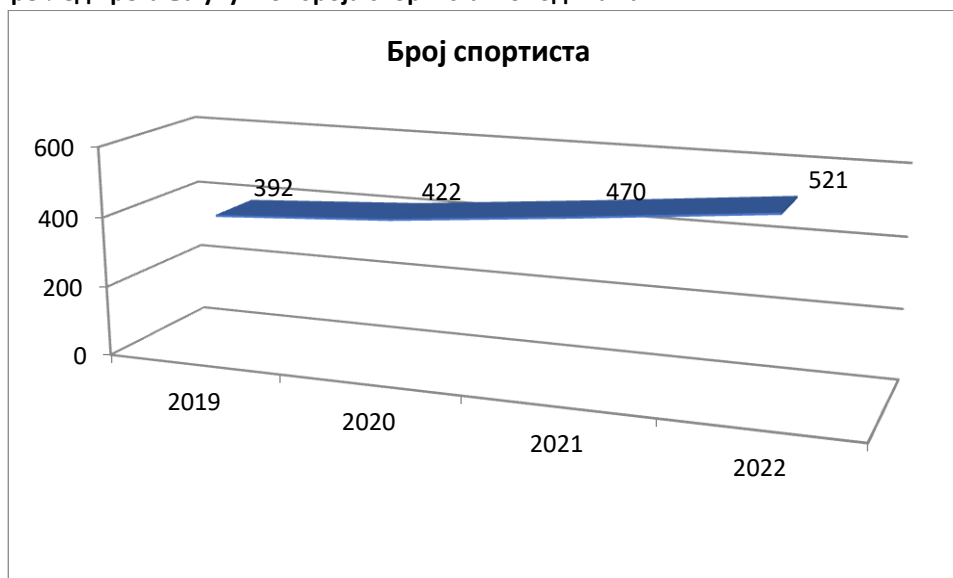
Од регистрованих спортских клубова, активни су:

- Фудбалски клуб „Слобода НБ“,
- Кошаркашки клуб „Младост“,
- Женски одбојкашки клуб „Балкана МП“,
- Стоно-тениски клуб „Мимоза“,
- Џудо клуб „Атос“,
- Кик - бокс клуб „Тигар“.

Сви наведени спортски клубови се финансирају дијелом из буџета општине Мркоњић Град, а дијелом из других извора (чланарине, донације и спонзора).

Број активних спортиста у претходном периоду има константан тренд раста, што се види из наредне табеле.

Графикон 25. Преглед кретања укупног броја спортиста по годинама

Табела 23. Преглед броја спортиста по спортским клубовима и по годинама

Спортски клуб	2019	2020	2021	2022
ФК „Слобода НБ“	132	120	169	239
КК „Младост“	115	125	125	100
ЖОК “Балкана МП“	56	65	105	104
СТК „Мимоза “	24	16	15	15
ЏУДО КЛУБ „Атос“	65	65	20	19
КИК -БОКС „Тигар“	-	31	36	44

(Извор: Анкета општинских служби)

На основу остварених улагања и стања спортских објеката, може се констатовати да општина Мркоњић Град располаже са задовољавајућим нивоом доступне спортске инфраструктуре за развој спорта и физичке културе. Поред изграђене спортске дворане, тениских терена и фискултурне сале у Подрашници, у периоду од 2018. до 2022. године извршена је потпуна реконструкција оба стадиона за велики фудбал, чиме су корисници ових објеката добили модеран стадион са вјештачком подлогом и реконструисан главни стадион са природном травом. Такође, у оквиру школских објеката извршена је реконструкција фискултурних сала (ЈУ „Средњошколски центар“ и ЈУ ОШ „Иван Горан Ковачић“).

Поред наведеног, изграђени су и терени за мале спортове у градском дијелу, већи број малих спортских терена у приградским насељима и већини мјесних заједница (Бркића башта, Подоругла-Ђусе, Подоругла - Стражбеница, Брдо, Подоругла – ТО Бема, Подбрдо, Горњи Граци, Бјелајце, Котор, Копљевићи, Подрашница, Ођуне, Мајдан, Горње Баљвине, Доње Баљвине и др). Преглед неких од најзначајнијих спортских објеката у општини дат је у наставку:

⇒ СПОРТСКА ДВОРАНА је изграђена 2006. године. Завршетком изградње спортске дворане створени су оптимални услови за бављење различитим дворанским спортовима. Опремљена је најсавременијом опремом и има капацитет 1.200 гледалаца са 750 сједећих мјеста. Тренутно се користи за активности школа, спортских клубова као и грађана који овај простор користе за рекреацију.

⇒ ГРАДСКИ СТАДИОН је реконструисан 2022. године. Том приликом извршена је нивелација терена са новом оградом, дренажом и травнатом подлогом. Још преостају радови на наткривању трибине на сјеверној страни стадиона капацитета за око 1800 гледалаца, као и инсталација рефлектора и семафора. Такође, неопходно је изградити нове клупске просторије са свлационицама и другим пратећим простором, за што постоји урађена пројектно-техничка документација.

⇒ ПОМОЋНИ ФУДБАЛСКИ СТАДИОН са вјештачком подлогом изграђен је у периоду од 2018-2020. године и представља одличну основу за тренажне активности током цијеле године. На стадиону су инсталирани рефлектори и монтиране трибине капацитета 100 сједећих мјеста. Недостаје свлационички простори.

⇒ Тениски терени – два тениска терена са помоћним објектом и расвјетним тијелима изграђени током 2011. године..

У сегменту спортско-рекреативне инфраструктуре указује се потреба за реконструкцијом трибина на градском стадиону, изградња свлационица при градском стадиону, проширење трибина на стадиону са вјештачком подлогом, изградња мање мултифункционалне спортске сале на мјесту садашње физкултурне сале при ОШ „Петар Кочић“, изградња мини спортско-рекреативног комплекса на Подовима на мјесту садашњег игралишта, уређење и изградња рекреативног комплекса на Лукама и др.

Најзначајније спортске манифестације на подручју општине Мркоњић Град су:

1. Избор спортисте и спортског колектива општине Мркоњић Град,
2. Госпојинска улична трка,
3. Градски турнир у малом фудбалу поводом Дана општине,
4. Streetball,
5. Меморијални турнир у малом фудбалу у Бјелајцу,
6. Меморијални шаховски турнир,
7. Дани косидбе на Балкани,
8. Спортски догађаји у оквиру манифестације „МГ љето“.

Госпојинска улична трка први пут је одржана у септембру 2005. године. Промовише спортске активности и спорт на подручју општине Мркоњић Град. Организатор ове манифестације је ЈУ Културно-спортски центар «Петар Кочић» у сарадњи са Одјељењем за општу управу и друштвене дјелатности.

На манифестацији учествује велики број дјецe из школа са подручја општине Мркоњић Град и околних општина.

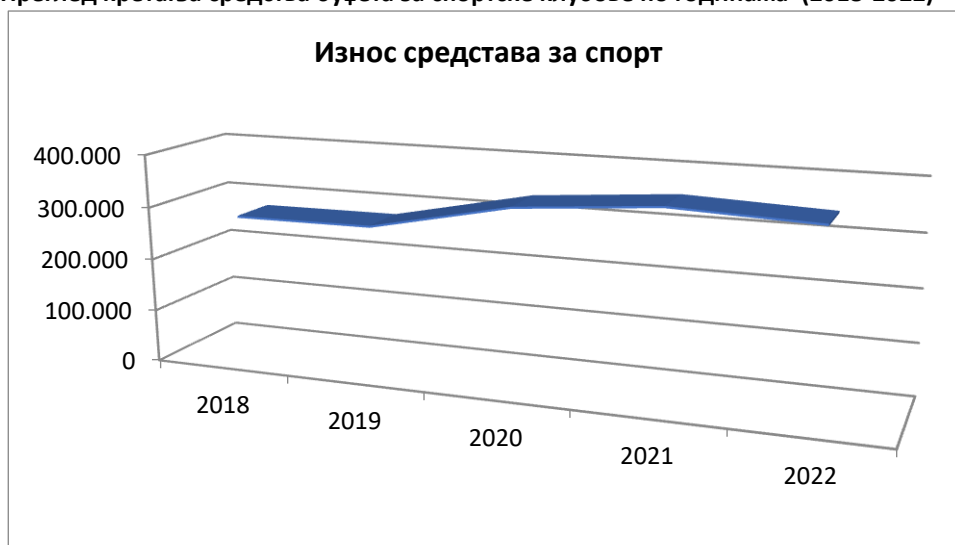
Градски турнир у малом фудбалу одржава се поводом Дана општине, а први пут је организован 2007. године. Организатор ове манифестације је ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“ са партнерским организацијама. На турниру учествује око 50-так екипа из Републике Српске и Федерације БиХ.

STREETBALL – Организатор ове манифестације је КК «Младост» уз подршку ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“.

Спортске клубове и активности на подручју општине Мркоњић Град највећим дијелом финансира општина Мркоњић Град. Поред општине, у финансирању спорта учествују и надлежне институције Владе РС и пословни субјекти са подручја општине и из Републике Српске.

Графикон 26. Преглед кретања средства буџета за спортске клубове по годинама (2018-2022)

У досадашњим такмичарским активностима спортски клубови из Мркоњић Града су остварили добре спортске резултате:

- ⇒ ФК „Слобода“ се у сезони 2023/24. години такмичи у Првој лиги РС. Посебно треба истаћи да је играчки кадар клуба заснован на домаћим фудбалерима који су поникли у ФК „Слобода“.
- ⇒ КК „Младост“ је један од најуспјешнијих спортских колектива општине Мркоњић Град. У 2023/24. години такмичи се у Премијер лиге БиХ.
- ⇒ ЖОК „Балкана“, у току 2022/2023. године клуб се такмичио у оквиру програма и календара Одбојкашког савеза Републике Српске и постигао солидне резултате.
- ⇒ Џудо клуб „Атос“ се такмичи у свим ранговима, од првенства РС, БиХ, балканског и европског првенства.
- ⇒ СТК „Мимоза“ учествује на првенствима РС и првенству БиХ. Клуб окупља 15 активних такмичара, распоређених у 3 групе, у свим старосним категоријама, како у мушкој тако и у женској конкуренцији. СТК „Мимоза“ Мркоњић Град се у категорији сениора такмичи у другој лиги РС.
- ⇒ Кик бокс клуб „Тигар“ у такмичарској 2021/2022 години постигао је значајне резултате на међународним турнирима у Загребу и Београду. У 2022. године наступао на првенству БиХ које се одржавало у Коњицу на којима је остварио запажене резултате.

1.8.4. Здравствена заштита

У општини Мркоњић Град, примарну и секундарну здравствену заштиту пружа Јавна здравствена установа Дом здравља „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, као и неколико приватних здравствених установа. У складу са реформом здравства, од 7.10.2004. године Дом Здравља се налази у систему модела породичне медицине, а исти је почео са примјеном од 2010. године. У Дому здравља формирано је 12 амбуланти породичне медицине у којима, у двије смјене, ради седам тимова породичне медицине. Четири амбуланте породичне медицине организоване су у већим околним селима: Бјелајцу, Бараћима, Подрашници и

Горњим Грацима, а једна амбуланта породичне медицине обавља здравствене услуге за становнике општине Језеро.

Поред примарног нивоа здравствене заштите становништва, Дом здравља организује и дио секундарне здравствене заштите, те консултативно-специјалистичку здравствену заштиту из одређених специјалности (педијатрија, гинекологија и акушерство и зубо-здравствена заштита и биохемијска лабораторија).

У циљу приближавања здравствених услуга пацијентима, у 2023. години, Дом Здравља организује и консултативно-специјалистичку заштиту из 19 специјалности: оториноларингологија, кардиологија, ортопедија, офталмологија, неуропсихијатрија, интерна медицина, дерматологија, урологија и др.

Услуге болничког лијечења, грађани Мркоњић Града најчешће користе у оквиру Универзитетског клиничког центра Бањалука (УКЦ).

Здравствена заштита становништва са подручја општине Мркоњић Град највећим дијелом се финансира по основу уговора са Фондом здравственог осигурања РС (ФЗО), а мањим дијелом партиципацијом пацијената. На подручју општине Мркоњић Град регистровано је 16.945 осигураних лица. Износ уплаћених средстава по основу доприноса за здравствено осигурање, односно по основу уговора са ФЗО РС, по годинама, дат је у наредној табели.

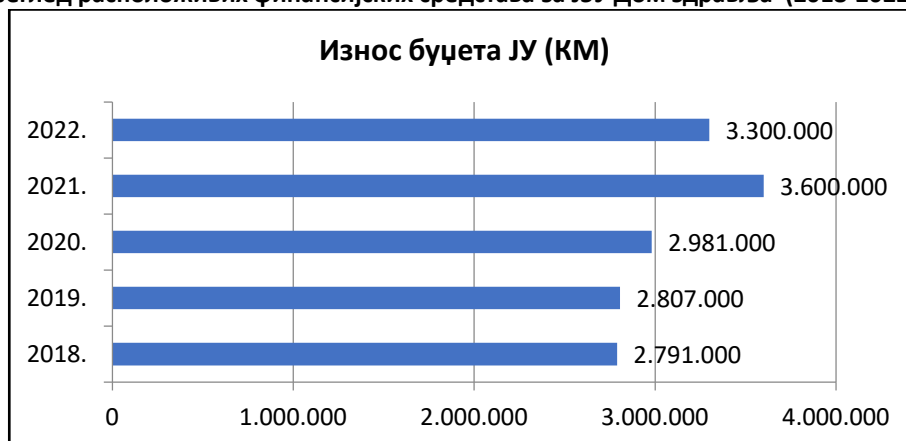
Табела 24. Преглед уплаћених средстава по основу уговора са ФЗО (2018-2022)

Год.	Укупно уплаћена средстава по основу доприноса за здравствено осигурање	Доприноси осигураника у радном односу	Доприноси за осигурање пољопривредника	Доприноси за кориснике пензија	Доприноси за РВИ и ППБ	Социјално осигурање	Доприноси за незапослена лица
2018.	6.115.241	4.969.726	0	161.154	26.421	48.046	769.292
2019.	6.406.976	5.221.092	0	143.821	58.541	50.759	769.292
2020.	5.677.140	5.245.449	57.502	166.502	40.706	50.836	0
2021.	6.474.201	6.036.790	77.614	174.970	122.576	47.964	0
2022.	6.373.131	5.883.074	74.686	195.268	172.219	35.356	0

Извор: ФЗО – пословница Мркоњић Град

ЈЗУ Дом здравља, као што је већ истакнуто, највећим дијелом се финансира из уговорених средстава ФЗО РС, а дијелом из партиципације пацијената и властитих средстава, као и из средстава буџета општине Мркоњић Град.

Графикон 27. Преглед расположивих финансијских средстава за ЈЗУ Дом здравља (2018-2022)

На подручју општине Мркоњић Град на 1.000 становника долази 3,6 медицинских радника, што је ниже од просјека у Републици Српској који је за 2011. годину био 6,3. Структура и број запослених у ЈЗУ Дом здравља у Мркоњић Граду представљена је у наставку.

Табела 25. Структура запослених према занимању (на дан 31.12.2022. године)

ВСС					ВШС МЕД.	ССС						ВКР	НК и КВ	УКУПНО
Мед. особ.		Немед. особ.				Медицинско особље								
СПЕЦИЈАЛИСТИ	ОПШТА ПРАКСА	СТОМАТОЛОЗИ	ЕКОНОМИСТИ	ПРАВНИЦИ	МЕД. СЕСТРА. ТЕХ.	ЛБОРАТОР. ТЕХ.	АКУШЕР. ТЕХ.	ЗУБНИ ТЕХНИЧАР	СТОМАТОЛ. СЕСТРА	РТГ ТЕХНИЧАР	ВОЗАЧИ, ЛОЖАЧИ И КУЉНИ МАЈСТОРИ			
7	10	3	2	2	30	7	2	1	3	3	8	20	96	

Извор: Дом здравља „Др Јован Рашковић“

У претходном прегледу није садржано медицинско особље из приватног сектора, које се углавном односи на кадар из области стоматолозије, као и неких других области здравствене заштите.

Општина Мркоњић Град, односно ЈЗУ Дом здравља „Др Јован Рашковић“, као и остале здравствене установе из Републике Српске се сусреће са озбиљним изазовом недостатка љекарског кадра, што треба бити један од фокуса у наредном периоду.

Пружање здравствених услуга у ЈЗУ врши се у просторијама које испуњавају техничке и нормативне услове, уз потпуну искориштеност капацитета. Просторни капацитети у централној згради Дома здравља износе укупно 2.546m².

Поред наведених просторних капацитета, Дом здравља располаже и са шест теренских амбуланти укупне површине од 265 m², и то:

- Теренска амбуланта Бараћи.....50 m²
- Теренска амбуланта Герзово.....45 m²
- Теренска амбуланта Подрашница..... 50 m²
- Теренска амбуланта Медна.....35 m²
- Теренска амбуланта Баљвине.....35 m²
- Теренска амбуланта Језеро.....50 m²
- Теренска амбуланта Граци .....39 m²

Када је у питању техничка опремљеност, Дом здравља „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, располаже сљедећом опремом и дијагностичким апаратима: опремом за РТГ, УЗВ опрема, стоматолошка опрема, различита лабораторијска опрема и апаратура, мамограф, санитарска возила и др.

На подручју општине Мркоњић Град ради пет апотека које су на услузи грађанима.

1.8.5. Социјална заштита

Носилац активности у области социјалне заштите је Центар за социјални рад Мркоњић Град. Основну дјелатност Центра представљају непосредни облици социјалне, дјечије и породичне заштите.

Поред ЈУ Центар за социјални рад, као установе социјалне заштите постоји и испостава Фонда за дјечију заштиту, као и општинска организација Црвеног крста.

Поред наведених установа и организација, на подручју општине активан је и Дневни центар за дјецу са сметњама у развоју, који је 31.01.2013. године званично почео са радом и који пружа услуге рехабилитације и боравка дјеце са сметњама у развоју.

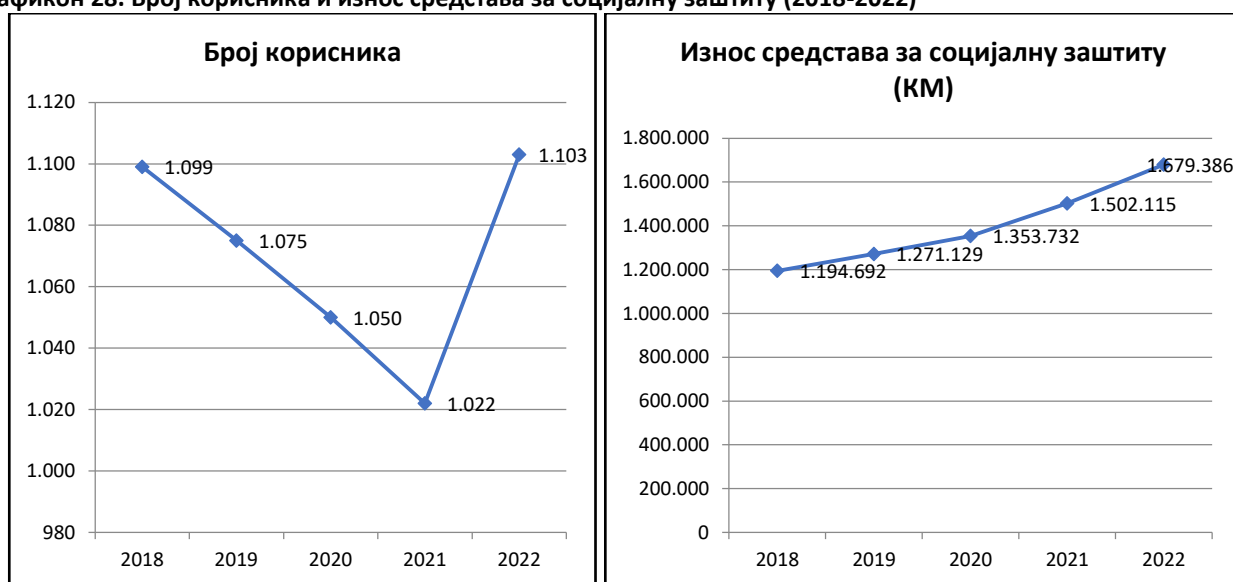
Услуге смјештаја старих и изнемоглих лица пружају три приватне установе и то:

- "Агапе" који има смјештајни капацитет за 45 корисника,
- "Нови дом код Миће" са капацитетом од око 80 лежајева у двије пословне јединице и
- „Видик“ са капацитетом од 30 лежајева.

Примјетан је сталан пораст броја становника општине за које Центар за социјални рад пружа неко од права или услуга из Закона о социјалној и дјечијој заштити.

У наредним приказима дат је приказ укупног броја корисника права Центра за социјални рад по разним основама, износ дозначених средстава, као и структура корисника. Средства за финансирање датих права обезбјеђују се из буџета општине Мркоњић Град (око 40%) и буџета Републике Српске, односно Министарства здравља и социјалне заштите (око 60%).

Графикон 28. Број корисника и износ средстава за социјалну заштиту (2018-2022)

Табела 26. Структура корисника права по основу социјалних давања

Р.бр.	БРОЈ КОРИСНИКА	2018	2019	2020	2021	2022
1	Новчана помоћ	54	57	63	65	46
2	Додатак за његу и помоћ другог лица	546	549	575	580	617
3	Једнократна новчана помоћ	206	208	160	131	144
4	Здравствено осигурање штићеника	62	66	54	50	42
	Смјештај у:					
5	- установу социјалне заштите, - другу породицу, - оспособљавање за рад дјеце и омладине	5	4	3	5	5
6	Кућна њега и помоћ у кући	17	5	5	3	2
7	Оспособљавање за живот	0	2	2	0	0
	Укупно	1.099	1.075	1.050	1.022	1.103

Извор: Центар за социјални рад Мркоњић Град

У Центру је тренутно запослених 6 радника, од чега су 3 стручна сарадника. У складу са Правилником о условима за оснивање установа социјалне заштите и обављање дјелатности социјалне заштите, неопходно је да се повећа број стручних сарадника на 10.

Центар посједује адекватну рачунарску опрему и теренске аутомобиле, организовано дежурство, обучене стручњаке за пружање психолошке подршке лицима која су захваћена кризном ситуацијом, међутим недовољни су кадровски капацитети да би се дјеловање подигло на још виши ниво.

Дневни центар пружа услугу дневне рехабилитације и окупационе терапије за дјецу са сметњама у развоју. Међутим, на подручју општине значајан број је одраслих лица са сметњама у психофизичком функционисању и особа са инвалидитетом који бораве у својим породицама и практично су искључени из друштвеног живота локалне заједнице. Центар у оквиру својих могућности организује окупљања и рехабилитационе активности за лица из поменуте категорије, али то још увијек не одговара реалним потребама.

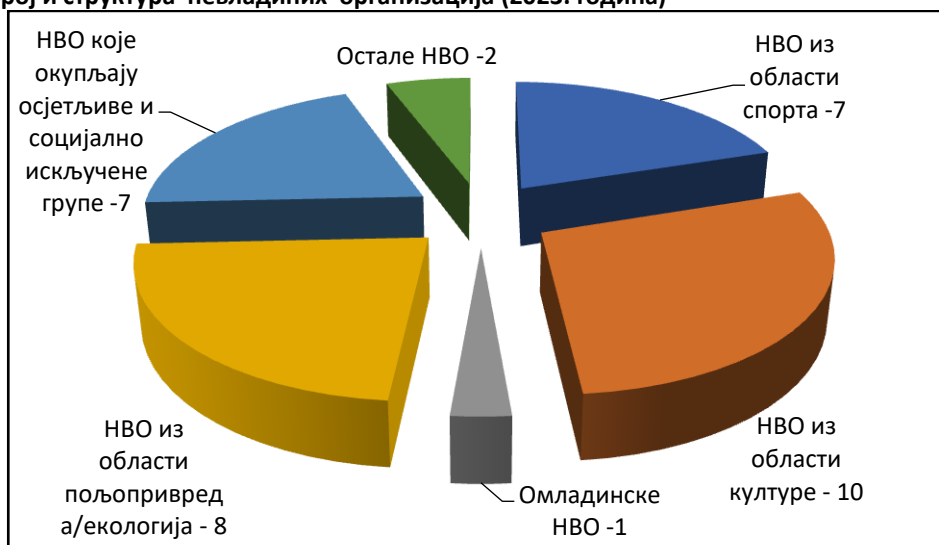
Услугу коју пружа Центар за социјални рад дјеци која су васпитно запуштена и занемарена и њиховима породицама је на нивоу индивидуалног рада, што је често недовољно. Закон даје могућност укључивања ове категорије дјеце у савјетовалишта или дневне центре за дјецу и младе, што ће бити приоритет Центра у наредном периоду.

Функционисање и активности Центра за социјални рад финансирају се, у складу са законским прописима, из буџета општине и буџета Владе РС, односно Министарства здравља и социјалне заштите. Општина Мркоњић Град, поред средстава за редовно функционисање установе (лична примања, материјални трошкови и др.) заједно са министарством обезбјеђује средства за финансирање потреба лица која су у стању социјалних потреба.

1.8.6. Стање цивилног друштва

На подручју општине Мркоњић Град регистровано је 35 активних удружења грађана која окупљају велик број чланова (укупно 1.384 члана, од чега 910 жена и 474 мушкарца). Преглед укупног броја и структура невладиних организација приказана је у сљедећем графичком приказу.

Графикон 29. Број и структура невладиних организација (2023. година)

Рад удружења финансира се углавном највећим дијелом из буџета општине, од којих нека имају планиране грантове у буџету на годишњем нивоу, а финансирање осталих врши се путем финансирања пројектних активности. Према процјенама општинских служби, већи број невладиних организација (око 25) нема адекватан простор за обављање својих активности.

1.8.7. Стање безбједности грађана

Стањем безбједности и заштитом грађана и имовине на подручју општине Мркоњић Град, поред полицијско-безбједносних служби, баве се Цивилна заштита општине Мркоњић Град, Територијална ватрогасна јединица Мркоњић Град и друге институције из ове области. Стање безбједности разматрано је са два аспекта: општа безбједност грађана и имовине и заштита грађана и имовине од природних и других катастрофа.

Генерално, оцјена опште безбједности на подручју општине је задовољавајућа, прије свега захваљујући систему камера (46 камера) које су постављене и инсталисане у центру града као и на неким другим важнијим позицијама (школе) и на одређеним локацијама на улазима у град. Самим тим и проценат расвијетљености кривичних дјела је у константном порасту, па је и сигурност грађана на вишем нивоу у односу на претходне године када није било камера. Постављена су и два нова стационарна радара контроле брзине па је за очекивати и повећање сигурности на путевима (Сурјан – Шервелов кук, Подбрдо – код школе).

Стањем безбједности од природних непогода и других несрећа брину се Територијална ватрогасна јединица Мркоњић Град, Цивилна заштита, радни колективи и др.

Снаге заштите и спасавања - цивилне заштите организоване су по сљедећем:

- Самостални стручни сарадник за цивилну заштиту,
- Општински штаб за цивилну заштиту,
- Јединица цивилне заштите за заштиту од елементарних непогода (пожари, поплаве, земљотреси и др.),
- Повјереници заштите и спасавања и
- Система веза.

Поред наведених снага за реализацију послова, задатака, мјера и активности заштите и спасавања, приоритетно се ангажују постојеће професионалне снаге и средства које своју дјелатност обављају на подручју општине, а посебно Ватрогасно друштво, Полицијска управа, ЈЗУ Дом здравља „Др Јован Рашковић“, Црвени крст – ОО Мркоњић Град, ветеринарске станице и амбуланте са подручја општине, Шумско газдинство „Лисина“, ЈКП „Парк“, ЗП „ХЕ на Врбасу“, грађевинска и друга привредна друштва од значаја за заштиту и спасавање, као и нека удружења грађана.

Током планског периода, тежиште ће бити на успостављању ефикасне, економичне и рационалне структуре цивилне заштите, а која ће моћи да пружи адекватан одговор на ризике и опасности изазване елементарном непогодом и другом несрећом.

Посебна пажња биће усмјерена на развој капацитета система заштите и спасавања, односно цивилне заштите у смислу опремања материјално-техничким средствима и обука припадника специјализованих јединица.

Ватрогасно друштво Мркоњић Град у 2022. години имало је 7 запослених радника и постоји потреба за запошљавањем додатног броја радника. Друштво посједује просторне и техничке капацитете на задовољавајућем нивоу. У току године највећи број интервенција се односе на разне пожаре (стамбени, индустријски и помоћни објекти, као и пожари ниског растиња, шумски пожари и слично). Мањи дио односи се на техничке интервенције током саобраћајних незгода, спасавања у елементарним непогодама, превоз воде у сушном периоду и асистенције другим службама.

У циљу идентификације могућих ризика/несрећа у општини Мркоњић Град и заштите ризичних група (људи, имовине, животне средине и инфраструктуре), према налазима Општинске службе цивилне заштите, утврђени су ризични објекти и потенцијалне несреће у општини Мркоњић Град, и то:

1. Могуће природне несреће:

- Земљотрес,
- Поплава,

- Клизишта,
- Високи снијег и сњежни наноси,
- Епидемија заразних болести,
- Суша,
- Високе и ниске температуре ваздуха и појава мраза,
- Пролом облака, олујни вјетар и град,
- Топлотни таласи.

2. Техничко-технолошке несреће:

- Велики пожари,
- Рушење или преливање брана на акумулацијама,
- Експанзије или експлозије гасова и опасних материја.

3. Остале пријетње од несрећа већих размјера:

- Неексплодирана убојна средства и мине (НУС),
- Велике несреће у друмском саобраћају и сл.

Поред наведеног, додатне анализе упућују на све више присутну појаву паса луталица и дивљих животиња у насељеним мјестима, које наносе значајне штете на имовини пољопривредних произвођача.

ЈЗУ Дом здравља „Др Јован Рашковић“ своју дјелатност обавља у 12 амбуланти, од чега 7 амбуланти које се налазе у кругу Дома здравља и 5 теренских амбуланти. Објект Дома здравља је током претходних година реконструисан према правилима енергетске ефикасности, са инсталисаним соларним панелима.

Поред ЈЗУ Дома здравља „Др Јован Рашковић“, становништво општине здравствену заштиту може остварити и у неколико приватних љекарских и стоматолошких ординација.

На подручју општине Мркоњић Град ради пет апотека.

Кључни приоритет за локалну заједницу у наредном периоду у области здравствене заштите становништва је обезбиједити квалитетан медицински кадар, способан да одговори изазовима савремених трендова, као и дјелимична реорганизација рада тимова породичне медицине, посебно када су у питању сеоска подручја. Такође, један од приоритета је унаприједити обим и квалитет здравствених услуга.

У периоду од 2018. године примјетан је сталан пораст броја становника општине који остварују неко од права из Закона о социјалној заштити, а расте и износ исплаћених помоћи путем Центра за социјални рад.

У наредном периоду неопходно је обезбиједити број стручних радника усклађен са реалним потребама.

На подручју општине послују три пословна субјекта (са укупно четири објекта) из области социјалне заштите, односно смјештаја старих и изнемоглих лица, чији је укупни капацитет око 160 лежајева.

У наредном периоду социјалној заштити, како превенцији, тако и интервентним мјерама, треба посветити посебну пажњу, како би што више лица код којих постоји стварна потреба, остварила право на адекватну социјалну заштиту.

Око 30% дјеце предшколског узраста похађа неку од предшколских установа на подручју општине.

Основно образовање на подручју општине Мркоњић Град одвија се кроз рад четири централне школе, од чега се двије налазе на подручју града, а двије школе су у сеоском подручју. У послеријатном периоду број ученика у основним школама има тенденцију опадања. У наставном процесу учествује 130 наставника, а стручна заступљеност је на задовољавајућем нивоу. У погледу образовне инфраструктуре видљиво је значајно унапређење школских објеката. Постоји потреба техничког опремања учионица и кабинета у свим основним школама.

Средње образовање на подручју општине одвија се кроз рад двије средње школе: ЈУ Гимназија Мркоњић Град и ЈУ Средњошколски центар Мркоњић Град. У наставном процесу средњошколског образовања учествују укупно 52 професора. У погледу наставног особља, може се констатовати недостатак неких профила наставника (професори стручних предмета, математике, физике и др.). Школски објекти и инфраструктура је на задовољавајућем нивоу.

Општина Мркоњић Град путем стипендирања пружа подршку студентима. У том погледу, потребно је и даље још значајније наставити са стимулисањем дефицитарних занимања уз пуно уважавање уговорне клаузуле која се тиче обавезе одрађивања стипендија у пословним субјектима на подручју општине

Мркоњић Град.

На подручју општине Мркоњић Град нема организованог образовања одраслих. У наредном периоду потребно је јачање сарадње привреде и образовних институција како би се унаприједили механизми усклађивања понуде и потражње за радном снагом.

Основни носиоци културних активности на подручју општине Мркоњић Град су Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности и ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“, заједно са другим организацијама из области културе.

Општина Мркоњић Град располаже са објектима културе који пружају добру основу за организацију културних садржаја (Дом културе, Кино-сала, Музеј ЗАВНОБиХ-а, градска и школске библиотеке, вјерски објекти и сл.).

У наредном периоду потребно је функционалност ових објеката подићи на још виши ниво (пројекат енергетске ефикасности Дома културе који је у току, реконструкција Кино-сале, стављање музеја ЗАВНОБиХ-а у пуну функцију и сл.).

Такође, као веома важан сегмент у области културе наметнуо се и стручни кадар из ове области, те је потребно креирати одговарајуће програмске активности и у овом погледу.

Основни носиоци спортских активности на подручју општине Мркоњић Град су Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности и ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“, заједно са спортским колективима.

Спортски клубови и спортисти са подручја општине Мркоњић Град имају солидну инфраструктурну основу за тренажне процесе и такмичења. Овдје се посебно истичу спортски терени за велики фудбал и спортска дворана за дворанске спортове. Уз потпуну реконструкцију и модернизацију наведених спортских објеката, спортска инфраструктура биће употпуњена (реконструкција трибина и изградња просторија клуба са свлачионицама, изградње мале мултифункционалне спортске сале, реновирање спортске дворане и друго).

У наредном периоду нарочито је потребно радити на развијању људских потенцијала, односно тренерског кадра у области спорта и рекреације, како би се услови за развој спорта подигли на још виши ниво.

На подручју општине дјелује веома проактиван невладин сектор из различитих области: спорта, културе, екологије, образовања, привреде, људских права и др. Укупно броје 1.384 члана.

Финансирање истих се врши највећим дијелом из буџета општине, али и других извора и постојећи извори нису довољни за неке веће искорак у овој области.

Већина организација цивилног друштва, односно удружења грађана суочава се са недостатком адекватног простора за квалитетније обављање својих активности, чему се у наредном периоду треба посветити посебна пажња.

Стањем безбједности грађана и имовине и спашавањем у случајевима природних и других катастрофа на подручју општине Мркоњић Град бави се више институција и организација: Полицијска управа Мркоњић Град, Цивилна заштита општине Мркоњић Град, Ватрогасно друштво и др.

Цивилна заштита општине Мркоњић Град функционише на основу законских прописа који регулишу ову област. У наредном периоду потребно је радити на унапријеђењу организационо-техничких капацитета цивилне заштите, која ће пратити реалне потребе шире друштвене заједнице.

Територијална ватрогасна јединица Мркоњић Град у току године има највећи број интервенција које се односе на разне пожаре, као и техничке интервенције током саобраћајних незгода, поплаве, спасавања у елементарним непогодама и асистенције другим службама. Постоји објективна потреба за запошљавањем нових радника, као и наставком унапређења техничких капацитета јединице (посебно обнављањем неопходне опреме и тако даље).

На подручју општине Мркоњић Град у посматраном периоду стање опште безбједности је било на задовољавајућем нивоу, чему су допринијеле имплементирана техничко-технолошка достигнућа у области безбједности (систем камера, стационарни радари и др.).

1.9. Стање просторно-планске документације

Стање планских докумената у односу на претходне анализе (2013. године) је на знатно вишем нивоу, првенствено из разлога што су за подручје општине донесени стратешки плански документи којима су дефинисани просторно плански циљеви и правци развоја општине, а то су:

- Просторни план општине Мркоњић Град 2016-2036. година,
- Урбанистички план општине Мркоњић Град 2018-2038. година,
- Зонинг план подручја посебне намјене ТРЦ Балкана.

Одјељење за просторно планирање и комуналне послове располаже са детаљним документима који су, са временског аспекта, сврстани у сљедеће категорије:

- Документи просторног уређења који су донесени прије 10 и више година :
  1. Урбанистички редови: Доњи Бараћи, Подрашница, Подбрдо, Мајдан и Бјелајце
  2. Регулациони план „ Центар“
  3. Регулациони план „ Подоругла“
  4. Регулациони план „ Брдо“
  5. Регулациони план „ Збориште - Грабеж“
  6. Регулациони план „Мала привреде Подоругла“.

Ове документе је потребно ревидирати, односно приступити изради нових.

- Документи просторног уређења из периода 2000. - 2013. година:
  1. Урбанистички пројекат - за локалитет Дома културе и музеја ЗАВНОБиХ-а,
  2. Регулациони план Индустијска зона „Подови“,
  3. Измјена регулационог плана Центар - „Спортска дворана“,
  4. Измјена регулационог плана Подоругла,
  5. Измјена регулационог плана Центар (за изградњу парка и Трга краља Петра I Карађорђевића),
  6. Измјена регулационог плана Центар - Локалитет зелене пијаце (за изградњу тржног центра и гараже),
  7. Измјена регулационог плана Центар на локалитету Рудине,
  8. Измјена регулационо-урбанистичког плана на локалитету бившег фабричког комплекса “Мањача“,
  9. Измјена регулационог плана Центар - Улица др Јована Рашковића,
  10. Измјена регулационо-урбанистичког плана - Локалитет „Градски стадион“ поред улице Симе Шолаје,
  11. Измјена регулационо-урбанистичког плана - уз Транзитни пут Мркоњић Град,
  12. Измјена регулационог плана Центар - локалитет улице Бораца Српских,
  13. Измјена регулационог плана Центар - локалитет улице Стевана Синђелића,

Већину ових докумената у планском периоду ове Стратегије потребно је ревидирати и ажурирати.

- Документи просторног уређења у периоду од 2013-2023:
  1. Измјена регулационог плана Збориште - Грабеж на локалитету каменолома,
  2. Измјена регулационог плана Центар (за изградњу парка и Трга краља Петра I Карађорђевића -пословни објекат),
  3. Измјена регулационог плана Центар на локалитету Бркића Башта,
  4. Измјена регулационо-урбанистичког плана на локалитету бившег фабричког комплекса.
- Документи чија је израда у току:
  1. Регулациони план Пословна зона „Подбрдо 2“,
  2. Измјена регулационо-урбанистичког плана - бивши фабрички комплекс “Мањача”.
  3. Зонинг план подручја посебне намјене ТРЦ “Балкана” - измјена у ширем обухвату.

У циљу унапређења стања у области израде, припреме и провођења докумената просторног уређења, остварено је низ циљева од којих се издвајају:

- ✓ Вођење електронске евиденције о издатим документима у програму DocNova,
- ✓ Прикупљање информација о просторној организацији, инфраструктури, подлогама, векторизација катастарских планова, аерофотограметрија (израђен дигитални ортофотоснимак, дигитални модел рељефа, топографија),
- ✓ Вођење активности на успостављању јединственог геоинформационог система општине Мркоњић Град - ГИС и базе података која би омогућила како запосленим, тако и грађанима доступност и стављање информација на јавни увид (нпр. путем web странице општине).

1.10. Стање основне инфраструктуре

1.10.1. Стање саобраћајне инфраструктуре

Саобраћајну мрежу општине Мркоњић Град чине саобраћајнице које су подијелене на: магистралне, регионалне, локалне и некатегорисане путне правце. Детаљнији преглед стања путне мреже на подручју општине Мркоњић Град, у смислу структуре путне мреже, надлежности над њом, финансијских улагања у исту и друго, дат је у табелама у наставку.

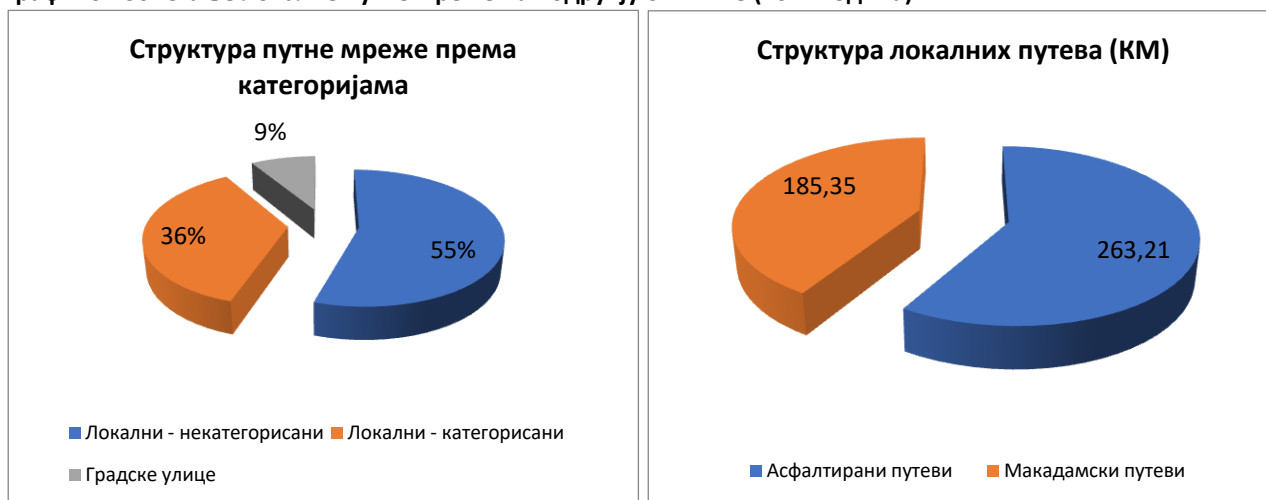
Табела 27. Путна мрежа на подручју општине (2022.година)

Опис	Дужина (км)	Удио у укупној дужини путева %	Стање (добро/лоше)
Локални - некатегорисани	248	44,2	Добро
Локални - категорисани	163,95	29,1	Добро
Градске улице	39,4	7,0	Добро
Регионални	21,68	3,4	Добро
Магистрални	87,03	16,1	Добро
Укупно	556,06	100,00	

Извор: Одјељење за изградњу града и управљање имовином, документ: „Стратегија развоја локалних путева и улица 2022-2032. година“

Приказ структуре локалне путне мреже и њеног стања у погледу удјела модернизоване (асфалтиране) путне мреже у односу на укупну дужину путне мреже дат је у сљедећим графичким приказима.

Графикон 30. Стање локалне путне мреже на подручју општине (2022.година)

У развој и одржавање путне мреже на подручју општине Мркоњић Град, од 2018. године, општина је обезбиједила средства у укупном износу од око 9.860.000КМ.

Санација и изградња саобраћајне инфраструктуре се ради континуирано, из године у годину и посматрајући цјелокупну саобраћајну мрежу може се рећи да је стање задовољавајуће.

Повезивање преостала два насељена мјеста (Шибови и Дубица) асфалтним путем са сједиштем општине остаје и даље велики изазов за општину, с обзиром да се ради о веома дугим путним комуникацијама које захтјевају велика финансијска средства.

Такође, један од приоритета треба да буде саобраћајно увезивање насељених мјеста унутар општине, као и према насељеним мјестима са подручја других општина (у протеклом периоду у оквиру сличног приоритета успостављене су или модернизоване путне комуникације између насељених мјеста Ступари - Рогољи, Доњи Граци - Орахоовљани, Густовара - Бјелајце, Превиле - Шибови, Баљвине - Бочац и др.).

У том смислу, постоји оправдана потреба за повезивањем села Дабрац и Сурјан, Јовандићи – Јована - Томићи, асфалтирање пута Магаљдол - Копљевићи - Бјелајце, насипање пута Граци – Подрашница (преко Подрашког поља), трасирање и насипање пута Баљвине - Брегови (општина Кнежево) и други путни правци.

У наредном периоду посебно се истиче потреба за реконструкцијом постојећих путних комуникација према Бања Луци (пут Шеховци - Црна ријека и пут Црна ријека - Бања Лука), као и завршетак асфалтирања путне комуникације према Бања Луци преко села Сурјан (који није асфалтиран на територији која припада граду Бања Лука на подручју насељеног мјеста Рацуне).

Посебан значај за развој путне инфраструктуре општине Мркоњић Град је најављена изградња ауто-пута Бања Лука – Млиништа, којом би се општина Мркоњић Град саобраћајно отворила према Бања Луци и осталим центрима у региону, а чиме би се у значајној мјери унаприједила општа мобилност грађана и привреде.

Када је у питању стање са паркинг просторима, на подручју урбаног дијела општине Мркоњић Град постоји око 522 јавна и 50 приватних паркинг мјеста. Од укупног броја јавних паркинг мјеста 208 је покривено системом наплате. Стање по овом питању је задовољавајуће.

1.10.2. Стање електро-енергетске мреже

На подручју општине Мркоњић Град, укупна дужина електро-енергетске мреже износи 1.117 km, од чега је 501 km мрежа високог напона, а 616 km је мрежа ниског напона. У односу на период из 2018. године, када је дужина електро мреже износила 1.100 km, изграђено је додатних 17 km електро-енергетске мреже.

Када је у питању инфраструктура електро – дистрибутивне мреже, иста није на задовољавајућем нивоу и потребна су значајнија улагања у унапређење исте и побољшање квалитета снабдјевања грађана и привреде.

Приоритети у наредном периоду су сљедећи:

- Реконструкција 10 kV далековода Мркоњић Град – Чађавица,
- Реконструкција 20 kV далековода Бараћи – Млиништа,
- Реконструкција 10 kV далековода Бјелајце – Сурјан,
- Реконструкција расклопне трафо станице 35/20/10 kV Мркоњић Град,
- Реконструкција већег броја нисконапонских мрежа на подручју Теренске јединице.
- Прокрес свих далековода на подручју Теренске јединице.

Број купаца/потрошача електричне енергије на подручју општине Мркоњић Град према најновијим подацима је 8.897 (у односу на 2018. годину је у порасту за 361 прикључак). Од тог броја на ниском напону је 8.876 корисника, а на високом напону 21 корисник. Највећи број корисника ниског напона су домаћинства (8.185).

Табела 28. Број купаца/потрошача електричне енергије у општини Мркоњић Град

Опис	2018	2019	2020	2021	2022
1. На високом напону	21	20	21	21	21
2. На ниском напону	8.515	8.620	8.692	8.750	8.876
а) Домаћинства	7.824	7.931	8.007	8.065	8.185
б) Јавна расвјета	55	55	69	72	75
в) Остала потрошња	617	615	615	618	616
Укупно	8.536	8.640	8.713	8.771	8.897

Извор: Електрокрајина, Теренска јединица Мркоњић Град

1.10.3. Стање комуналне инфраструктуре и услуга

На подручју општине Мркоњић Град адекватно ријешено водоснабдијевање има 4.250 домаћинстава, што представља 68,9% од укупног броја домаћинстава на општини. Од тога је 2.710 домаћинстава у градском и 1.540 у сеоском подручју. Треба додати да су и 407 привредних субјеката корисници градског водовода. Сви водоводи који су у надлежности КП „Парк“ а.д. се редовно контролишу, а губици воде у систему се процјењују на око 26%.

Водоводни систем на подручју општине Мркоњић Град чини више засебних цјелина:

⇒ Водоводна мрежа изграђена са водозавата Зеленковац са изграђеним системом водоснабдијевања питком и санитарном водом снабдијева становништво и јавни сектор у највећем дијелу територије општине Мркоњић Град, и то:

- МЗ Подрашница изузев засеока Мрачај, Џевери, Радића бријег и Јанковићи, који имају локалне водоводе.
- МЗ Подбрдо без домаћинстава Солдати, Лакићи, Сукаре, Рудићи и Кула који имају властите водоводе.
- МЗ Шеховци, изузев Сурјана и дијела Тријебова,

- Насељено мјесто Мркоњић Град – урбани дио и приградска насеља: Брдо, Котор, Старо Село, Копљевићи, Томићи, Чулићи, Ступари, Комленићи, Шормази.
- МЗ Бјелајце.
- Насељено мјесто Дабрац (на водоводни систем Зеленковац прикључен током 2018. године).

⇒ Водоводна мрежа изграђена са водозавхвата извора „Сокочница“ - врши водоснабдијевање сљедећих насељених мјеста:

- МЗ Герзово (без Трнова),
- МЗ Бараћи,
- МЗ Пецка,
- Убовића Брдо.

Тренутно стање водоводне мреже МЗ Бараћи је задовољавајуће са аспекта техничке опремљености водовода и дистрибуције воде јер је изграђен нови водозавхват 2005. године. Са система водоводне мреже Сокочница у Доњим Бараћима воду не користе засеоци (Царевац, Тодићи, Василићи, Давидовићи, Тошићи, Новаковићи, Јовановићи, Васићи, Лазића Греда, Лазићи, Берићи и Стојичићи), већ имају своје локалне водоводе који су у лошем стању.

⇒ Водоводна мрежа изграђена са водозавхвата извора „Оћуне“ - изграђена је током 2018. године (базен са секундарном и примарном водоводном мрежом у МЗ Оћуне), који има техничке могућности спајања на водовод Зеленковац (на подручју Превила), чиме је могуће постићи додатна сигурност при водоснабдијевању осталог дијела општине, уколико се за то укаже потреба.

⇒ Насељена мјеста која имају локалне водоводе, поред горе већ споменутих, су:

- приградска мјеста: Рогољи, Лакетићи и Балкана водом се снабдијевају из властитих водовода,
- Млиништа, Јасенови Потоци, Трново, Медна, Оканџије, Антонићи, Горњи и Доњи Граци, Доњи Шеховци, Подоругла, Магаљдол, Мајдан, Чираковац (имају више локалних водовода).

⇒ МЗ Ораховљани су 2017. године, новоизграђеним водоводом прикључени на водоводни систем Бањица (у надлежности „Водовод“ а.д. Бања Лука), а путем примарне водоводне мреже којом управља КП „Рибник“ из Рибника. Због лошег вода од базена Бањица до прикључног шахта за Ораховљане (велики губици воде), евидентни су проблеми у функционисању овог сегмента водоснабдијевања општине Мркоњић Град и једно од рјешења је спајање овог водовода на водовод са водозавхвата Зеленковац, у Подбрду.

⇒ Горња и Доња Подгорја су, заједничким активностима општина Мркоњић Град и Шипово, 2016. године, прикључени на новоизграђени водовод. Међутим, због одређених техничких недостатака и несавјесних потрошача, често долази до проблема у водоснабдијевању наведених насељених мјеста.

⇒ Насељена мјеста која немају ријешен систем водоснабдијевања:

- Дубица, Сурјан, Баљвине, дио Тријебова (Чулићи и Алексићи).

Општина Мркоњић Град израдила је пројектно-техничку документацију за унапређење постојећег или изградњу нових система водоснабдијевања за:

- МЗ Баљвине – изградња примарне и секундарне водоводне мреже са базеном (водоснабдијевање из села Бочац, град Бања Лука),
- Пројекат изградње водовода за село Сурјан – наставак водовода из села Тријебово,
- Насељено мјесто Рудићи – пројекат реконструкције постојећег водовода са водозавхватам на Лисини.

Када је у питању стање канализационе мреже на подручју урбаног дијела општине, може се закључити да је већи дио овог простора покривен канализационом мрежом. Процјењује се да је око 50% становништва покривено канализационим системом општине.

Стање канализационе мреже на подручју мјесних заједница указује да је канализациона мрежа дјелимично урађена, односно обухвата само уже центре мјесних заједница: Подрашница, Подбрдо, Бараћи и Бјелајце.

У наредном периоду неопходно је посветити више пажње заштити и очувању водозахватних подручја у циљу осигурања и даљег уредног снабдијевања грађана и привредних субјеката довољним количинама квалитетне воде.

Ипак, највећи посао у овом домену укључује пречишћавање отпадних вода, што је захтјев савремених стандарда управљања отпадним водама.

1.10.4. Остале јавне услуге

Телекомуникације, интернет и РТВ сигнал

Када је у питању инфраструктура у области телекомуникација, интернета и РТВ сигнала генерално се може констатовати да је стање добро. Општина Мркоњић Град је већим дијелом покривена сигналом мобилне мреже, те се у континуитету улажу средства (компаније из ових области) у имплементацију и развој нових технологија с циљем пружања најсавременијих услуга приступа интернету, фиксној и мобилној телефоније и IPTV-а. На овај начин становништву општине је омогућена комуникација по највишим стандардима, а привредним субјектима су створени предуслови за раст и развој пословања.

Сигнал мобилне и фиксне телефоније се реализује путем 25 базних станица мобилне телефоније (М-тел 15, БХ Телеком 6 и ХТ Еронет 4), а у плану је изградња још 9 базних станица.

Сигнал фиксне телефоније се реализује путем 11 телефонских централа.

На подручју општине Мркоњић Град доступни су сљедећи кабловски ТВ-оператери: М-тел, Елта кабел и Телемах.

Поштански саобраћај

Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске на подручју општине Мркоњић Град обавља дјелатност поштанског саобраћаја који обухвата пријем и слање свих врста пошиљака, пакета, брзе поште, робе, врши пружање финансијских услуга (уплате, трансфери новца у земљи и иностранству преко различитих сервиса за слање новца – пријем и слање и друго), маркетиншких услуга, филателије и друго. На подручју општине Мркоњић Град послују пошта 70260 Мркоњић Град, са издвојеним шалтерима у Бараћима и Подрашници.

Када су у питању курирске службе за отпрему/доставу различитих врста роба широм Републике Српске и Босне и Херцеговине (тзв. „брза пошта“), подручје општине покрива више различитих оператера.

Стање јавне расвјете

Стање јавне расвјете приказано је у сљедећој табели.

Табела 29. Јавна расвјета

	2018	2019	2020	2021	2022
% покривености становништва општине јавном расвјетом - процјена	40%	42%	45%	45%	50%
Број расвјетних тијела	2.454	2.569	2.794	2.794	2.917
Износ финансијских средстава из буџета општине који је уложен у изградњу и одржавање јавне расвјете	60.000	115.000	183.000	50.000	287.000

Износ финансијских средстава из буџета општине који је уложен за утршак ел. енергије за јавну расвјету	152.000	164.000	190.000	243.000	233.000
--	---------	---------	---------	---------	---------

Извор: Одјељење за изградњу града и управљање имовином

На подручју општине Мркоњић Град у периоду од 2018. до 2022. године уложена су значајна финансијска средства на изградњи, одржавању и функционисању јавне расвјете. Према процјенама, јавном расвјетом је покривено око 50 % укупног становништва општине, те се може констатовати да је у овом погледу стање задовољавајуће.

Међутим, с обзиром да је највећи дио јавне расвјете изграђен 2005. и 2006. године и да већину сијалица чине натријумске, може се констатовати да је иста енергетски неефикасна, односно представља озбиљан изазов за општину Мркоњић Град у погледу трошкова њеног одржавања и утрошка електричне енергије.

Из тих разлога, приоритет у овом сегменту ће бити потпуна реконструкција јавне расвјете у правцу унапређења њене енергетске ефикасности, односно замјене свијетлећих тијела савременијим, енергетски ефикаснијим сијалицама (ЛЕД), као и даље ширење јавне расвјете према указаним приоритетима.

Локални превоз

Организованим локалним превозом становништва на подручју општине покривено је 7 мјесних заједница и насељених мјеста (као крајњих тачака).

У Мркоњић Граду постоји једна аутобуска станица и више стајалишта.

На основу Закона о превозу у друмском саобраћају Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број:47/17) и Правилника о усклађивању и регистрацији редова возње аутобуских линија на подручју општине Мркоњић Град („Службени гласник општине Мркоњић Град“, број:7/19) на подручју општине Мркоњић Град регистровано је 8 аутобуских линија, које обављају 4 регистрована јавна превозника:

1. Мркоњић Град - Бараћи, аутопревозник „Мркоњић Експрес“ д.о.о. Мркоњић Град,
2. Мркоњић Град - Сурјан, аутопревозник „Атос турс“ Вученовић Гаврило, с.п. Шеховци,
3. Мркоњић Град - Тријебово, аутопревозник „Атос турс“ Вученовић Гаврило, с.п. Шеховци,
4. Мркоњић Град - Густовара, аутопревозник „Атос турс“ Вученовић Гаврило, с.п. Шеховци,
5. Мркоњић Град - Тријебово (Милићи) - Шеховци (Анови), аутопревозник „Атос турс“ Вученовић Гаврило, с.п. Шеховци,
6. Мркоњић Град - Подсело, аутопревозник „Чивчија -Промет“ д.о.о. Подрашница,
7. Мркоњић Град - Горњи Граци, аутопревозник „Граци -превоз“ д.о.о. Г. Граци,
8. Мркоњић Град - Доњи Граци, аутопревозник „Граци -превоз“ д.о.о. Г. Граци.

Удаљенија насељена мјеста која се не налазе уз неке од прометнијих путних комуникација, немају обезбијеђен адекватан локални превоз из разлога економске неоправданости линија према овим мјестима. Ову ситуацију додатно усложњава и чињеница да на тим просторима живи релативно старије становништво. Ово је такође, један од важнијих изазова пред локалном заједницом.

Када је у питању путна инфраструктура на подручју општине Мркоњић Град може се констатовати да је иста у задовољавајућем стању. Све МЗ и већина насељених мјеста (осим Дубице и Шибова) су асфалтним путем повезани са сједиштем општине. Асфалтирање путева и у преостала два насељена мјеста, као и неких стратешких комуникација између насељених мјеста унутар општине, су кључне активности у које би општина Мркоњић Град требало да усмјери своје дјеловање.

Што се тиче магистралних и регионалних путева, приоритети су модернизација постојећих путних праваца према Бања Луци (Мркоњић Град - Црна Ријека - Бања Лука).

Такође, постоји оправдана потреба за успостаљањем путне комуникације између Мркоњић Град и Кнежева, преко села Баљвине. С обзиром да се ради о пројектима који су у надлежности републичких органа власти, општина Мркоњић Град своје активности треба усмјерити на реализацију ових пројеката у сарадњи са истима.

Посебан значај на саобраћајну позиционираност општине Мркоњић Град имају најављена изградња ауто-пута Бања Лука – Млиништа и изградња брзе цесте на правцу Лашванска долина – Јајце и даље према Бихаћу.

Наведене активности би у значајној мјери убрзале и олакшале мобилност људи и роба према осталим мјестима посматрано у ширем географском контексту.

Дужина електро-енергетске мреже износи 1.117 km и генерално посматрајући покривеност општине мрежом је на задовољавајућем нивоу. Међутим, стање инфраструктуре електро – дистрибутивне мреже није задовољавајуће и потребна су додатна улагања и побољшања. Број купаца/потрошача електричне енергије на подручју општине Мркоњић Град, према најновијим подацима, такође је у порасту (тренутно стање 8.897 прикључака).

Снабдијевање водом у већем дијелу општине Мркоњић Град је на задовољавајућем нивоу. На овом пољу приоритет је заштита изворишта питке воде и квалитетно управљање водоснабдијевањем, односно правовремено инвестиционо и текуће одржавање.

Један од приоритета у наредном периоду су квалитетнија и трајнија рјешења за већ изграђене системе водоснабдијевања у насељеним мјестима Ораховљани (обухватајући и Доње Граце) и Подгорја.

Рјешавање водоснабдијевања у насељеним мјестима који немају ријешено ово питање је изазов са којим ће се и даље суочавати општина Мркоњић Град.

Такође, и у области управљања канализационом мрежом, поред текућег и инвестиционог одржавања, главни приоритет биће управљање отпадним водама у складу са савременим стандардима и захтјевима.

Када је у питању инфраструктура у области телекомуникација, интернета и РТВ сигнала генерално се може констатовати да је стање на задовољавајућем нивоу, а исто се односи и на пружање поштанских услуга.

Према процјенама, јавном расвјетом је покривено око 50% укупног становништва општине, те се може констатовати да је стање задовољавајуће у погледу покривености општине, али не и у погледу енергетске ефикасности и економичности јавне расвјете, те је исту потребно у потпуности реконструисати.

Организованим локалним превозом становништва на подручју општине покривено је 7 мјесних заједница и насељених мјеста.

1.11. Стање животне средине

1.11.1. Стање земље, воде и ваздуха

Када је у питању стање земљишта, један од важнијих изазова са којим се сусреће општина Мркоњић Град је појава клизишта. Ова негативна појава, уопште најчешће је условљена конфигурацијом терена, непланском изградњом насеља и инфраструктуре, неконтролисаним сјечом шума, појавом поплава и бујица и дјеловањем површинских – оборинских вода и тако даље.

Заштита најбољих земљишта од трајних губитака, смањења плодности, ерозија и контаминација треба да буде саставни дио политике према пољопривредном земљишту, али и земљишту уопште, односно укупном животном простору.

Главни проблеми у вези са стањем ваздуха у Мркоњић Граду могу се сумирати у сљедећем:

- аерозагађеност је посљедица, у првом реду, урбаног загађења (емисија од гријања и издувних гасова моторних возила),
- емисија од гријања настаје као посљедица спаљивања горива, у сврху снабдијевања топлотном енергијом стамбених и пословних простора,
- емисија из мобилних извора настаје као посљедица функционисања саобраћаја, нарочито кроз урбану зону града,
- емисија из индустрије (индустријско загађење) настаје као посљедица снабдијевања енергијом технолошких процеса и усљед одвијања технолошких процеса у индустријским постројењима,
- деградација квалитета ваздуха ван градског подручја није значајније присутна.

Праћење квалитета ваздуха на подручју Општине Мркоњић Град не постоји, због чега није могуће представити податке о квалитету ваздуха, као што је концентрација CO и CO₂, црног дима, чађи и других честица.

Када су у питању водни ресурси, на подручју општине Мркоњић Град постоје двије хидрографске цјелине и то:

- воде које гравитирају водотоку Врбаса (око 85%) и
- воде које гравитирају водотоку Сане око (15%).

На територији општине Мркоњић Град објективно нема реалних опасности од поплава које би изазвале велике воде. Због конфигурације терена могу се јавити само бујице које стварају ерозију тла и локалне поплаве мањег интензитета. У наредном периоду треба се усмјерити ка санацији (чишћењу корита) водотока рјечица који стварају бране, што доводи до тих мањих поплава.

Отпадне воде су највећи проблем насељених мјеста на подручју општине Мркоњић Град. Постојеће канализационе воде испуштају се директно у водотокове без претходног третмана. У том погледу приоритет у наредном периоду биће припрема документације (пројектно-техничке и друге) за успостављање система пречишћавања отпадних вода, а у складу са савременим стандардима и захтјевима.

С обзиром на снажно изражен антропогени притисак на биодиверзитет у ратним и послеријатним годинама, може се рећи да је управљање, заштита и кориштење шума и шумских земљишта на подручју Општине у основи на задовољавајућем нивоу, иако су бројни проблеми и даље присутни.

Шумски екосистеми се налазе још увијек под ризиком минираниости, а преко 55% миниране површине (748 ha) је у високим шумама са природном обновом. Посљедица тога је немогућност приступа и примјене одговарајућих система газдовања, што може довести до нестабилности екосистема и штетног утицаја на околне просторе.

1.11.2. Енергетска ефикасност

У претходном периоду уложена су одређена средства у циљу модернизације јавне расвјете, замјеном постојећих сијалица LED расвјетом, што је допринијело одређеном побољшању квалитета расвјете, као и уштедама за трошкове електричне енергије. Ове активности треба да буду приоритет у планском периоду.

Општина Мркоњић Град потписала је Споразум градоначелника за климу и енергију (енг. The Covenant of Mayors - CoM) који представља највећу свјетску иницијативу усмјерену на локалне енергетске и климатске активности с циљем смањења енергетске потрошње, емисија CO₂ и утицаја климатских промјена те адаптације на климатске промјене.

Потписници споразума обвезују се на:

- смањење емисија CO₂ (по могућности и осталих стакленичких гасова) на локалном подручју за најмање 40% до 2030. године у односу на референтну годину, кроз

унапријеђену енергетску ефикасност, те повећање кориштења обновљивих извора енергије,

- повећање отпорности на климатске промјене услијед примјене принципа прилагођавања климатским промјенама,
- размјену искустава, визија, резултата и пракси с локалним и регионалним властима унутар ЕУ и шире, кроз директну кооперацију и размјену знања, унутар контекста "Global Covenant of Mayors " споразума,
- израду Акционог плана одрживог енергетског развоја и климатских промјена (енг. Sustainable Energy and Climate Action Plan – SECAP) унутар двије године, од датума приступања Споразуму.

У складу с препорукама Европске комисије, сектори енергетске потрошње општине Мркоњић Град подијељени су на три основна сектора:

- Зградарство (јавне зграде које су у власништву општине, јавне зграде које нису у власништву општине, стамбене зграде (зграде колективног становања и индивидуални стамбени објекти),
- Саобраћај (јавни превоз на подручју општине, приватна и комерцијална возила) и
- Сектор јавне расвјете коју чини електрична мрежа јавне расвјете на подручју општине Мркоњић Град.

Укупна гријана површина у сектору зградарства износи 1.747.837,60 m², а укупна потрошња енергије у сектору зградарства износи 495.038,60 MWh.

Најзаступљенији енергент у потрошњи енергије је дрвна биомаса, док је најмање заступљен енергент природни гас.

Неки од значајнијих пројеката из области енергетске ефикасности које је, до 2022.године, реализовала Општина Мркоњић Град је су:

1. Пројекат реконструкције основе школе „Петар Кочић“ Мркоњић Град – 2017. година, пројекат унапређења енергетске ефикасности (замјена вањске столарије, термоизолација фасаде и крова, ревитализација система расвјете),
2. Пројекат енергетске ефикасности на објекту средњошколског центра – комплетан пројекат енергетске ефикасности (2020. година),
3. Пројекат реконструкције основе школе „Бранко Ћопић“ Бјелајце – 2020. година, пројекат унапређења енергетске ефикасности (замјена вањске столарије),
4. Пројекат реконструкције ЈУ Дјечији вртић „Миља Ђукановић“ – 2018. година, замјена вањске столарије, реконструкција котловнице и замјена енергента (пелет),
5. Пројекат реконструкције ЈУ Дом здравља „Др Јован Рашковић“ – 2014. година, замјена вањске столарије, термоизолација крова и фасаде, замјена енергента (пелет),
6. Пројекат реконструкције зграде Центра за социјални рад – 2021. година, замјена вањске столарије, термоизолација крова и фасаде,
7. Пројекат енергетске ефикасности зграде Црвеног крста – 2021. година, замјена вањске столарије, термоизолација крова и фасаде,
8. Реконструкција система гријања и замјена енергента у згради Општинске управе (прелазак на пелет),
9. Реконструкција система гријања за Културно-спортски центар „Петар Кочић“ у Мркоњић Граду - 2021. година и замјена столарије и термоизолација фасаде у 2023. години,
10. Пројекат реконструкције основе школе „Иван Горан Ковачић“ Мркоњић Град – 2022. – 2023. година: пројекат унапређења енергетске ефикасности (замјена вањске столарије, термоизолација крова и фасаде, реконструкција котловнице и реконструкција унутрашњег ентеријера),
11. Реконструкција крова и замјена вањске столарије на Дому пензионера,

12. Реконструкција објекта Ватрогасног дома: термоизолација крова и фасаде, замјена вањске столарије и др.

1.11.3. Управљање отпадом

С обзиром да општина Мркоњић Град нема већих индустријских постројења која значајније утичу на животну средину, највећи проблем је чврсти комунални отпад, који није у потпуности адекватно збринут и представља велику опасност и по здравље људи и по животну средину. Количина прикупљеног отпада на годишњем нивоу, према подацима КП „Парк“ а.д., износи 15.101м³. На подручју општине има 4.500 домаћинстава или 72% од укупног броја домаћинстава која користе услугу одвоза отпада.

Од 15.10.2011. године, на основу Одлуке о сакупљању комуналног отпада, на ванурбаном подручју општине Мркоњић Град се почео сакупљати отпад у насељеним мјестима Бараћи, Подрашница, Подбрдо и Горњи Граци, а накнадно су укључена и насељена мјеста: Доњи и Горњи Граци, Брдо, Копљевићи и Бјелајце, који се даље транспортује на градску депонију. Измјенама горе поменуте Одлуке, овај процес је проширен на цијело подручје општине и успоставља се у насељеним мјестима у којима грађани исказују свој интерес.

У овом сегменту, приоритет је успостављање система за селективно сакупљање корисног и издвајање опасног отпада.

Сакупљање, одвоз и депоновање чврстог комуналног отпада на подручју општине Мркоњић Град обавља Комунално предузеће „Парк“ а.д.

Основни проблеми по питању управљања отпадом су:

- Градска депонија у потпуности не задовољава врло строге стандарде које треба да испуњавају објекти ове намјене.
- Низак ниво едукације становништва из области заштите животне средине и здравља људи. Потребно је подизати свијест грађана како би се отпад одлагао на за то предвиђена мјеста (укључујући и селекцију отпада), као и да се не одлажу запаљиве и опасне материје.
- Количина отпада непрекидно расте, а капацитет градске депоније се смањује што представља велики проблем. Идеално рјешење би било селективно прикупљање отпада који би се могао подвргнути процесу рециклаже или неком другом процесу прераде у циљу добијања корисне енергије и сировина. Прије свега, то се односи на папир, стакло, пластику и жељезо.
- Као посљедица неријешеног одвоза отпада и недовољне еколошке свијести становника у селима, дошло је до формирања већих дивљих депонија док су мање формиране углавном уз корита водотока. Дивље депоније су углавном настале на неприступачним мјестима са којих се врло тешко може организовати чишћење и одвоз депонованог материјала, па је за њихову санацију потребан озбиљан приступ и ангажовање значајних средстава. Тренутно, активне дивље депоније су:
  1. Баљвине - у странама ка Врбасу на кривини пред селом,
  2. Власиње - у окну подземног копа рудника и на двије локације уз пут,
  3. Бараћи - мала депонија поред пута послје кривине ка Лазића греди, преко пута путарске куће и уз пут ка засеоку Јаковљевићи,
  4. Герзово – поред пута према Трнову код рудника на десну страну а прије корита,
  5. Густовара - око цркве, уз пут ка Тријебову,
  6. Магаљдол - прије гробља,
  7. Медна - Штрбина на лакат кривини,
  8. Ступари - десни прикључни пут на путу Ступари - Рогољи,

9. Центар Мркоњић Град - уз поток Црљеница у склопу тзв. „ЖГП барака“,
10. Подоругла - низ стране ка Црној ријеци иза контејнера,
11. Горњи Дабрац и тако даље.

1.11.4. Заштита природног и културно-историјског наслеђа

На основу документације Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске на простору општине Мркоњић Град се налазе сљедећи објекти културно-историјског наслеђа:

⇒ Национални споменици БиХ на територији општине Мркоњић Град:

- Музеј I засједања ЗАВНОБиХ-а у Мркоњић Граду,
- Историјски споменик – кућа породице Гашић у Мркоњић Граду,
- Грађевинска цјелина - Стари град Бочац,
- Археолошко подручје - Стећак у Баљвинама,
- Хамиди џамија (Џамија у Ријеци) у Мркоњић Граду;
- Кизларагина џамија у Мркоњић Граду.

⇒ Привремена листа националних споменика БиХ на територији општине Мркоњић Град:

- Жупна црква Светог Филипа и Јакова, Мркоњић Град,
- Жупна црква Светог Илије Пророка, Лисковица.

⇒ Културно-историјско наслеђе у евиденцији Завода:

За општину Мркоњић Град израђена је валоризација културно-историјског и природног наслеђа општине Мркоњић Град, 2009. године.

Списак евидентираног културно-историјског наслеђа:

Табела 30. Евидентирано културно-историјско наслеђе ужег градског језгра Мркоњић Града:

Р.бр	Назив објекта и адреса	Хронолошка припадност	Валоризација	Зона заштите	Опште мјере заштите	Напомена
1	Зграда општине Мркоњић Град, Трг краља Петра I Карађорђевића	Аустроугарски период	Архитектонска вриједност	II	Рестаурација, текуће одржавање	Првобитна богата пластична декорација је уклоњена; објекат дограђен за потребе административне службе града
2	Православна црква Пресвете Богородице	1884. год.; објекат запаљен у II свјетском рату, а обновљен 1960. год. Оштећен и запаљен 1995. год. реконструкција извршена 2023. год.	Споменичка вриједност	II	Рестаурација, санација, текуће одржавање	
3	Музеј I засједања ЗАВНОБиХ-а	Израђен 1896. год. А постао Музеј 1954. год.	Објекат уврштен на Листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	Припадајућа покретна добра су однесена или уништена
	Споменик Петру I				Израда нове	Предложена

4	Карађорђевићу - Мркоњићу, Трг Краља Петра I Карађорђевића	Првобитни споменик из 1924. год., нова биста из 1996. год.	Садашња биста није валоризована као културно добро	II	бисте, текуће одржавање, уклапање у ново рјешење трга	израда новог споменика по узору на изворни или прибављање рјешења путем јавног конкурса, те промјена позиције у складу са новим рјешењем трга
5	Дом културе (Дом ЗАВНОБИХ-а)	Посљедња четвртина XX вијека, 1973	Архитектонска вриједност	III	Рестаурација, текуће одржавање	Објекат је обновљен 2007 - 2008. год.
6	Српска православна основна школа, улица Симе Шолаје.	Аустроугарски период	Амбијентална вриједност	II	Рестаурација, адаптација, текуће одржавање	
7	Кућа породице Медић, улица Светог Саве	Аустроугарски период	Објекат историјско - амбијенталних карактеристика	III	Рестаурација, санација, адаптација, текуће одржавање	
8	Кизлар - агина џамија, мјесто и остаци	Ранији објекат је изграђен у турском периоду, крај XVI вијека	Мјесто и остаци градитељске цјелине уврштени на Листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	Објекат је био уписан у регистар споменика културе од 1951. године
9	Џамија у Ријечи (Хамидија)	Новоизграђен и објекат; ранији објекат из 1908. године	Мјесто и остаци првобитног објекта уврштени на Листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	
10	Жупна црква Св. Филипа и Јакова	1881. год.	Објекат уврштен на Привремену листу националних споменика БиХ	I	Највиши степен заштите мјеста и остатака	Обнова објекта у току

Извор: Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске

Табела 31. Евидентирано културно-историјско наслеђе околине Мркоњић Града:

Р. бр.	Назив објекта и локација	Хронолошка припадност	Валоризација	Опште мјере заштите	Напомена
--------	--------------------------	-----------------------	--------------	---------------------	----------

1	Православни Храм Светог пророка Илије у мјесту Доња Пецка	Средина XIX в. - 1858. год.; звоник дограђен касније	Споменичка вриједност	Рестаурација, текуће одржавање	Фасада је у новије вријеме малтерисана; аутентичан иконостас је замијењен
2	Храм Светог Богојављења у мјесту Герзово	1858. год.; звоник дограђен почетком XX в.	Споменичка вриједност	Рестаурација, текуће одржавање	Фасада је у новије вријеме малтерисана; аутентични камени под и иконостас су замијењени
3	Школа у мјесту Герзово	1857. год.	Споменичка вриједност	Рестаурација, конструкција, санација, текуће одржавање	Објекат је запаљен и девастиран 1995. год. током грађанског рата
4	Храм Св. Апостола Петра и Павла у мјесту Густовара	Аустроугарски период, почетак XX вијека.	Споменичка вриједност	Текуће одржавање	Објекат је саниран 2007. године
5	Жупна црква Св. Илије Пророка у мјесту Лисковица	-	Објекат уврштен на Привремену Листу националних споменика БиХ	Највиши степен заштите објекта	Објекат је срушен током грађанског рата
6	Храм Рођења Пресвете Богородице у мјесту Медна	Првобитни храм изграђен 1883 - 1886. године, звоник дограђен двадесетих година XX вијека	Рестаурација, текуће одржавање	Објекат је због дотрајалости порушен 1977. год., а изградња новог је трајала од 1977 - 1988., а детаљна санација је рађена и у периоду од 2001 - 2004.	Храм Рођења Пресвете Богородице у мјесту Медна
7	Храм Покрова Пресвете Богородице, село Подрашница	Подигнут од дрвета 1883. године	Текуће одржавање	1972. године је почела изградња новог Храма око старог, који је касније срушен. Храм је завршен 1990. године.	Храм Покрова Пресвете Богородице, село Подрашница

Извор: Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске

Увидом у Регистар заштићених природних добара утврђено да се на територијама општина Мркоњић Град (2/3 заштићеног подручја) и Рибник (1/3 заштићеног подручја), налази заштићено подручје: Споменик природе "Врела Сане", III категорије IUCN, површина 320,69 (ha), управљачи: ШГ "Лисина" и ШГ "Рибник"- Одлука о проглашењу Споменика природе "Врела Сане" (Службени гласник РС бр. 92/21).

На подручју општине Мркоњић Град, с обзиром на конфигурацију терена, постоје услови за развој егзогених појава (ерозија и клизишта).

Појава поплава, изузев бујица након већих падавина не представља опасност за становништво и имовину општине.

Не постоје систематизован начин праћења стања загађења земљишта, али општи закључак је да оно није у ризику од неких већих загађења. За потребе сагледавања стварног стања и ефикасније управљање земљиштем неопходно је у складу са законском регулативом донијети Основу кориштења и управљања пољопривредним земљиштем.

Такође, на подручју општине Мркоњић Град не постоји систематизован начин праћења квалитета ваздуха.

По питању квалитета вода, основни изазов који се налази пред општином Мркоњић Град је стварање услова за пречишћавање отпадних вода, чиме би се њихов квалитет у знатној мјери унаприједио.

Структура шумских екосистема у погледу структуре изданичких и шумских култура је нарушена и није на потребном нивоу, што је утицало и на укупни квалитет шумских дрвних сортимената.

Због реконструкције јавних објеката, а у складу са захтјевима енергетске ефикасности, енергетска ефикасност јавних објеката, у посљедњих неколико година је подигнута на знатно виши ниво. Овоме у прилог говори чињеница да ни један јавни објекат са подручја општине Мркоњић Град као енергент не користи фосилна горива.

Такође, тренд енергетске ефикасности све више је присутан и на објектима у приватном власништву. Како би се овај процес убрзао и подигао на још виши ниво, потребна је подршка шире друштвене заједнице.

На подручју општине Мркоњић Град постоји једна уређена депонија за одлагања отпада (Подови) којом управља КП „Парк“ а.д.

За сакупљање и транспорт и управљање мјешовитим комуналним отпадом са ширег подручја општине, односно из 11 сеоских и свих градских насељених мјеста од укупно 38 насељених мјеста, задужено је јавно предузеће КП „Парк“ а.д.

Постојећи систем сакупљања отпада је релативно добро организован са разрађеном динамиком сакупљања и одвоза на депонију, али тај систем тренутно обухвата само мијешани комунални отпад. Неконтролисане дивље депоније регистроване су на 15 локација. Приоритет у наредном периоду, биће обезбиједити услове за рад депоније која ће испуњавати све минималне техничке услове за рад и функционисање сличних објеката у складу са савременим захтјевима и стандардима.

Природна и културно историјска наслеђа општине Мркоњић Град пружају солидну основу за њихово активирање и стављање у функцију развоја туристичке понуде општине.

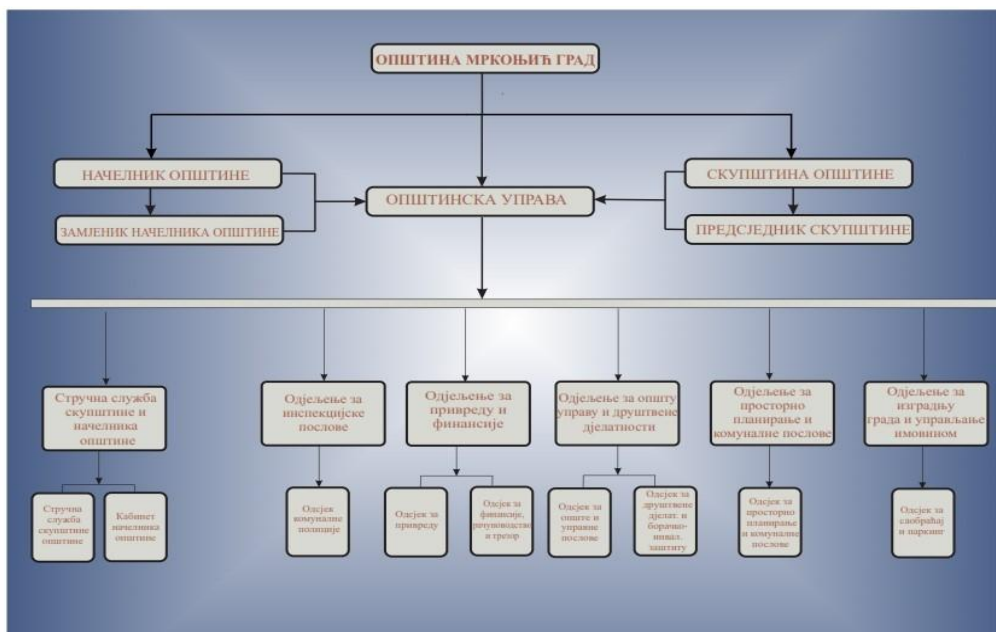
Приоритет надлежних служби у наредном периоду треба да иде у правцу иницирања процеса заштите културно-историјског и природног наслеђа општине Мркоњић Град, а у складу са прописима којима је уређена ова област.

Такође, један од приоритета треба да буде комплетирање базе природног и културно историјског наслеђа, њихово физичка идентификација и „отварање“ заинтересованим посјетиоцима, у складу са утврђеним програмима уређења локација и рестаурација споменика како би се исти активирали и употпунили туристичку понуду општине Мркоњић Град.

1.12. Стање капацитета општинске управе

Општинска управа Мркоњић Град запошљава укупно 78 радника (2023. године), од чега су три функционера (Начелник општине, Замјеник начелника и Предсједник СО-е). Општинску управу чине 5 Одјељења, што се види из органаграма који је у наставку.

Слика 2. Организациона структура Општинске управе

Општинска управа, у складу са Законом о локалној самоуправи и другим законским прописима, обавља своје изворне послове и пословне пренесене од стране републичких органа власти. У том погледу, општинска управа и њене установе располажу са адекватном радном снагом и техничким капацитетима, за обављање ових послова, а на добробит грађана и инвеститора.

Рјешавање предмета у Општинској управи, креће се у нивоу око 90% (у 2020. години преко 94%), што је веома задовољавајући ниво.

Што се тиче капацитета за управљање развојем, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе општине Мркоњић Град, а у оквиру Кабинета начелника, дефинисана су два радна мјеста која се баве овим сегментом. Најзначајнији њихови послови и задаци су: организација, координација и реализација послова управљања развојем (стратешко планирање, имплементација, праћење, вредновање, извјештавање и др.), те праћење доступних средстава за финансирање пројеката из Стратегије развоја и аплицирање код потенцијалних донатора.

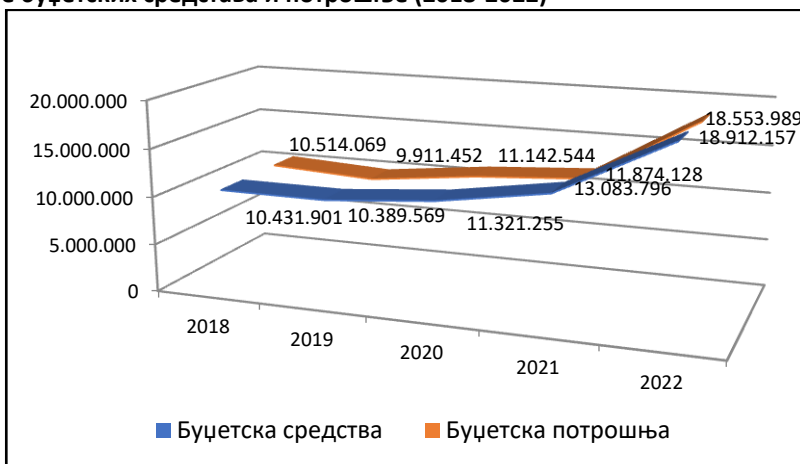
Када је ријеч о стандарду контроле квалитета, општина Мркоњић Град посједује стандард ISO 9001:2015.

Уз подршку Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) и Отвореног регионалног фонда за модернизацију општинских услуга, „BFC SEE“ („Business Friendly Certification South East Europe“ - Сертификат повољног пословног окружења у Југоисточној Европи) општина Мркоњић Град је добила „BFC SEE“ сертификат у јануару 2016. године, што је једно од значајнијих признања општини на пољу привредног развоја и привлачења нових инвестиција.

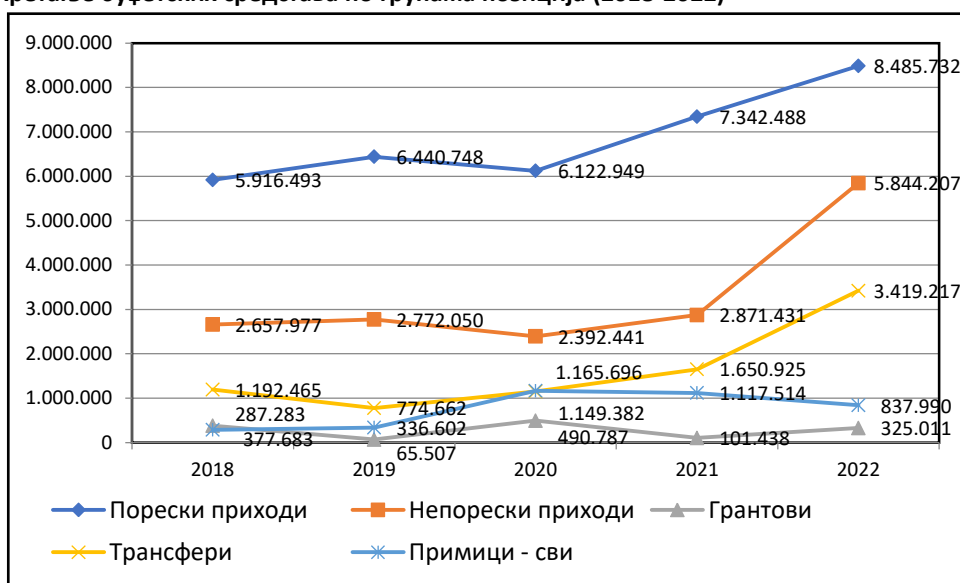
Општина Мркоњић Град има стабилан буџет, који није оптерећен задужењима, као ни неким другим теретима који би угрозили његову стабилност (судски процеси и сл.). Преглед кретања укупних буџетских средстава и укупне буџетске потрошње, као и аналитика неких група буџетских средстава и буџетске потрошње у посљедњих пет година дат је у наставку.

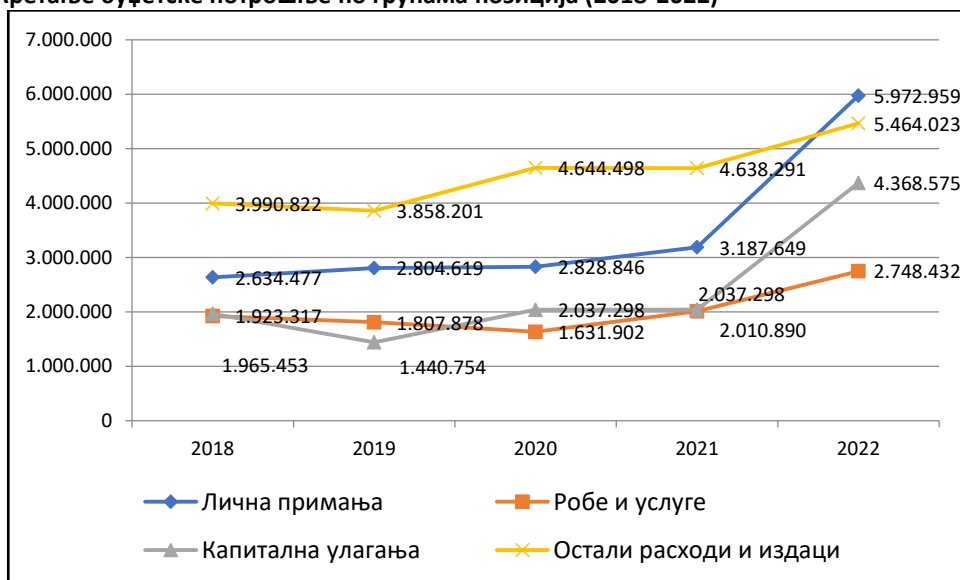
Графикон 31. Кретање буџетских средстава и потрошње (2018-2022)

Графикон 32. Кретање буџетских средстава по групама позиција (2018-2022)

Графикон 33. Кретање буџетске потрошње по групама позиција (2018-2022)

Преглед кретања намјенских прихода буџета општине Мркоњић Град за период 2018-2022. године и намјена уторшка тих средстава.

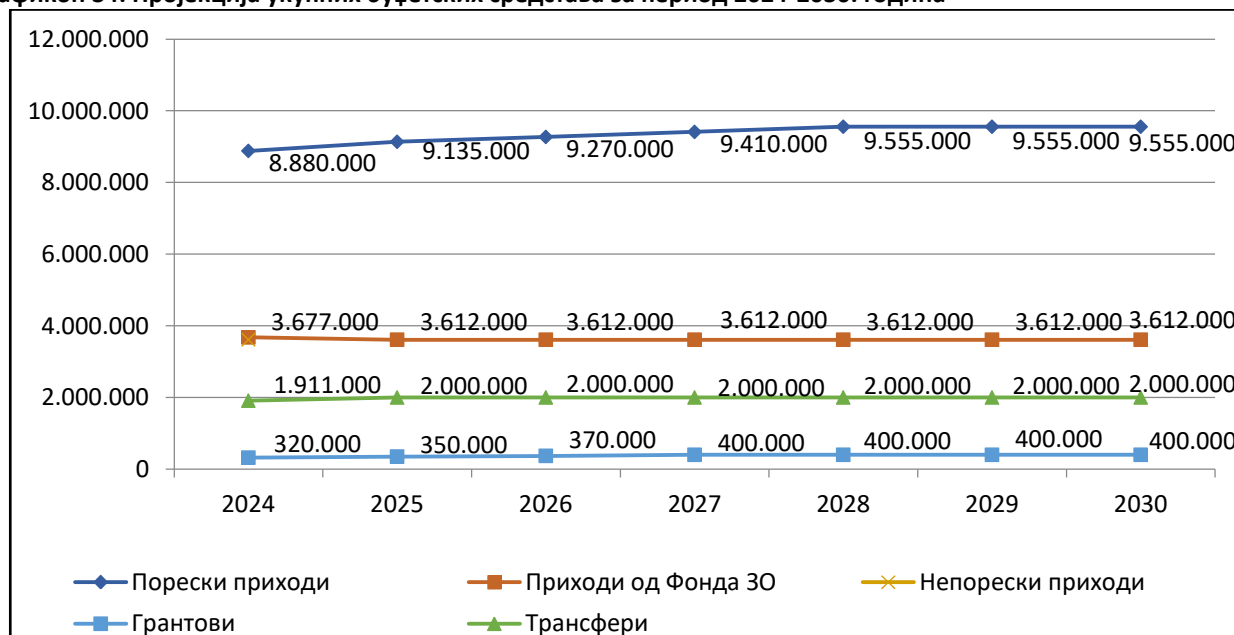
Табела 32. Приказ намјенских прихода и врста намјене

Врста намјенских прихода	Година	Остварен и приходи (КМ)	Врста расхода за које су намијењени наведени приходи
Концесиона накнада	2018	501.232	Изградња и реконструкција примарних инфраструктурних објеката (водовод, канализација, локални путеви и друго) и нових привредних капацитета који су у функцији привредног развоја и запошљавања и заштита животне средине и друге расходе осим расхода за лична примања
	2019	1.021.632	
	2020	629.244	
	2021	962.049	
	2022	856.060	
Накнада за кориштење шума	2018	438.909	Изградња, реконструкција и одржавање инфраструктуре и других објеката на руралним подручјима са којих потичу дрвни сортименти
	2019	370.236	
	2020	637.582	
	2021	516.642	
Накнаде за воде	2018	155.234	Израда планова за управљање водама, изградња водних објеката и система, трошкови рада и функционисања јавних предузећа за воде, и сл.
	2019	155.561	
	2020	113.251	
	2021	161.084	
Накнаде за заштиту од пожара	2018	67.413	Техничко опремање ватрогасно-спасилачких јединица, изградња објеката за њихове потребе, као и за одржавање средстава и опреме.
	2019	86.999	
	2020	68.134	
	2021	63.394	
	2022	89.888	

Извор: Одјељење за финансије општине Мркоњић Град

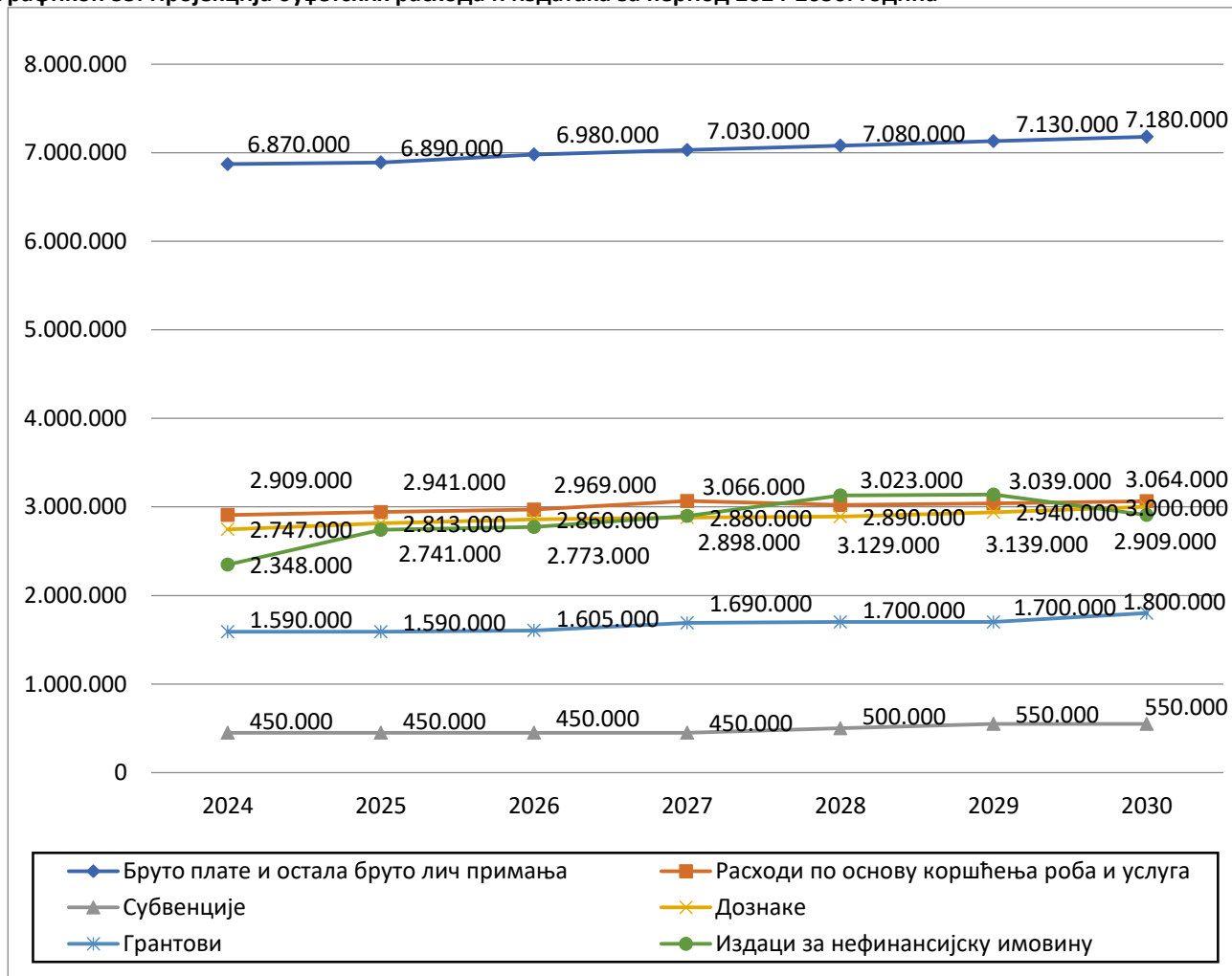
Пројекције прихода и примитака и расхода и издатака за период 2024. - 2030. година представљени су у наставку.

Графикон 34. Пројекција укупних буџетских средстава за период 2024-2030. година

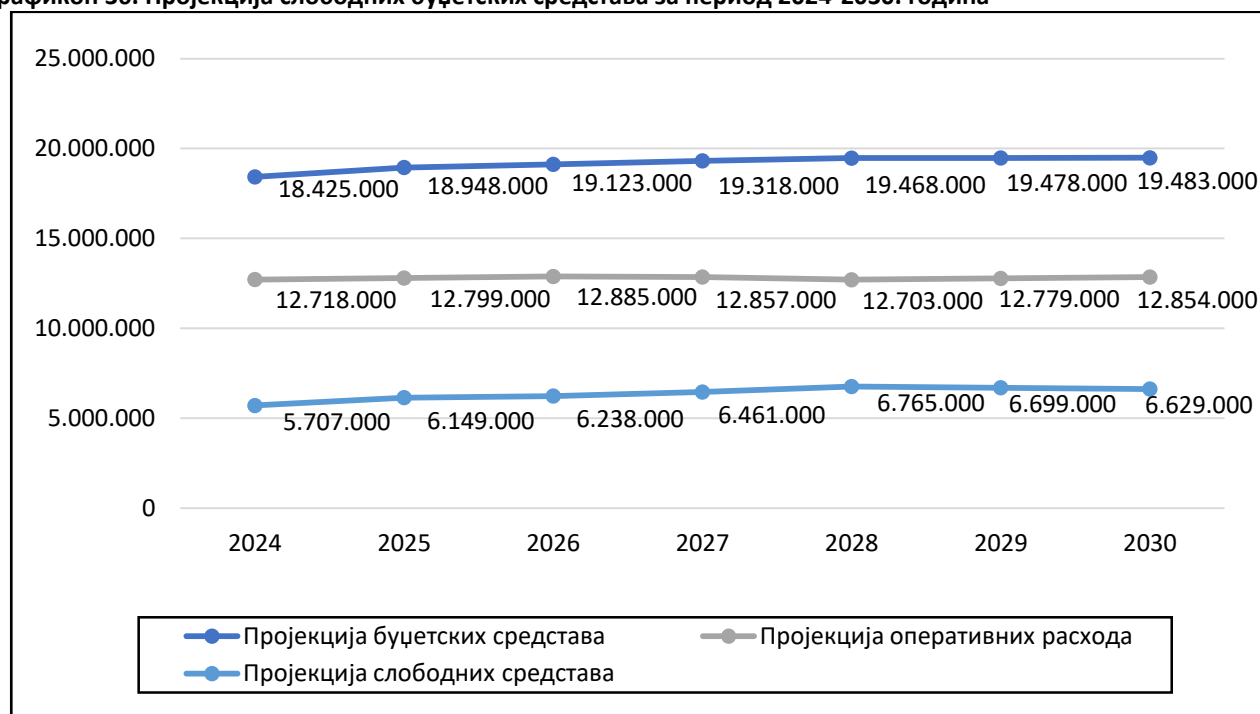
У претходном графикону су приказани буџетска средства општине Мркоњић Град за период 2024-2030. година, односно за период важења стратегије, према структури прихода и примитака. Пројектован је благи раст буџетских средстава, у складу са досадашњим кретањима буџетских средстава, макроекономским анализа Министарства финансија РС (ДОБ) и очекивањима у наредном периоду. У будућем времену акценат треба ставити на екстерне изворе средстава, прије свега различите међународне донаторске фондове (у пројекцијама су планирана у одређеном износу).

Графикон 35. Пројекција буџетских расхода и издатака за период 2024-2030. година

Претходни графикон показује пројекције расходовне стране буџета општине у периоду имплементације стратегије, а према неколико кључних група позиција расхода и издатака. Исте су пројектоване на бази досадашњих трендова, макроекономских анализа Министарства финансија РС (ДОБ), као и очекивања у наредном периоду. Пројектовање наведених позиција оптерећује чињеница нестабилних трендова на глобалном нивоу (прије свега инфлаторна кретања и сл.).

Графикон 36. Пројекција слободних буџетских средстава за период 2024-2030. година

Из представљеног се види могућност буџета општине, комбинованог са дијелом неких екстерних извора финансирања (грантови, трансфери и слично), за финансирање стратешких пројеката, односно имплементације стратегије. Из приказаног се види да пројектовани буџет општине обезбеђује значајна средства за имплементацију стратегије.

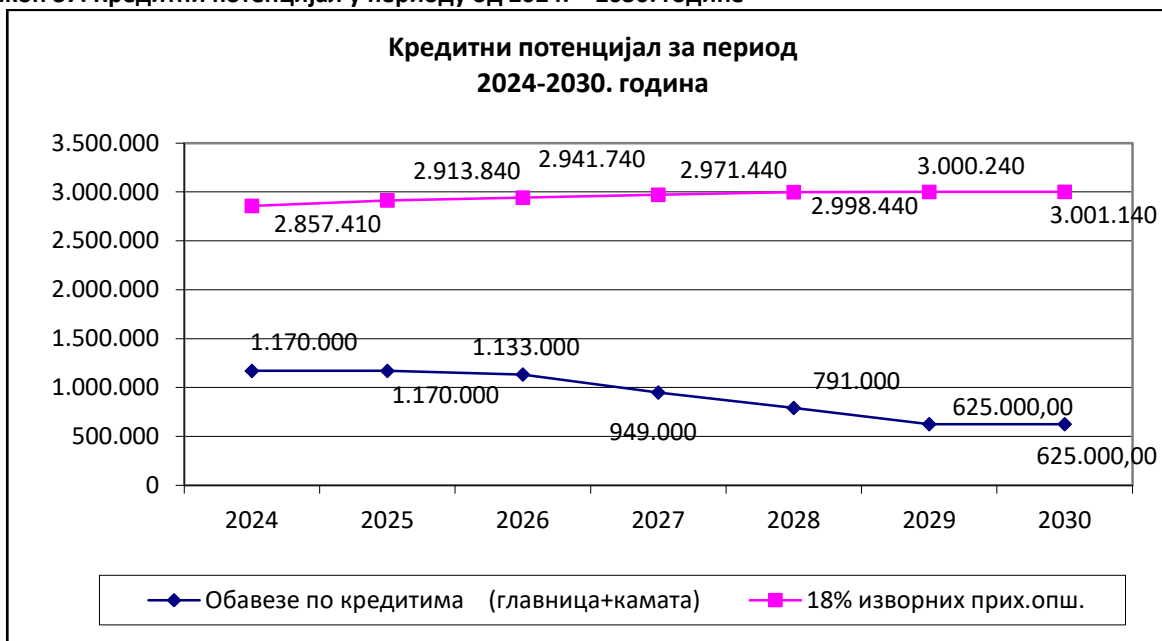
Веома важан извор средстава за финансирање стратешких пројеката, поготово оних већих инвестиционих вриједности, су кредитна средства, која су у претходним пројекцијама само дјелимично уобзирена. Преглед стања кредитне задужености општине у периоду од 2018. - 2022. године и кредитни потенцијал буџета општине Мркоњић Град у периоду од 2024. - 2030. године, представљени су у сљедећим табелама.

Табела 33. Преглед стања задужености општине у посљедњих пет година

	Године				
	2018	2019	2020	2021	2022
Тренутно задужење	966.400	962.691	678.917	1.031.151	530.882
Пројекција изворних прихода општине	7.700.000	7.830.000	7.930.000	8.010.000	8.090.000
Дозвољено задужење (18%)	1.386.000	1.409.400	1.427.400	1.441.800	1.456.200
Процент задужења	12,55	12,29	8,56	12,87	6,56

Извор: Одјељење за привреду и финансије

Графикон 37. Кредитни потенцијал у периоду од 2024. – 2030. године

Из приказаног се види веома значајан кредитни потенцијал општине Мркоњић Град, који може бити добра алтернатива у случају неких поремећаја у реализацији пројектованих буџетских средстава планираних за финансирање стратешких пројеката.

У Општинској управи Мркоњић Град запослена су 78 радника, од чега су три функционера. Општинску управу чине 5 одјељења и Кабинет начелника. Општина Мркоњић Град послује у складу са стандардом ISO 9001:2015 и „BFC SEE“ („Business Friendly Certification South East Europe“ - Сертификат повољног пословног окружења у Југоисточној Европи).

Општина Мркоњић Град директну комуникацију са грађанима остварује путем Мјесних заједница. Изграђени су капацитети за управљање развојем, односно систематизована су два радна мјеста за координацију и управљање развојем, која стратегијом и развојним пројектима општине управља путем неформалне Јединице за управљање развојем - ЈУРА.

Општина Мркоњић Град располаже са буџетским средствима, која након финансирања оперативних активности општине и њених установа, представљају добру основу за финансирање стратешких пројеката. Ако се овоме додају екстерни извори средстава, на које посебно треба ставити акценат у наредном периоду, може се констатовати да општина располаже са значајним изворима средстава за реализације стратегије развоја.

У наредном периоду, а посебно у контексту најаве отварања различитих донаторских фондова, посебну пажњу треба посветити континуираном развоју људских ресурса у погледу имплементацији пројеката (мапирање извора финансирања, припрема пројектних апликација, имплементација пројеката и остало).

2. SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Унапријеђена просторно-планска документација (просторни план, урбанистички план, зонинг планови и др.) 2. Значајан природни потенцијали за развој привреде (шуме, пољопривредно земљиште, питка вода и рудно-минерална налазишта), те профилисани произвођачи са трендом повећања финализације, 3. Значајно природно и културно-историјско наслијеђе као основ за туризам, 4. Проактиван приступ општине привреди, локалном развоју и заштити животне средине, 5. Значајно унапређена путна, комунална и друштвена инфраструктура, поготово у руралном подручју, 6. Висок ниво енергетске ефикасности на јавним објектима 7. Унапријеђени културно-спортски садржаји, поготово за најмлађе („МГ љето“), 8. Модернизована инфраструктура у области образовања (школе, физкултурне сале и сл), 9. Унапријеђена спортска инфраструктура као основ за развој спортско-рекреативног туризма, 10. Потенцијали ријека Врбас, Сана, Понор и др. за различите инвестиционе могућности, 11. Распољивост смјештајних капацитета за туризам!!! 12. Стабилан буџет, без кредитних оптерећења 13. Близина великих економских и емитивних центара 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неповољна привредна структура 2. Неповољна структура запослености - велико учешће радних мјеста из ниско профитабилних дјелатности 3. Недостатак привредних инвестиција, 4. Неусклађеност образовних профила између тржишта рада и потреба привреде, 5. Одлазак младе и обучене радне снаге 6. Неорганизованост туристичке понуде 7. Недовољно развијена еколошка свијест, 8. Недовољан капацитет за креирање пројеката, аплицирање на фондове, и управљање пројектима. 9. Неадекватан систем здравствене заштите поготово за становништво из руралних подручја 10. Недостатак медицинског кадра, 11. Константан пораст броја корисника социјалних давања 12. Просјечна мјесечна нето плата у периоду 2017-2020. године нижа од просјека у Републици Српској 13. Уситњеност земљишних посједа и уситњеност пољопривредних газдинстава 14. Непостојање примарне селекције отпада, непостојање комуналне инфраструктуре за интегрално управљање отпадом 15. Недостатак квалификованих високообразованих кадрова за значајније искорак у привредним инвестицијама
ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Глобални трендови: раст цијена енергије, хране, воде и туризма као гране привреде, 2. Геопроектни положај на раскршћу путева Сарајево - Бихаћ и Бањалука - Сплит (најављена изградња ауто-пута/брзе цесте (Средња Европа – Јадран) преко Мркоњић Града), 3. Могућности различитих видова сарадње са људима из МГ који живе у иностранству, 4. Распољивост ЕУ фондова. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Депопулација општине због миграционих кретања (поготово из руралног подручја) и негативног природног прираштаја, 2. Нестабилне политичке прилике у БиХ, 3. Административно-правне баријере и фискална и парафискална оптерећења у РС и БиХ – дестимулишу пословање и инвестиције. 4. Климатске промјене 5. Неповољна глобална економско-политичка ситуација

3. СТРАТЕШКО ФОКУСИРАЊЕ

Стратешки правци развоја општине Мркоњић Град се дефинишу на основу упоређивања садашњег стања и кретања у кључним областима развоја општине са трендовима у ширем окружењу, као и стратешким усмјерењима са нивоа Републике Српске и БиХ, као и са *Оквиром за циљеве одрживог развоја у БиХ 2030.*

Притом се настоје искористити постојеће предности (снаге) и расположиве прилике у регионалном и глобалном окружењу, с једне стране, уз настојање да се отклоне уочене слабости и битно ограничи негативан утицај пријетњи из окружења.

У складу са описаним приступом и налазима, идентификовани су сљедећи стратешки изазови:

- Како осигурати развој привреде, заснован на расположивим ресурсима, иновацијама и дигиталној трансформацији и новим инвестицијама, уз очување животне средине,
- Како креирати и понудити атрактивна радна мјеста, како би се задржали кадрови и остварио позитиван утицај на миграционе трендове,
- Како унаприједити друштвене аспекте развоја локалне заједнице, укључујући инфраструктуру и нематеријалне садржаје (културне, спортске и друге), како би се повећала атрактивност општине и задржало становништво на овом подручју,
- Како постићи одрживост и опстанак становништва у руралним подручјима,
- Како очувати животну средину, као важан сегмент за живот и рад, при томе не успоравајући развој индустрије и пољопривреде.

У складу са идентификованим изазовима, дефинисани су сљедећи стратешки фокуси:

1. Кориштење расположивих потенцијала за интегрисани развој туризма и пољопривреде и других пратећих дјелатости (кућна радиност и сл.),
2. Трансформација привреде у складу са опште присутним глобалним трендовима (дигитализација, иновације, енергетска ефикасност, одрживост, заштита животне средине...) с циљем подизања њене укупне конкурентности и унапређења квалитета радних мјеста и позитивних утицаја на миграциона кретања,
3. Подизање нивоа квалитета свих сфера друштвеног живота (наталитет, социјална заштита, здравље, рекреација, спорт, култура, образовање и др.),
4. Развијање кључне комуналне инфраструктуре, у урбаним и руралним подручјима, уз пуно уважавање свих аспеката заштите животне средине,
5. Праћење стања животне средине и предузимање превентивних и корективних мјера у циљу њеног унапређења и очувања

4. ВИЗИЈА

ВИЗИЈА РАЗВОЈА

- **МРКОЊИЋ ГРАД -мјесто здравог и угодног живота, интензивног развоја туризма, раста инвестиција и унапређеног руралног развоја**
- **Мјесто здравог и угодног живота** подразумијева обезбјеђење услова за квалитетан психо-физички развој дјеце и кориштење слободно вријеме одраслих, као и обезбјеђење квалитетних и одрживих радних мјеста, која ће утицати на смањење одлива становништва, односно на подстицање повратка.
- **Интензивни развој туризма** подразумијева да ће се у наредном периоду највећа пажња посветити развоју туризма, односно инвестицијама у туристичке и пројекте наслоњене на туризам (производња хране, кућна радиност, спортско-рекреативни садржаји и сл.) и институционалној организацији туристичког маркетинга. Све ово ће резултирати значајним повећањем броја туриста који ће боравити на подручју наше општине и повећању укупних прихода од ове дјелатности.
- **Раст инвестиција** подразумијева стална настојања општинске управе у правцу креирања повољног пословног окружења за реализацију нових инвестиција, како државних, тако и приватних.
- **Унапријеђен рурални развој** подразумијева настојања општинске управе да континуирано ради на унапређењу свих услова живота у руралним подручјима (инфраструктура, подршка привредним активностима и сл.), а са циљем задржавања преосталог становништва.

5. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ СА ИНДИКАТОРИМА

Стратешки циљеви су засновани на стратешким правцима и дефинисани у складу са постављеном визијом развоја. На темељу претходно дефинисаних стратешких фокуса дефинисани су главни правци развоја и управљања истим у наредном периоду, у виду четири стратешка циља која редом одговарају претходно постављеним стратешким фокусима:

Напредак у остваривању дефинисаних стратешких циљева може да се мјери путем индикатора који су представљени у сљедећој табели. Ради се о индикаторима који показују претпостављени утицај успјешне реализације стратегије развоја, а који су усклађени и/или преузети са вишег нивоа власти.

1. Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима.
2. Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса.
3. Инфраструктурно уређене све урбане цјелине, као и центри руралних подручја општине.
4. Одрживо управљање простором и животном средином.

За сваки индикатор дефинисана је полазна и циљна вриједност.

Стратешки циљеви	Индикатори утицаја	Полазна вриједност 2023	Циљна вриједност 2030
1. Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима	Учешће туризма и угоститељства у укупној бруто доданој вриједности услужних дјелатности	3,8%	10% до 2030. год.
	Укупно остварени приходи од пољопривредне производње ¹⁰	5.000.000 КМ	Раст од најмање 5% годишње
	Укупно остварени приходи пословних субјеката (КМ)	598.000.000	Годишњи раст од најмање 5%
	Број запослених на 1000 становника	270	Најмање 270
	Просјечна бруто плата (КМ)	1.532	Годишњи раст од најмање 5%
2. Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса.	Број рођених на 1000 становника	6,53	Најмање 6,53
	Број активних учесника у спортским клубовима на 1000 становника	37	Најмање 37
	Број активних чланова организација у области културе на 1000 становника	1,25 (200)	1,5
	Успостављен Центар за базичну рехабилитацију - ЦБР	НЕ	До 2028. године
	Просјечна новчана давања Центра за социјални рад по кориснику/годишње	1.522 КМ	Повећање од најмање 50% до

¹⁰ Укупан приход од пољопривредних дјелатности базиран је на процјенама општинских и других служби, а обухвата процјену промета сљедећих производа: телад, млијеко за прерађиваче, јагњад и остале производе (млијечни производи, мед, ракија, кромпир и друго).

3. Инфраструктурно уређене све урбане цјелине, као и центри руралних подручја општине	Број прикључака на водоводну мрежу	4.250	4.500
	% становника покривен са канализационом мрежом	50	Најмање 60% до 2027. године
	Учешће улица са асфалтним подлогом у укупној дужини улица	95%	100%
	Учешће локалних путева са асфалтним подлогом у укупној дужини свих локалних путева	Око 55%	65% до 2030 године
	Дистрибутивни губици НН и СН електро-енергетске мреже	10%	Највише 10%
4. Одрживо управљање простором и животном средином.	Покривеност територије општине (или домаћинстава) организованим сакупљањем отпада	3.816	3.900 до 2028. год.
	Приоритетна подручја обухваћена спроведбеном просторно-планском документацијом	23	31 до 2028. год.
	Замијењена постојећа расвјетна тијела енергетски-ефикасним свјетиљкама	450	3.000 до 2026. год.
	Остварене уштеде у утрошку енергије у јавним институцијама и јавној расвјети	4.900 MWh/год.	Смањење за 10% до 2026. године
	Број субјеката који производе електричну енергију из обновљивих извора	9 (ЈЗУ Дом здравља, „б МиГ електро“ д.о.о., „Визитор центар“ Пецка Д: Д.М.С)	Најмање 20 до 2030. год.

6. ПРИРИТЕТИ И МЈЕРЕ

Стратешки циљ 1. Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.1. Развој туризма

Мјера 1.1.1. Развој организационих капацитета и маркетинга у области туризма

Мјера 1.1.2. Развој туристичких дестинација и производа

Приоритет 1.2. Развој пољопривреде

Мјера 1.2.1. Подршка пројектима пољопривредних произвођача обезбијеђена кроз подстицајне активности општине и Владе РС

Мјера 1.2.2. Маркетинг и унапређење стручних капацитета пољопривредника

Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима

Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању

Мјера 1.3.2. Логистичка подршка пословној заједници

Стратешки циљ 2. Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.1. Развијени спорт, култура и рекреативни садржаји

Мјера 2.1.1. Унапређење организационих, техничких и људских капацитета у области спорта

Мјера 2.1.2. Унапређење техничких и људских капацитета у области културе

Приоритет 2.2. Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине

Мјера 2.2.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области здравствено-социјалне заштите

Мјера 2.2.2. Побољшање квалитета услуга у области здравствене и социјалне заштите

Приоритет 2.3. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјеце и одраслих

Мјера 2.3.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области васпитно-образовног рада на подручју општине

Мјера 2.3.2. Унапређење услове за кориштење слободног времена

Приоритет 2.4. Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору

Мјера 2.4.1. Унапређење људских и техничких капацитета јавне управе

Мјера 2.4.2. Оснаживање цивилног сектора и потенцијала дијаспоре

Мјера 2.4.3. Унапријеђење безбједности грађана

Приоритет 2.5. Подршка породици

Мјера 2.5.1. Подршка стамбеном збрињавању младих брачних парова, вишечланих породица и породица у стању социјалних потреба

Мјера 2.5.2. Пронаталитетне мјере за подршку породици

Стратешки циљ 3. Инфраструктурно уређене све урбане цјелине, као и центри руралних подручја општине

Приоритет 3.1. Уређено урбано подручје општине

Мјера 3.1.1. Изградња и реконструкција градских улица и тргова

Мјера 3.1.2. Уређење водотока у градском подручју

Приоритет 3.2. Изграђена недостајућа и квалитетно одржавана постојећа инфраструктура у руралним подручјима

Мјера 3.2.1. Изградња и реконструкција локалних путева

Мјера 3.2.2. Изградња и одржавање јавних објеката у сеоским подручјима

Приоритет 3.3. Сигурност у обезбјеђењу свих јавних комуналних услуга

Мјера 3.3.1. Унапријеђење снабдјевања потрошача електричном енергијом

Мјера 3.3.2. Изградња и реконструкција водоводно-канализационе мреже на подручју општине

Стратешки циљ 4. Одрживо управљање простором и животном средином

Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином

Мјера 4.1.1. Ефикасно и одрживо управљање отпадом

Мјера 4.1.2. Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине

Приоритет 4.2. Одрживо управљање простором

Мјера 4.2.1. Израда и доношење спроведбене планске документације за приоритетна подручја

Мјера 4.2.2. Заштита природних и културно-историјских наслеђа

---

7. КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ

Ст. циљ, Приоритет, Мјера	Стратешки пројекат	Кратак опис пројекта	Очекивани ефекти
1. 1.1. 1.1.1.	Оснивање туристичке организације општине Мркоњић Град	Пројекат подразумијева низ активности око оснивања и активирања општинске туристичке организације (доношење одлуке о оснивању ТО, именовања вршиоца дужности директора ТО, процедура регистрације ТО пред надлежним судом, уређење и опремање службених просторија ТО и др.). За имплементацију пројекта потребна су средства у износу од око 100.000КМ на годишњем нивоу.	Пројектом је планирано остварење сљедећих ефеката: побољшане туристичке понуде, повећање броја домаћих и страних туриста, повећање прихода од туризма, повећање броја запослених у овом сектору и сл.
1. 1.1.2. 1.2.1. 1.3.1.	Доношење и имплементација подстицајних програма општине	Програм за подстицај привредног развоја намијењен за: -подршку активности МСП и предузетништва, - подршку развоју пољопривреде и - подршку развоју туризма. Средства могу користити правна и физичка лица као и новоформирани пословни субјекти, индивидуални/ регистровани пољопривредни произвођачи и туристички субјекти са подручја општине Мркоњић Град. Укупна средства за реализацију Програма износе 450.000 КМ.	Очекивани ефекти: -повећање укупног броја МСП и предузетника, -развој постојећих МСП и предузетника, -привлачење нових инвестиција, -повећање конкурентности МСП и предузетника, -задржавање или повећање броја запослених, -унапређење пољопривредне производње и њених позитивних ефеката, -развој туризма
1. 1.3. 1.3.2.	Изградња Пословне зоне „Подбрдо 2“	Пројектом је планирано проширење Пословну зону Подбрдо и формирање Пословне зоне „Подбрдо 2“ са додатних 165.300м ² , Усвојена је скупштинска Одлука о приступању израде регулационог плана „Пословна зона Подбрдо2“ Мркоњић Град те су именовани чланови Савјета за праћење поступка. Намјена пословне зоне је обављање индустријско-производне, пословно трговачке и услужне дјелатности, с тим да је претежно намијењена за индустријско-производне дјелатности. Пројектом је планирано да се „Пословна зона Подбрдо2“ инфраструктурно опреми, (водовод,	Пројектом је планирано остварење сљедећих ефеката: -Повећање броја домаћих и страних инвеститора; -Обједињавање пословних садржаја и услуга, те отварање нових радних мјеста свих профила.

канализациона мрежа, електро мрежа и саобраћајнице унутар зоне, и парцелација).

2.
2.1.
2.1.1.

Изградња свлационица са пратећим садржајима

У склопу Спортско-рекреативног центра "Луке" планирана је изградња новог комплекса свлационица (1300 м²). Према израђеном пројекту планиране су 3 зоне:

- Сутерен: гаража, техничке просторије, остава; теретана и велнес.
- Приземље: Гардеробе са санитарним чвором (за домаће, госте и за подмладак); просторија за пружање прве помоћи; просторија за допинг контролу; просторија за судије; просторија за делегате; канцеларија за тренера.
- Спрат: прес центар; кафе бар; изложбени простор за трофеје клуба; канцеларија директора; канцеларије-администрација; апартмани за играче.

За имплементацију пројекта потребна су средства у износу од 2.000.000КМ

Очекивани ефекти:
Изградњом свлационица и пратећег садржаја обезбиједиће се услови неопходни за функционисање Фудбалског клуба „Слобода“ Мркоњић Град.

2.
2.1.
2.1.1.

Изградња мале мултифункционалне сале при ОШ „Петар Кочић“

Пројектом је планирана изградње нове мале мултифункционалне сале при ОШ „Петар Кочић“, на мјесту постојеће сале, која је у лошем стању (изграђена 70-их година и није се обнављала).
2.000.000КМ

Ученицима основне школе Петар Кочић обезбиједили би се адекватни услови за извођење наставе из физичког васпитања, али и другим корисницима би се обезбиједили услови за њихове активности (културно-умјетничка друштва, спортски клубови и др.), односно у знатној мјери би се растеретила спортска дворана и постојеће фискултурне сале.

2.
2.1.
2.1.2.

Унапређење енергетске ефикасности на објекту КСЦ

Пројектом је планирано провођење мјера енергетске ефикасности на објекту КСЦ „Петар Кочић“ Мркоњић Град које укључују: замјену столарије, омотач (фасаду), санацију дијела оштећеног ентеријера у Зонама 1-5. Укупна вриједност пројекта је 600.000КМ, а финансира се из средстава Владе РС и Министарства цивилних послова БиХ.

Пројектом ће се допринијети смањењу утрошка енергената потребних за загријавање објекта, као и бољи услови рада за запослене и кориснике простора у културном центру.

2.
2.1.
2.1.2.

Реконструкција Кино-сале

Пројектом су планирани радови на реконструкцији кино сале, која располаже са 360 сједећих мјеста, укупне површине од 370м². Пројектом је планирано неколико сегмената реконструкције и санације:
-Реконструкција крова,
-Демонтажа постојећих WINFLEX подних -плоча, и постављање нових, - Санација гардеробе,
-Тапацавање постојећих 360 столица - Глетовање и кречење зидова;
Вентилација, климатизација:
Електроинсталације и Лед расвјета;
Разглас –озвучење –звучници-тонска кабина
Укупна вриједност пројекта износи 1.500.000КМ

Унаприједили би се услови за реализацију културног садржаја и побољшања квалитета живота за становника који користе кину салу. Након санације добиће се адекватнији простор за организације и удружења која се баве културним и умјетничким радом, те остале школске и ваншколске секције, школе плеса, јавни зборови и састанци и сл.

2.
2.1.
2.1.2.

Опремање музеја ЗАВНОБИХ-а

Пројектом опремања музеја **ЗАВНОБИХ-а** у Мркоњић Граду се планира опремање сталном музејском поставком и ентеријерском опремом и са свим садржајима којима је располагала прије рата. Министарство просвјете и културе Републике Српске дужно је прикупити податке о покретним добрима која су се налазила у објекту и извршити њихов поврат. Утврђене мјере заштите су, поред санације свих оштећења на објекту које су завршене, враћање искључиве предратне намјене објекта – Музеја I засједања ЗАВНОБИХ-а и реконструирање ентеријера на основи постојеће техничке документације, која се чува у Историјском музеју Босне и Херцеговине у Сарајеву. Укупна вриједност пројекта износи 100.000КМ. Извор средстава Министарство цивилних послова БиХ, Влада РС, Општина.

Опремањем музеја сталном музејском поставком и опремом би се музеј ставио у функцију и отворио за посјете, чиме би се обогатила културна и туристичка понуда града.

2. 2.2. 2.2.1.	Успостављање Центра за базичну рехабилитацију - ЦБР	Пројектом је превиђено формирање Центра за базичну рехабилитацију, што подразумева опремање простора планираног за ЦБР, набавка потребне опреме и обезбјеђење потребних кадрова медицинске струке. За реализацију пројекта потребна су иницијална средства у износу од око 150.000КМ.	Грађанима општине Мркоњић Град, али и неких других општина би се у знатној мјери приближиле и олакшале услуге физикалних терапија и третмана.
2. 2.2. 2.2.1.	Успостављање и опремање Сензорне собе	Пројектом је планирано обезбиједити сензорне собе, односно сензорне терапије, допунске услуге дјечи и младима са инвалидитетом и њиховим родитељима а обухватају: процјену дефектолога и креирање индивидуалних планова, дефектолошки/логопедски третман, сензорна терапија, третман радно-окупационе терапије, оснаживање родитеља дјецe са тешкоћама у развоју, едукација учитеља који су укључени у рад са дјецом са потешкоћама у развоју. Пројектом је планирана реконструкција простора, набавка опреме и ангажовања кадра. Укупна вриједност пројекта је 130.000КМ.	Унапређивање услова живота социјално угрожених лица и лица са инвалидитетом, кроз развијање додатних и унапређивање квалитета постојећих услуга у заједници.
2. 2.3. 2.3.1.	Доградња јасличког простора при ЈУ ДВ „Миља Ђукановић“	Пројектом је планирана доградња јасличког простора при ЈУ Дјечији вртић „Миља Ђукановић“ у бруто површини 396м ² . Планиране су три дневне собе за 3 групе, са 3 свлачионице, 3 оставе, 3 санитарна чвора, 1 затворена тераса, 1 балкон и 2 ходника и степениште на спрату постојеће приземне етаже. Укупна вриједност пројекта око 500.000КМ	Ефекти провођења пројекта су: повећан је обухват дјецe институционалним програмима предшколског васпитања и образовања за још 90 дјецe. Унапријеђени су постојећи и обезбијеђени нови капацитети и услуге за рад предшколске установе.
2. 2.5. 2.5.1.	Изградња стамбене зграде за младе брачне парове	Пројектом је планирана изградња „Зграде за младе брачне парове у Мркоњић Граду“ са 25 стамбених јединица од стране приватног инвеститора, а општина ће одобрити субвенције за куповину стана младим брачним паровима у износу 250КМ/м ² који буду испуњавали услове прописане скупштинском Одлуком. Укупна вриједност пројекта: 300.000КМ (дио који се односи на субвенционисање куповине станова).	Пројектом ће се допринијети демографском развоју општине, задржавању квалификоване радне снаге и подстицање мјера наталитета.

3. 3.1. 3.1.1.	Реконструкција Трга Краља Петра I Карађорђевића	Пројектом је планирано неколико група активности: - израда Идејног рјешења трга Краља Петра I Карађорђевића, - израда главног пројекта реконструкције, - реконструкција и постављање новог споменика краљу Петру I Карађорђевићу. Оквирна вриједност око 1.500.000КМ	Допринос уређењу урбаног подручја општине.
3. 3.1. 3.1.1.	Реконструкција градских улица	Пројектом је планирана реконструкција градских улица са пратећом комуналном инфраструктуром чије су асфалтне површине у лошем стању, или повремено дјелимично саниране „крпљење“. Планирана је реконструкција више улица (Милоша Обилића, Краља Николе, Девет Југовића, Симе Шолаје, Јована Цвијића, Спортска улица, Цара Душана-тротоар) у укупној дужини од 3км. Процијењена вриједност пројекта: 5.000.000КМ.	Пројектом је планирано остварење сљедећих ефеката: -Унапређење саобраћајне инфраструктуре у урбаним дијеловима општине, -Безбједније одвијање саобраћаја, -Допринос развоју општине у циљу побољшања квалитета живота људи.
3. 3.1. 3.1.2.	Уређење корита Црне ријеке	Регулација корита и обале Црне ријеке у дужини од 850 метара од Зборничког моста до моста код сточне пијаце у сврху спречавања излијевања воде из корита приликом обилних кишних падавина. Носилац реализације пројекта је ЗП „ХЕ на Врбасу“. Период реализације је 2024. година. Вриједност пројекта је око 1.500.000 КМ.	Уређењем корита дијела Црне ријеке од Зборничког моста до моста сточне пијаце у дужини од 850 метара који обухвата урбани дио града спријечило би се поткопавање обале са једне и са друге умањило могућности појаве клизишта. Поред тога допринијело би се љепшем изгледу тог дијела града.
3. 3.2. 3.2.1.	Реконструкција локалних путева	Пројектом је планирана реконструкција локалних путева чије су асфалтне површине у лошем стању или су потпуно пропале у појединим дијеловима општине. Планирана је реконструкција више путева у укупној дужини од 22,21 км. Процијењена вриједност пројекта: 5.000.000КМ.	Пројектом је планирано остварење сљедећих ефеката: -Унапређење саобраћајне инфраструктуре у руралним дијеловима општине. -Боља саобраћајно повезаност насеља и мјесних заједница са градом. -Безбједније одвијање саобраћаја. -Допринос руралном развоју у циљу

побољшања квалитета живота људи на селу.

3.
3.3.
3.3.1.

**Реконструкција
НН и СН електро-
енергетске
мреже**

Пројектом реконструкција НН и СН електро-енергетске мреже планирана је:
Реконструкција 10 kV далековода Мркоњић Град – Чађавица,
Реконструкција 20 kV далековода Бараћи – Млиништа,
Реконструкција 10 kV далековода Бјелајце – Сурјан,
Реконструкција расклопне трафо станице 35/20/10 kV Мркоњић Град,
Реконструкција већег броја нисконапонских мрежа на подручју Теренске јединице.
Укупна вриједност пројекта износи: 4.000.000 KM, а извор финансирања је Електропривреда РС.

Пројектом је планирано остварење следећих ефеката:
Унапријеђење снабдјевања потрошача електричном енергијом и смањење броја непланираних искључења (кварова) на електроенергетској мрежи.

4.
4.1.
4.1.2.

**Успостављање
система за
праћење стања
животне средине**

Планира се постављање двије мјерне станице, једна стационарна а друга мобилна мјерна станица за праћење квалитета ваздуха. Носилац реализације пројекта је Општина Мркоњић Град, партнер у реализацији Републички хидрометеоролошки завод. Период реализације 2025-2026. Вриједност пројекта је 100.000KM. Извор финансирања 50% општина 50% донатор.

Праћењем квалитета ваздуха на подручју општине Мркоњић Град постигао би се ефекат контроле квалитета ваздуха. На основу чега би пратили стање и предузимали потребне мјере у циљу побољшања квалитета ваздуха.

4.
4.1.
4.1.2.

**Студија
управљања
отпадним
водама и друга
техничка
документација у
вези са
третманом
отпадних вода**

Пројектом је планирана ревизија постојеће Студије и израда техничке документације за третман отпадних вода у складу са новим технологијама у тој области и расположивим донаторских фондовима. Оквирна вриједност пројекта је 50.000KM.

Стварање предуслова за рјешавање проблема третмана отпадних вода и заштиту водотокова на подручју општине

4.
4.1.
4.1.2.

**Енергетска
ефикасност јавне
расвјете на
подручју
општине
Мркоњић Град**

Замјеном постојећих расвјетних тијела са паметним LED свјетилкама допринијели би уштеди енергије, самим тим и уштеди буџетских средстава. Носилац пројекта је Општина Мркоњић Град. Период реализације 2024. године. Вриједност пројекта 2.300.000KM. Извор финансирања – Влада РС, Буџет општине, донатори

Замјеном натријумских свјетилки са LED свјетилкама постиже се ефекат уштеде енергије, самим тим и уштеди буџетских средстава који се издвајају за плаћања рачуна за потрошње електричне енергије.

8. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕГИЈАМА ВИШИХ НИВОА

Секторски циљеви у области економског развоја усклађени су са важећим стратешким документима, правцима развоја и плановима виших нивоа, и то:

Стратешки документ вишег нивоа	Релевантни стратешки циљ, приоритет и/или мјера из стратегије развоја
Стратегија развоја туризма Републике Српске за период 2021-2027. година	
<p>Стратешки циљ 1.</p> <p>Унапријеђен туристички производ</p> <p>Приоритет 2. Проширити понуду смјештајних капацитета,</p> <p>Приоритет 3. Искористити главне ресурсе (аутентична култура и насљеђе, специфична природа и могућности спортско-рекреативних активности),</p> <p>Приоритет 4. Диверзификовати туристичка искуства и активности засноване на природи, спортско-рекреативним садржајима, култури и насљеђу,</p> <p>Приоритет 5. Унаприједити услуге посјетиоцима,</p> <p>Приоритет 6. Аутентичне гастро понуде, укључујући вина и рукотворине уврстити у ланац вриједности туризма,</p> <p>Приоритет 7. Унаприједити понуду забавно-рекреативних садржаја, манифестација и фестивала за привлачење туриста, повећање њиховог боравка и потрошње.</p>	<p>Стратешки циљ 1.</p> <p>Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима</p> <p>Приоритет 1.1. Развој туризма</p> <p>Мјера 1.1.2. Развој туристичких дестинација и производа,</p> <p>Мјера обухвата активности које ће резултовати проширењем смјештајних капацитета, унапређење туристичке понуде, активирање нових туристичких дестинација, повећање броја запослених у туризму, повећање прихода од туризма и сл.</p>
<p>Стратешки циљ 2.</p> <p>Унапријеђен дестинацијски маркетинг</p> <p>Приоритет 1. Развити брендове појединих мјеста у функцији представљања посебности и предности суштине, вриједности и својстава различитих локалних дестинација (кластера)</p> <p>Приоритет 2. Повећати привлачност дестинација на главним тржиштима помоћу циљаног дестинацијског маркетинга, професионалних ДМО-ова, кориштења већег броја различитих дистрибуцијских канала и интензивирања дигиталне комуникације путем друштвених мрежа</p> <p>Приоритет 5. Користити модерне тактике продаје и дистрибуције у свим односима између пословних субјеката и између пословних субјеката и клијената</p>	<p>Стратешки циљ 1.</p> <p>Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима</p> <p>Приоритет 1.1. Развој туризма</p> <p>Мјера 1.1.1. Развој организационих капацитета и маркетинга у области туризма и</p> <p>Мјера подразумијева активности које ће допринијети јачању организационих капацитета у области туризма, односно оснивање Туристичке организације општине Мркоњић Град, континуирана едукација туристичких субјеката, креирање и промоцију туристичке понуде и сл.</p>
Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021–2027. година	

Стратешки циљ 1.

Повећање обима и продуктивности пољопривредне производње

Приоритет: 1.3.

Повећање продуктивности у пољопривредној производњи

Стратешки циљ 1.

Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.2. Развој пољопривреде

Мјера 1.2.1. Маркетинг и унапређење стручних капацитета пољопривредника

Мјера подразумијева обезбјеђење адекватне и континуиране подршке за унапређење стручних и практичних знања пољопривредних произвођача, заштиту, брендирање и маркетинг пољопривредних производа, промоцију пољопривредних производа и др.

Стратешки циљ 2. Повећање конкурентности и развој ланаца вриједности у пољопривредно-прехрамбеном сектору

Приоритет 2.1. Подршка инвестиционим улагањима у модернизацију пољопривредне производње

Стратешки циљ 1.

Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима.

Приоритет 1.2. Развој пољопривреде

Мјера 1.2.1. Подршка пројектима пољопривредних произвођача обезбијеђена кроз подстицајне активности општине и Владе РС

Мјера обухвата креирање подстицајних активности које ће допринијети унапређењу пољопривредне производње, подршка новим инвестиционим пројектима пољопривредних газдинстава.

Стратегија развоја индустрије Републике Српске за период 2021–2027. година

Стратешки циљ 1.

Повећати производњу више фазе прераде

Приоритет 1.2. Развој и дигитализација индустрије

Стратешки циљ 1.

Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима

Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању

Мјера подразумијева директну подршку предузетницима у реализацији њихових инвестиционих пројеката, а нарочито оних базираних на знању, иновацијама и пословној дигитализацији.

Стратешки циљ 4.
Повећати инвестиције у индустрију
Приоритет 4.2. Привлачење инвестиција у индустрију

Стратешки циљ 1.
Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима

Мјера 1.3.2. Логистичка подршка пословној заједници

Мјера подразумијева обезбјеђење атрактивних, уређених пословних локација за нове инвестиције, организовану промоцију предузетништва општине Мркоњић Град путем доступних канала комуникације и тако даље.

Стратегија развоја малих и средњих предузећа Републике Српске за период 2021 – 2027. година

Стратешки циљ 2.
Обнављање и јачање конкурентности МСП-а у глобалним ланцима вриједности

Стратешки циљ 1.

Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима

Мјера 1.3.2. Логистичка подршка пословној заједници

Мјера подразумијева континуирану едукацију и унапређење стручних компетенција предузетника, стандардизацију пословања, организовану промоцију предузетништва општине Мркоњић Град путем доступних канала комуникације и тако даље.

Стратешки циљ 3.
Раст учешћа производа, услуга и сектора заснованих на знању и иновацијама у структури МСП

Стратешки циљ 1.

Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима

Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању

Мјера подразумијева директну подршку предузетницима у реализацији њихових инвестиционих пројеката, а нарочито оних базираних на знању, иновацијама и пословној дигитализацији, што ће утицати на ефективност и ефикасност пословања

Стратешки циљ 1.

Повећање запослености продуктивније радне снаге кроз усклађивање понуде и потражње на тржишту рада

Приоритет 1.1. Системска подршка стварању

веће додане вриједности у привреди

Приоритет 1.2. Развој инструмената

подршке за запошљавање продуктивније радне снаге

Приоритет 1.3. Јачање запошљивости младих

Стратешки циљ 3.

Унапређење функционисања тржишта рада и социјалног дијалога

Приоритет 3.3. Унапређење социјалног дијалога на свим нивоима

Стратешки циљ 1.

Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима

Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима

Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању

Мјера подразумијева директну подршку предузетницима у реализацији њихових инвестиционих пројеката, а нарочито оних базираних на знању, иновацијама и пословној дигитализацији, што ће утицати на ефективност и ефикасност пословања, а што доприноси остварењу приоритета 1.1. Стратегије запошљавања РС.

Стратешки циљ 2.

Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.3. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјецe и одраслих

Мјера 2.3.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области васпитно-образовног рада на подручју општине

Мјера подразумијева континуирано унапређење просторних и техничких капацитета образовних установа, а у складу са присутним трендовима и захтјевима пословне заједнице. Такође, иста подразумијева перманентно унапређење стручних капацитета ангажованог наставног особља, између осталог и за практичну наставу, што доприноси остварењу приоритета 1.2., 1.3. и 3.3. Стратегије запошљавања РС.

Мјера 2.3.2. Унапређење услова за кориштење слободног времена

Мјера подразумијева активности преквалификације кадрова и перманентног усавршавања потенцијалних корисника у складу са потребама тржишта рада, што доприноси остварењу приоритета 1.2., 1.3. и 3.3. Стратегије запошљавања РС.

Секторски циљеви у области друштвеног развоја усклађени су са важећим стратешким документима, правцима развоја и плановима виших нивоа, и то:

Стратешки документ вишег нивоа	Релевантни стратешки циљ, приоритет и/или мјера из стратегије развоја
Стратегија развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања Републике Српске за период 2022–2030. године	

Стратешки циљ 5.

Јачање повезаности образовања са тржиштем рада

Приоритет: 5.1. Континуирана сарадња са пословном заједницом

Приоритет: 5.2. Усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада

Приоритет: 5.3. Унапређење практичне наставе

Стратешки циљ 2.

Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.3. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјеце и одраслих
Мјера 2.3.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области васпитно-образовног рада на подручју општине

Мјера подразумијева континуирано унапређење просторних и техничких капацитета образовних установа, а у складу са присутним трендовима и захтјевима пословне заједнице. Такође, иста подразумијева перманентно унапређење стручних капацитета ангажованог наставног особља, између осталог и за практичну наставу, што доприноси остварењу приоритета 5.1., 5.2. и 5.3. из Стратешког циља 5. Стратегије развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања Републике Српске.

Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом у Републици Српској 2017-2026. године

Стратешки циљ:

- **Побољшати услове и квалитет смјештаја лица са инвалидитетом у установама социјалне заштите**
- **Развити различите социјалне услуге које задовољавају потребе лица са инвалидитетом**
- **Промовисати све облике активног учешћа у рехабилитацији и опоравку лица са инвалидитетом**

Стратешки циљ 2.

Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.2. Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине

Мјера 2.2.2. Побољшање квалитета услуга у области здравствене и социјалне заштите

Мјера подразумијева адекватну организацију социјалне заштите за сва лица из ризичних група, које укључују и лица са инвалидитетом (дефинисање приоритетних мјера, идентификација лица из ризичних група, мотивација за укључивање истих у дефинисане активности, стамбено збрињавање ових лица и др.), као и унапређење кадровске структуре, што доприноси остварењу стратешким циљевима Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом у РС.

Секторски циљеви у области заштите животне средине усклађени су са важећим стратешким документима, правцима развоја и плановима виших нивоа, и то:

Стратешки документ вишег нивоа	Релевантни стратешки циљ, приоритет и/или мјера из стратегије развоја
Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015–2024.	
<p>Општи циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уређење и рационално коришћење водних ресурса Републике Српске • Заштита вода у оквиру интегралне заштите и унапређења животне средине 	<p>Стратешки циљ 3. Инфраструктурно уређене све урбане цјелине, као и центри руралних подручја општине</p> <p>Приоритет 3.1. Уређено урбано подручје општине</p> <p>Мјера 3.1.2. Уређење водотока у градском подручју</p> <p>Мјера подразумијева регулацију и уређење водотока на подручју општине, а са циљем заштите од поплава и деградација земљишта, као и постизања естетско-визуелних ефеката уређених цјелина.</p> <p>Приоритет 3.3. Сигурност у обезбјеђењу свих јавних комуналних услуга</p> <p>Мјера 3.3.2. Изградња и реконструкција водоводно-канализационе мреже на подручју општине</p> <p>Мјера подразумијева унапређење и развој система водоснабдијевања становника општине Мркоњић Град, заштиту изворишта питке воде, као и адекватан третман отпадних вода прије њиховог пуштања у системе природних водотока.</p> <p>Стратешки циљ 4. Одрживо управљање простором и животном средином</p> <p>Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином</p> <p>Мјера 4.1.2. Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине</p> <p>Мјера подразумијева допринос очувању и унапређењу стања животне средине, праћење основних параметара животне средине и реаговање у случају њене угрожености, а између осталих и припрему потребне инвестиционе и пројектно-техничке документације за систем пречистача отпадних вода.</p> <p>Све наведено има директно упориште у општим циљевима Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске.</p>

Стратегија развоја јавних путева у Републици Српској за период 2016-2025.

Општи циљ:

- Ефикасно управљање путном мрежом, које је усклађено према реалним потребама, са стручним и технички опремљеним кадром, те развој путне мреже у Републици Српској до 2025.

Стратешки циљ 3.

Инфраструктурно уређене све урбане цјелине, као и центри руралних подручја општине

Приоритет 3.1. Уређено урбано подручје општине

Мјера 3.1.1. Изградња и реконструкција градских улица и тргова

Мјера подразумијева реализацију приоритетних пројеката који се односе на изградњу и реконструкцију градских улица и тргова, а према унапријед дефинисаним приоритетима

Приоритет 3.2. Изграђена недостајућа и квалитетно одржавана постојећа инфраструктура у руралним подручјима

Мјера 3.2.1. Изградња и реконструкција локалних путева

Мјера подразумијева реализацију пројеката који се односе на изградњу и реконструкцију путне инфраструктуре у сеоским подручјима, а према унапријед дефинисаним приоритетима, односно Програму капиталних инвестиција

Наведене стратешки циљ, приоритети и мјере доприносе остварењу општег циља Стратегији развоја јавних путева у Републици Српској.

Стратегија развоја енергетике Републике Српске до 2035. године

Приоритети/фокуси:

- Ефикасно коришћење енергије,
- Даљи развој и имплементација мјера енергетске ефикасности у финалној потрошњи,
- Енергетска транзиција и одговорност према животној средини,
- Редукција емисије CO₂,

Стратешки циљ 4.

Одрживо управљање простором и животном средином

Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином

Мјера 4.1.2. Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине

Мјера, између осталог, доприноси унапређењу стања енергетске ефикасности и креирање амбијента за ефикасније кориштење потенцијала обновљивих извора енергије и сличне активности што је и директној вези са приоритетима из Стратегије развоја енергетике Републике Српске.

Стратегија управљања отпадом за период 2017–2026. године

Циљеви/приоритети:

- Повећање покривености услугом сакупљања отпада
- Организација разврставања отпада на мјесту настанка и одвојено сакупљање отпада

Стратешки циљ 4.

Одрживо управљање простором и животном средином

Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином

Мјера 4.1.1. Ефикасно и одрживо управљање отпадом

Мјера подразумијева континуиране активности на унапређењу логистичких и техничких услова за ефикасно и одрживо управљање отпадом, између осталог: стварање услова за селективно управљање отпадом, повећање корисника из руралних подручја обухваћених организованим сакупљањем отпада и слично, што је у вези са приоритетима Стратегије управљања отпадом у РС.

Усклађеност са глобалним циљевима одрживог развоја

Поштивање принципа вертикалне координације, подразумијева и усклађеност са међународно прихваћеним глобалним циљевима одрживог развоја¹¹. То значи да сви нивои власти у БиХ треба да дефинишу своје приоритете, мјере и активности на начин да истовремено осигурају допринос остваривању циљева одрживог развоја, као и да извјештавају о оствареном напретку. У БиХ утврђена су три правца одрживог развоја (добра управа и управљање јавним сектором, паметан раст и друштво једнаких могућности) и двије хоризонталне теме (улагање у људски капитал и принцип “нико не смије бити искључен”). Наведени правци одрживог развоја, као и хоризонталне теме, на одговарајући начин су рефлектоване кроз процес израде Стратегије, као и у самој Стратегији и Стратегија доприноси остварењу сва три одабрана правца одрживог развоја.

SDG оквир за БиХ

Развојни правац:	Стратешки циљ 1. Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима
<ul style="list-style-type: none"> • Паметни раст Акцелератор:	Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима
<ul style="list-style-type: none"> • Погољно окружење за предузетништво и иновације; • Унапређење приступа и квалитета образовања и обуке	Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању Мјера подразумијева директну подршку предузетницима у реализацији њихових инвестиционих пројеката, а нарочито оних базираних на знању, иновацијама и пословној дигитализацији.
Покретач:	Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима
<ul style="list-style-type: none"> • Дигитализација економије; • Стварање и укључивање у глобалне ланце вриједности; • Курикуларна реформа на свим нивоима образовања	Мјера 1.3.2. Логистичка подршка пословној заједници Мјера подразумијева обезбјеђење атрактивних, уређених пословних локација за нове инвестиције, организовану промоцију предузетништва општине Мркоњић Град путем доступних канала комуникације и тако даље.
	Наведени стратешки циљ, приоритети и мјере су у директној вези, Развојним правцем SDG оквир за БиХ „Паметан раст“, односно Акцелаторима: “Погољно пословно окружење” и „Унапређење приступа и квалитета образовања и обуке“.

¹¹ Генерална скупштина Уједињених нација 2015. године усвојила Агенду одрживог развоја до 2030. године и том су приликом све земље чланице, укључујући и БиХ, преузеле обавезу провођења документа Агенде 2030 и глобалних Циљева одрживог развоја (енг. Sustainable Development Goals – SDG). Агенда 2030 се састоји од 17 глобалних циљева и 169 подциљева одрживог развоја који представљају трансформативни план за стварање боље и одрживе будућности.

Развојни правац:

Добра управа и управљање јавним сектором

Акцелератор:

Ефикасан, отворен, инклузиван и одговоран јавни сектор

Покретач:

Одговорна управа фокусирана на грађане и пословни сектор

Стратешки циљ 2.

Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.4. Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору

Мјера 2.4.1. Унапређење људских и техничких капацитета јавне управе

Мјера има за циљ унапређење техничких и људских капацитета лица која у оквиру законских прописа, у име институција локалне самоуправе пружају услуге грађанима и инвеститорима, а тиме је у директној вези са Развојним правцем SDG оквир за БиХ „Добра управа и управљање јавним сектором“, односно Акцелатором „Ефикасан, отворен, инклузиван и одговоран јавни сектор“

Развојни правац:

- Друштво једнаких могућности

Акцелератор:

- Побољшање политика социјалне заштите;

Покретач:

- Јачање инфраструктуре и компетенција пружалаца услуга увођењем нових модела пружања услуга;

Стратешки циљ 2.

Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.2. Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине

Мјера 2.2.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области здравствено-социјалне заштите

Мјера доприноси континуираном унапређењу капацитета институција социјалне заштите, прије свега ЈУ „Центар за социјални рад“, али и других, што је и вези са Развојним правцем SDG оквир за БиХ „Друштво једнаких могућности“ односно Акцелатором „Побољшање политика социјалне заштите“

Развојни правац:

- Добра управа и управљање јавним сектором

Акцелератор:

- Отпорност на катастрофе

Покретач:

- Социјална заштита за све

Стратешки циљ 2.

Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса

Приоритет 2.4. Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору

Мјера 2.4.3. Унапријеђење безбједности грађана

Мјера доприноси унапређењу услова за организацију заштите становништва од свих потенцијалних облика њихове угрожености, односно повећању нивоа безбједности грађана у свим ризичним подручјима (природне катастрофе, друштвено негативне појаве и друго).

У директној је вези са Развојним правцем SDG оквир за БиХ „Добра управа и управљање јавним сектором“, односно Акцелатором „Отпорност на катастрофе“

Развојни правац:

- **Паметни раст**

Акцелератор:

- **Зелени раст и чиста енергија**

Покретач:

- **Развој „зелених“ вјештина и радних мјеста**
- **Декарбонизација енергетског сектора**

Стратешки циљ 3.

Одрживо управљање простором и животном средином

Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином

Мјера 4.1.2. Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине

Мјера доприноси унапређењу стања енергетске ефикасности и креирање амбијента за ефикасније кориштење потенцијала обновљивих извора енергије, што је у вези са Развојним правцем SDG оквир за БиХ „Паметан раст“, односно Акцелатором “Зелени раст и чиста енергија“

9. ИНДИКАТИВНИ ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР

Ознака стратешког циља и назив приоритета и мјере	Структура финансирања (%)	Укупно (КМ)	Буџет општине (КМ)	Остали извори (КМ)	Назив потенцијалног извора финансирања
Стратешки циљ 1.	16,27%	7.900.000	4.170.000	3.730.000	
Приоритет 1.1. Развој туризма	2,88%	1.400.000	1.120.000	280.000	
Мјера 1.1.1. Развој организационих капацитета и маркетинга у области туризма		700.000	420.000	280.000	Влада РС, донатори
Мјера 1.1.2. Развој туристичких дестинација и производа		700.000	700.000	0	
Приоритет 1.2. Развој пољопривреде	4,12%	2.000.000	800.000	1.200.000	
Мјера 1.2.1. Подршка пројектима пољопривредних произвођача		1.800.000	720.000	1.080.000	МПШВ, донатори
Мјера 1.2.2. Маркетинг и унапређење стручних капацитета пољопривредника		200.000	80.000	120.000	МПШВ, донатори
Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима	9,27%	4.500.000	2.250.000	2.250.000	
Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању		2.500.000	1.250.000	1.250.000	МПШВ, донатори
Мјера 1.3.2. Логистичка подршка пословној заједници		2.000.000	1.000.000	1.000.000	Влада РС, Јавна предузећа, донатори
Стратешки циљ 2.	32,03%	15.550.000	6.120.000	9.430.000	
Приоритет 2.1. Развијени спорт, култура и рекреативни садржаји	15,45%	7.500.000	2.000.000	5.500.000	
Мјера 2.1.1. Унапређење организационих, техничких и људских капацитета у области спорта и рекреације		5.000.000	1.000.000	4.000.000	Влада РС, Јавна предузећа, ФСРС(БиХ)

Мјера 2.1.2. Унапређење техничких и људских капацитета у области културе		2.500.000	1.000.000	1.500.000	Донатори
Приоритет 2.2. Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине	4,43%	2.150.000	640.000	1.510.000	
Мјера 2.2.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области здравствено- социјалне заштите		1.650.000	390.000	1.260.000	Влада РС (МЗСЦ), донатори
Мјера 2.2.2. Побољшање квалитета услуга у области здравствене и социјалне заштите		500.000	250.000	250.000	Влада РС (МЗСЦ), донатори
Приоритет 2.3. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјеце и одраслих	3,09%	1.500.000	600.000	900.000	
Мјера 2.3.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области васпитно- образовног рада на подручју општине		1.000.000	400.000	600.000	Влада РС, донатори
Мјера 2.3.2. Унапређење услова за кориштење слободног времена		500.000	200.000	300.000	Влада РС, донатори
Приоритет 2.4. Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору	2,47%	1.200.000	760.000	440.000	
Мјера 2.4.1. Унапређење људских и техничких капацитета јавне управе		200.000	160.000	40.000	Донатори
Мјера 2.4.2. Оснаживање НВО сектора и потенцијала дијаспоре		500.000	250.000	250.000	Донатори
Мјера 2.4.3. Унапријеђење безбједности грађана		1.000.000	600.000	400.000	Влада РС, донатори
Приоритет 2.5. Подршка породици	6,59%	3.200.000	2.120.000	1.080.000	

Мјера 2.5.1. Подршка стамбеном збрињавању младих брачних парова, вишечланих породица и породица у стању социјалних потреба		1.200.000	720.000	480.000	Влада РС, донатори
Мјера 2.5.2. Пронаталитетне мјере за подршку породици		2.000.000	1.400.000	600.000	Влада РС, донатори
Стратешки циљ 3.	42,64%	20.700.000	8.060.000	12.640.000	
Приоритет 3.1. Уређено урбано подручје општине	18,54%	9.000.000	4.000.000	5.000.000	
Мјера 3.1.1. Изградња и реконструкција градских улица и тргова		7.000.000	3.500.000	3.500.000	Влада РС, донатори
Мјера 3.1.2. Уређење водотока у градском подручју		2.000.000	500.000	1.500.000	Влада РС, Јавна предузећа, донатори
Приоритет 3.2. Изграђена недостајућа и квалитетно одржавана постојећа инфраструктура у руралним подручјима	11,74%	5.700.000	3.060.000	2.640.000	
Мјера 3.2.1. Изградња и реконструкција локалних путева		5.000.000	2.500.000	2.500.000	Влада РС, Јавна предузећа, донатори
Мјера 3.2.2. Изградња и одржавање јавних објеката у сеоским подручјима		700.000	560.000	140.000	Влада РС, донатори
Приоритет 3.3. Сигурност у обезбеђењу свих јавних комуналних услуга	12,36%	6.000.000	1.000.000	5.000.000	
Мјера 3.3.1. Унапређење снабдијевања потрошача електричном енергијом		4.000.000	0	4.000.000	ЈП "Електрокрајина" а.д.
Мјера 3.3.2. Изградња и реконструкција водоводно-канализационе мреже на подручју општине		2.000.000	1.000.000	1.000.000	Влада РС, донатори
Стратешки циљ 4.	9,06%	4.400.000	2.580.000	1.820.000	

Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином	8,24%	4.000.000	2.300.000	1.700.000	
Мјера 4.1.1. Ефикасно и одрживо управљање отпадом		1.000.000	300.000	700.000	Влада РС, донатори
Мјера 4.1.2. Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине		3.000.000	2.000.000	1.000.000	Влада РС, донатори
Приоритет 4.2. Одрживо управљање простором	0,82%	400.000	280.000	120.000	
Мјера 4.2.1. Израда и доношење спроведбене планске документације за приоритетна подручја		200.000	160.000	40.000	Инвеститори
Мјера 4.2.2. Заштита природних и културно-историјских наслијеђа		200.000	120.000	80.000	Донатори
Укупно из стратегије		48.550.000	20.930.000	27.620.000	

ПРЕГЛЕД ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА

Буџет општине	Средства обезбијеђена по основу ЈПП	Средства обезбијеђена из предприступних и других фондова ЕУ
21.000.000 КМ	0 КМ	4.400.000 КМ
43,25%	0,00%	9,06%
Бесповратна средства других међународних донација	Кредити међународних и развојних институција	Други извори (Влада РС, Јавна предузећа и др.)
2.000.000 КМ	6.000.000 КМ	15.150.000 КМ
4,12%	12,36%	31,20%

10. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА

Општина Мркоњић Град има значајно искуство у стратешком планирању и имплементацији стратешких докумената. У протеклом периоду су такође успостављене структуре за управљање развојем. Општина је учествовала у ILDP пројекту који је имплементирао Развојни програм Уједињених нација, уз чију подршку је припремљена и Стратегија развоја, што је пратила и подршка у изградњи капацитета и успостављању процедура потребних за имплементацију. У Општини Мркоњић Град су 2014. године успостављена неформална Јединица за управљање развојем коју чине општински службеници чије је радно мјесто директно везано за послове имплементације стратегије, као и по један представник из сваког одјељења Општинске управе. У оквиру организационе јединице Кабинет начелника, систематизована су два радна мјеста са пословима и задацима везаним за доношење и имплементацију стратегија. Такође, у оквиру свих Одјељења и Служби систематизовани су послови у вези са координисањем развојних активности и активан рад на имплементацији стратегије, као и другим пословима везаним за ове процесе су постали и формално обавеза свих запослених у општинској Управи. Уз подршку ILDP пројекта је у 2018. години усвојена ревидирана стратегија развоја (ревизија Стратегије развоја општине Мркоњић Град за период 2014-2024. године), чиме су такође стечена нова искуства.

Родна равноправност

У процесу имплементације стратегије треба обезбиједити да осјетљиве категорије друштва имају равноправан третман и утицај у одлучивању у владиним, невладиним и организацијама приватног сектора које учествују у њеној имплементацији. Све обуке и едукације радника и послодаваца, на било коју тему, треба да буду социјално осјетљиве, са јасно израженим политикама против дискриминације, против сексуалног узнемиравања и против мобинга или било којег облика друштвене сегрегације.

На основу свега изложеног, може се закључити да општина Мркоњић Град располаже значајним капацитетима за стратешко планирање и имплементацију стратешких планова. Имајући у виду нови методолошки оквир који је усвојен у Републици Српској током 2021. и 2022. године, потребно је извршити потребна усклађивања. Ова Стратегија је припремљена у складу са новим методолошким оквиром, укључујући и дио који се односи на имплементацију Стратегије, гдје је Уредбом о стратешким документима у Републици Српској, члан 14. дефинисано да „оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа треба да садржи: опис кључних активности и одговорности надлежних институција, те предвиђену динамику за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа.“ Оквир за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа – преглед (према Закону о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској, Уредби о стратешким документима у Републици Српској, чланови 17., 18. и 19. и Уредби о спроведбеним документима у Републици Српској).

Кључне активности	Носилац активности	Динамика – временски оквир
Спровођење стратешког документа подразумева израду и реализацију спроведбених докумената		
Израда Упутстава за средњорочно планирање рада јединица локалне самоуправе	Начелник општине, Јединица за управљање развојем	У години која претходи периоду средњорочног планирања рада јединице локалне самоуправе
Израда Средњорочних планова рада начелника општине и општинске управе	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Јединица за управљање развојем	Сваке године, у години која претходи средњорочном периоду на који се односе, односно за следећу годину и наредне двије године (принцип 1 + 2)
Израда Годишњих планова рада начелника општине и општинске управе	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Јединица за управљање развојем	За сваку фискалну годину, начелник општине и општинска управа припрема радну верзију годишњег плана рада најкасније до 31. јула у години која претходи години за коју се доноси; начелник општине доставља годишњи план рада скупштини јединице локалне самоуправе на усвајање најкасније до 31. марта године на коју се годишњи план рада односи
Израда Акционих планова за спровођење стратешког документа	Начелник општине, Јединица за управљање развојем	На период од три године, по принципу 1+2
Праћење стратешког документа и извјештавање		
Систематично и континуирано прикупљање, анализирање и коришћење података и индикатора у сврху мјерења напретка реализације стратешког документа	Јединица за управљање развојем	Континуирано
Предузимање одговарајућих мјера и евентуалних корекција	Начелник општине	Према потреби
Израда Годишњих извјештаја о раду начелника општине и општинске управе	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Јединица за управљање развојем	Начелник општине доставља годишњи извјештај о раду скупштини јединице локалне самоуправе на усвајање најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину

Израда Годишњих извјештаја о спровођењу стратешког документа	Начелник општине, Јединица за управљање развојем	Сваке календарске године
Вредновање стратешког документа		
Израда Плана вредновања	Начелник општине, Јединица за управљање развојем	Према динамици имплементације и приступу вредновању
Припрема описа послова за спровођење процеса вредновања	Начелник општине, Јединица за управљање развојем	Према Плану вредновања
Организовање и учествовање у вредновању	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Јединица за управљање развојем	Према Плану вредновања
Припремање објаве резултата вредновања	Јединица за управљање развојем	Према Плану вредновања
Израда извјештаја о вредновању	Начелник општине, организационе јединице општинске управе, Јединица за управљање развојем	Према Плану вредновања
Надзирање спровођења усвојених препорука вредновања	Начелник општине	Према Плану вредновања

ПРИЛОЗИ

САЖЕТИ ПРЕГЛЕД СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА

Редни број и ознака	Назив	Индикатори		
		Индикатор стрешког циља	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1	Подстицати привредни развој у правцу креирања квалитетних радних мјеста кроз подршку пројектима у туризму, пољопривреди и предузетништву, заснован на одрживом управљању расположивим потенцијалима уз пуно уважавање потреба маргинализованих група	Учешће туризма и угоститељства у укупној бруто доданој вриједности услужних дјелатности	3,8%	10% до 2030. год.
		Укупно остварени приходи од пољопривредне производње ¹²	5.000.000 КМ	Раст од најмање 5% годишње
		Укупно остварени приходи пословних субјеката (КМ)	598.000.000	Годишњи раст од најмање 5%
		Број запослених на 1000 становника	270	Најмање 270
		Просјечна бруто плата (КМ)	1.532	Годишњи раст од најмање 5%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		4.170.000	3.730.000	7.900.000
		ПРОРИТЕТ 1.1.	Развој туризма	Индикатор приоритета
Број ноћење туриста	2.013			Годишњи раст од најмање 20%
Приходи остварени у области туризма (КМ)	1.311.000			5.000.000 до 2030.г.
Учешће прихода од туризма и угоститељства у укупним приходима услужних дјелатности	1,2%			5% до 2030.г.
Број запослених (ангажованих у туризму и угоститељству)	160 (АПИФ)			230 до 2030.г.
Подржани пројекти маргинализованих група из области туризма	Н.А.			Најмање 30% од укупног броја пројеката
Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)			Укупно (КМ)
1.120.000	280.000			1.400.000

¹² Укупан приход од пољопривредних дјелатности базиран је на процјенама општинских и других служби, а обухвата процјену промета сљедећег: телад, млијеко за прерађиваче, јагњад и остале производе (млијечни производи, мед, ракија, кромпир и друго).

МЈЕРА 1.1.1.	Развој организационих капацитета и маркетинга у области туризма	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Активирана туристичка организација	НЕ	2024. год.
		Број лица која су прошла тематске обуке из туризма	Н.А.	Најмање 10 годишње
		Остварено учешће у организованом представљању туристичке понуде	1	Најмање 5 годишње
		Учешће лица из маргинализованих група у едукативним и промотивним активностима	0	Најмање 30% од укупног броја
		Број остварених посјета успостављеним интернет презентацијама	Н.А.	5.000-10.000 по објави
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		420.000	280.000	700.000
МЈЕРА 1.1.2.	Развој туристичких дестинација и производа	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број активираних туристичких дестинација	3 (Балкана, Зеленковац, Пецка)	3-4 нове дестинације
		Број расположивих лежајева за туристе	391	500
		Број категорисаних пружаоца услуга - смјештаја	7	До 2028. године категорисани сви регистровани пружаоци услуга смјештаја
		Учешће прихода од туризма и угоститељства у укупним приходима услужних дјелатности	1,2%	5%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		700.000	0	700.000
		ПРИОРИТЕТ 1.2.	Развој пољопривреде	Индикатор приоритета
Број активних пољопривредних газдинстава на 1000 становника	28, 4 ¹³			Најмање 30
Укупно реализована подстицајна средства по газдинству (КМ)	3.400 КМ			Повећање од најмање 10% на годишњем нивоу

¹³ Укупно 284 пољопривредна газдинства, од чега је комерцијалних 72 и некомерцијалних 212.

		Подржани пројекти маргинализованих група из области пољопривреде	Н.А.	Најмање 30% од укупног броја пројеката
		Број остварених посјета успостављеним интернет презентацијама	Н.А.	5.000-10.000 по објави
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		800.000	1.200.000	2.000.000
МЈЕРА 1.2.1.	Подршка пројектима пољопривредних произвођача обезбијеђена кроз подстицајне активности општине и Владе РС	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Укупно реализована подстицајна средства	964.000 ¹⁴ КМ	Повећање од најмање 10% на годишњем нивоу
		Подржани пројекти самозапошљавања у пољопривреди	Н.А.	Најмање 5/годишње
		Просјечан број грла/друштава по газдинству/пчелњаку ¹⁵ : Говеда Овце Пчелња друштва	10,9 (3.100) 21 (6.000) 30 (2.500)	Најмање 11 Најмање 21 4000
		Просјечна производња млијека по музном грлу (747 музних грла)	1.696 литара	Најмање 2.500 литара до 2028. године
		Засноване производне површине (ха): Воћњаци Пластеници	20 4	Најмање 40 Најмање 8
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		720.000	1.080.000	1.800.000
МЈЕРА 1.2.2.	Маркетинг и унапређење стручних капацитета пољопривредника	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број организованих предавања за пољопривредне произвођаче годишње	6 годишње	10 годишње
		Број едукованих пољопривредника на годишњем нивоу	50 годишње	100 годишње
		Број остварених учешћа на промотивним манифестацијама на годишњем нивоу	5 годишње	10 годишње
		Учешће лица из маргинализованих група у едукативним и	0	Најмање 30% од укупног броја

¹⁴ Подстицајне активности општине 279.082 КМ + подстицајне активности Владе РС (МПШВ) 685.596 КМ.

¹⁵ Удружење пчелара „Матичњак“ током 2023. године је бројало око 80 пчелара.

		промотивним активностима		
		Број остварених посјета успостављеним интернет презентацијама	0	5.000-10.000 по објави
		Број пољопривредних производа регистрованих за продају	2 ¹⁶	5 до 2030. године
		Број заштићених пољопривредних и других традиционалних производа	0	Најмање 3 до 2030. године
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		80.000	120.000	200.000
ПРИОРИТЕТ 1.3.	Развој предузетништва базиран на одрживим принципима	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број запослених на подручју општине према извјештају АПИФ-а и ПУРС ¹⁷	3.695	Најмање 3.695
		Број запослених на 1000 становника	270	Најмање 270
		Остварени укупни приходи пословних субјеката према извјештајима АПИФ-а и ПУРС (КМ)	598.000.000	Годишњи раст од најмање 5%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.250.000	2.250.000	4.500.000
МЈЕРА 1.3.1.	Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број подржаних „start up“ пројеката	11	Најмање 10 „start up“ пројеката годишње
		Подржани пројекти засновани на стандардизацији, иновацијама и дигитализацији	3	Најмање 5 годишње
		Подржани пројекти лица из маргинализованих група	4	Најмање 30% од укупног броја подржаних пројеката
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.250.000	1.250.000	2.500.000

¹⁶ До 2023. године произвођачи са подручја општине располагали су са 5 регистрованих производа са бар-кодом, који су стекли могућност прометовања путем трговачке мреже, и то: 4 врсте сира („Подрашки сир“) и пиво „Варцар“.

¹⁷ АПИФ – Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге.
ПУРС – Пореска управа Републике Српске.

МЈЕРА 1.3.2.	Логистичка подршка пословној заједници	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Површина пословних локација на располагању предузетницима	0,5 ха	30 хектара до 2028. године
		Број организованих стручних едукација за предузетнике	0	Најмање 5 годишње
		Број остварених посјета успостављеним интернет платформама	Н.П.	5.000-10.000 по ообјави
		Број остварених учешћа на организованим промоцијама	0	Најмање 3 годишње
		Учешће лица из маргинализованих група у промотивним активностима	0	Најмање 30% од укупног броја подржаних пројеката
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.000.000	1.000.000	2.000.000

Редни број и ознака	Назив	Индикатори		
		Индикатор стратешког циља	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2.	Друштвено и институционално уређена локална заједница која нуди разноликост и разноврсност уз оптимално кориштење постојећих ресурса	Број рођених на 1000 становника	6,53	Најмање 6,53
		Број активних учесника у спортским клубовима на 1000 становника	37	Најмање 37
		Број активних чланова организација у области културе на 1000 становника	1,25 (200)	1,5
		Успостављен Центар за базичну рехабилитацију - ЦБР	НЕ	До 2028. године
		Просјечна новчана давања Центра за социјални рад по кориснику/годишње	1.522 КМ	Повећање од најмање 50% до 2028. године
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		6.120.000	9.430.000	15.550.000
		ПРИОРИТЕТ 2.1.	Развијени спорт, култура и рекреативни садржаји	Индикатор приоритета
Број активних спортских клубова	7			Најмање 7
Број активних учесника у спортским клубовима на 1000 становника	37			Најмање 37

		Број активних дана културе на годишњем нивоу	150	Најмање 150	
		Број активних чланова у организацијама у области културе на 1000 становника	1,25 (200)	1,5	
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)	
		2.000.000	5.500.000	7.500.000	
МЈЕРА 2.1.1.	Унапређење организационих, техничких и људских капацитета у области спорта	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора	
		Број лиценцираних тренера:			
		Фудбал	4	10	
		Кошарка	4	7	
		Одбојка	2	4	
		Џудо	1	2	
		Кок бокс	1	2	
		Улагања у спортску инфраструктуру (КМ)	Н.А.	4.000.000	
Обезбијеђена средства за спортске манифестације из Програма за развој спорта (КМ)	71.500	Најмање 100.000			
Број посјетилаца на спортским догађајима/год.	8.000	Најмање 10.000			
	Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)		
	1.000.000	4.000.000	5.000.000		
МЈЕРА 2.1.2.	Унапређење техничких и људских капацитета у области културе	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора	
		Улагања у унапређење просторних и техничких капацитета из области културе	Н.П.	Најмање 2.000.000 КМ (до 2030.год.)	
		Број активних дана културних садржаја годишње	150	Најмање 150	
		Улагања у културно-умјетничке догађаје	100.000КМ / годишње	Најмање 120.000КМ/год.	
		Број посјетилаца на културно-умјетничким манифестацијама/год.	7.000	Најмање 9.000	
			Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
			1.000.000	1.500.000	2.500.000
ПРИОРИТЕТ 2.2.	Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора	
		Број љекара на 1000 становника	1,63	Најмање 1,63	
		Број специјалистичких услуга које пружа ЈУ ДЗ „Др Јован Рашковић“	19	Најмање 23 до 2028. године	
		Број обављених превентивних прегледа	200	Најмање 800	

		Број обављених кућних посјета	658	Најмање 900
		Број корисника услуга кућних посјета	200	300
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		640.000	1.510.000	2.150.000
МЈЕРА 2.2.1.	Унапређење техничких и људских капацитета у области здравствено-социјалне заштите	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Бројно стање кључне дијагностичке опреме:		
		УЗ апарати	4	Мин. 4
		Мамограф	1	Мин. 1
		РТГ кабинет /РТГ граfiја)	1	Мин. 1
		Биохемијски анализатор	1	Мин. 1
		Бројача крвне слике	1	Мин. 1
		Успостављен Центар за базичну рехабилитацију - ЦБР	НЕ	До 2028. године
Број специјалистичких услуга које пружа ЈУ ДЗ „Др Јован Рашковић“	19	25		
	Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)	
	390.000	1.260.000	1.650.000	
МЈЕРА 2.2.2.	Побољшање квалитета услуга у области здравствене и социјалне заштите	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Едукација љекара:		
		Број организованих едукација за љекаре	3	5
		Број љекара који су присуствовали организованим едукацијама	15	20
		Број санираних стамбених јединица за лица у стању социјалних потреба	11	30
		Број младих до 30 година старости укључених у радно окупационе терапије	5	10
		Број дјеце обухваћених логопедско -дефектолошком терапијом	36	50
		Број едукација на којима су присуствовали кадрови из области социјалне заштите	2	3
			Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)
	250.000	250.000	500.000	
ПРИОРИТЕТ 2.3.	Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјеце и одраслих	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број дјеце укључене у спортске активности	око 350	Најмање 350

		Број дјеце укључене у културне активности	око 300	Најмање 300
		Број опремљених школских кабинета на подручју општине	НА	Најмање 12 до 2028.г.
		У потпуности реконструисани школски објекти	3	6 до 2030. г.
		Број одраслих лица укључених у едукативне активности	НА	Најмање 50 лица годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		600.000	900.000	1.500.000
МЈЕРА 2.3.1.	Унапређење техничких и људских капацитета у области васпитно-образовног рада на подручју општине	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број опремљених школских кабинета на подручју општине	НА	Најмање 12 до 2028.г.
		Износ средстава уложен у одржавање и техничко опремање школских објеката	Н.А.	Најмање 500.000КМ
		Процент дјеце обухваћених предшколским образовањем	29,8%	35%
		Број наставног особља укљученог у едукације	НА	Сви просвјетни радници
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		400.000	600.000	1.000.000
МЈЕРА 2.3.2.	Унапређење услове за кориштење слободног времена	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број рекреативних садржаја	9	Најмање 15
		Број организованих едукација за дјецу и одрасле	Н.А.	Најмање 3 едукације годишње
		Задовољство грађана понуђеним садржајима за кориштење слободног времена	Н.А.	Најмање 80%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		200.000	300.000	500.000
ПРИОРИТЕТ 2.4.	Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број услуга заснованих на модерним технологијама	5 (e-citizen, e-матичар, сервис 48,праћење статуса предмета, питајте начелника)	Најмање 10 нових до 2030.године
		Прихваћене грађанске	Н.А.	Прихваћене све

		иницијативе		оне које имају реалну основу
		Реализовани пројекти са појединцима и организацијама из дијаспоре (привреда, спорт, култура)	2 (Фонд из НС опремио кабинет физике и информатике)	Најмање 5 до 2030.године
		% грађана задовољан стањем безбједности личном и имовинском (општа безбједност, природне и друге катастрофе)	Н.А.	Најмање 90% анкетираних
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		760.000	440.000	1.200.000
МЈЕРА 2.4.1.	Унапређење људских и техничких капацитета јавне управе	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		% општинских службеника обухваћених стручним усавршавањем	50%	100%
		Техничка опремљеност општинске управе:		
		Број рачунара	70	75
		Број софтверских апликација	16	20
		Број услуга заснованих на модерним технологијама	5	10
		Задовољство грађана административним услугама општинске управе	77%	85%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
160.000	40.000	200.000		
МЈЕРА 2.4.2.	Оснаживање цивилног сектора и потенцијала дијаспоре	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број активних НВО	35/56	Најмање 35
		Број догађаја НВО подржаних од стране општине	100 догађаја	Најмање 100
		Број предложених грађанских иницијатива	Н.А.	Најмање 3 годишње
		Број успостављених контаката са појединцима и организацијама из дијаспоре	0	Најмање 1000
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		250.000	250.000	500.000
МЈЕРА 2.4.3.	Унапријеђење безбједности грађана	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Технички опремљена Цивилна заштита	НЕ	До 2026. год.
		Број евидентираних пожара годишње	106	<100
		Број евидентираних и	16	16

		санираних клизишта		
		Број саобраћајних незгода	4.036	Мање за 20%
		Број кривичних дјела	58	Мање за 10%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		600.000	400.000	1.000.000
ПРИОРИТЕТ 2.5.	Подршка породици	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Подржани породични пројекти	Н.А.	Најмање 100/год.
		Укупан износ средстава за пронаталитетне мјере и подршку породици (превоз, стипендије, уџбеници) из буџета општине	540.00КМ	>600.000КМ
		Стамбено збринуте породице уз подршку општине и донатора	Н.А.	50 до 2030.године
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.120.000	1.080.000	3.200.000
МЈЕРА 2.5.1.	Подршка стамбеном збрињавању младих брачних парова, вишечланих породица и породица у стању социјалних потреба	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Стамбене јединице и локације које су на располагању породицама из циљне групе	Н.А.	50
		Породице из циљне групе којима је субвенционисана куповина стамбених јединица (станава и кућа)	Н.А.	50
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		720.000	480.000	1.200.000
МЈЕРА 2.5.2.	Пронаталитетне мјере за подршку породици	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Подржана новорођенчад	103	Најмање 103
		Реализоване вантјелесне оплодње	Н.А.	Најмање 10/7 година
		Обезбијеђено:		
		Стипендија	121	Мин. 130
		Набавки уџбеника	546	Мин. 550
Превоза ученика	180.000	Мин. 200.000		
Поклон бонова за вишечлане породице	762	Мин. 800		
Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)		
		1.400.000	600.000	2.000.000

Редни број и ознака	Назив	Индикатори		
		Индикатори стратешког циља	Полазна вриједност индикатора	Индикатор мјере
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3.	Инфраструктурно уређене све урбане цјелине, као и центри руралних подручја општине	Број прикључака на водоводну мрежу	4.250	4.500
		% становника покривен са канализационом мрежом	50	Најмање 60% до 2027. године
		Учешће улица са асфалтним подлогом у укупној дужини улица	95%	100%
		Учешће локалних путева са асфалтним подлогом у укупној дужини свих локалних путева	Око 55%	65% до 2030 године
		Дистрибутивни губици НН и СН електро-енергетске мреже	10%	Највише 10%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		8.160.000	12.540.000	20.700.000
ПРИОРИТЕТ 3.1.	Уређено урбано подручје општине	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Израђено и реконструисано тргова и паркова - број	1	3
		Задовољство грађана уређењем урбаног подручја	Н.А.	90%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		4.100.000	4.900.000	9.000.000
МЈЕРА 3.1.1.	Изградња и реконструкција градских улица и тргова	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Укупна дужина асфалтираних улица (м)	39.945	Најмање још 1.800
		Дужина реконструисаних улица (м)	8.593	Најмање још 4.300
		Израђено и реконструисано тргова и паркова - број	1 (код градског храма)	3
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		3.500.000	3.500.000	7.000.000
МЈЕРА 3.1.2.	Уређење водотока у градском подручју	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број уређених водотока у градском дијелу општине	4 (Вилењак, Ц. ријека, Црљеница и Митрића поток)	6 до 2030. године
		Дужина уређених водотока (м)	Око 1.900	Најмање 3.000 метара до 2026. године

		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		600.000	1.400.000	2.000.000
ПРИОРИТЕТ 3.2.	Изграђена недостајућа и квалитетно одржавана постојећа инфраструктура у руралним подручјима	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Укупна дужина свих локалних категорисаних путева са асфалтном подлогом	133.000	143.000 (до 2030. год.)
		Дужина реконструисаних локалних категорисаних путева (са асфалтном подлогом) (м)	14.350	22.350
		Омогућено каблирање за ИТ мреже и друге инсталације у сеоским подручјима (приликом изградње и реконструкције путева)	Н.А.	Најмање 10 километара до 2028. године
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		3.060.000	2.640.000	5.700.000
МЈЕРА 3.2.1.	Изградња и реконструкција локалних путева	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Учешће асфалтираних путева у укупној дужини локалних категорисаних путева (%)	81,4%	90%
		Учешће асфалтираних путева у укупној дужини локалних некатегорисаних путева (%)	37,2%	50%
		Дужина реконструисаних локалних путева (са асфалтном подлогом) (м)	14.350	22.350
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.500.000	2.500.000	5.000.000
МЈЕРА 3.2.2.	Изградња и одржавање јавних објеката и остале инфраструктуре у сеоским подручјима	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Сеоски домови: Довршених и реконструисаних Новоизграђених	0 Н.А.	10 до 2030.г. 4 до 2030.г.
		Омогућено каблирање за ИТ мреже и друге инсталације у сеоским подручјима (приликом изградње и реконструкције путева)	Н.А.	Најмање 10 километара до 2028. године
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		560.000	140.000	700.000
		ПРИОРИТЕТ 3.3.	Сигурност у обезбјеђењу свих јавних комуналних услуга	Индикатор приоритета
Дистрибутивни губици НН и СН електро-енергетске мреже	10%			Највише 10%

		Дужина путне мреже обухваћене зимском службом	221.000	Најмање 221.000
		Укупан број домаћинстава са обезбијеђеним организованим водоснабдијевањем	4.250	4.500 (до 2030. год.)
		Задовољство грађана свим јавним комуналним услугама	Н.А.	Најмање 90%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.000.000	5.000.000	6.000.000
МЈЕРА 3.3.1.	Унапријеђење снабдјевања потрошача електричном енергијом	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Улагања у електро дистрибутивну мрежу на подручју општине Мркоњић Град (НН и СН)	Н.А.	4.000.000 КМ до 2028.г.
		Задовољство грађана снабдијевањем електричном енергијом у урбаном подручју	Н.А.	Најмање 90%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	4.000.000	4.000.000
МЈЕРА 3.3.2.	Изградња и реконструкција водоводно-канализационе мреже на подручју општине	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број домаћинстава обухваћених водоснабдијевањем у градском подручју	2.710	Најмање 2.850 Корисника до 2030.г. ¹⁸
		Број домаћинстава обухваћених водоснабдијевањем у сеоским подручјима	1.540	Најмање 1.650 Корисника до 2030.г.
		Број насељених мјеста обухваћен канализационом мрежом у сеоским подручјима	3	5 до 2030.г.
		Задовољство грађана услугама водоснабдијевања у сеоским подручјима	Н.А.	Најмање 90%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.000.000	1.000.000	2.000.000

¹⁸ Укључује и домаћинства у градским и приградским подручјима који се питком водом снабдијевају из локалних водовода.

Редни број и ознака	Назив	Индикатори		
		Индикатор стратешког циља	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4.	Одрживо управљање простором и животном средином	Покривеност територије општине (или домаћинства) организованим сакупљањем отпада	3.816	3.900 до 2028.г.
		Приоритетна подручја обухваћена спроведбеном просторно-планском документацијом	23	31 до 2028.г.
		Замијењена постојећа расвјетна тијела енергетски-ефикасним свјетилкама	450	3.000 До 2026.г.
		Остварене уштеде у утрошку енергије у јавним институцијама и јавној расвјети	4.900 MWh/год.	Смањење за 10% до 2026. године
		Број субјеката који производе електричну енергију из обновљивих извора	9 (ЈЗУ Дом здравља, „6 МиГ електро“ д.о.о., „Визитор центар“ Пецка Д: Д.М.С)	Најмање 20 до 2030.г.
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.580.000	1.820.000	4.400.000
ПРИОРИТЕТ 4.1.	Одрживо управљање животном средином	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број корисника обухваћених организованим сакупљањем отпада	3.816	3.900
		Количина сакупљеног отпада	15.583t	Најмање 16.000t
		Успостављен систем селективног сакупљања отпадом	НЕ	До 2027.г.
		Успостављен систем за праћење основних параметара стања животне средине	НЕ	До 2026.г.
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.300.000	1.700.000	4.000.000
МЈЕРА 4.1.1.	Ефикасно и одрживо управљање отпадом	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора

		Унапријеђени технички капацитети ЈКП „Парк“: Велики контејнери Мали контејнери Канте Возила за смеће	21 202 10 5	Мин. 25 Мин. 230 Мин. 20 Мин. 5
		Број дивљих депонија	15	0 до 2028. год.
		Промотивне кампање о јачању свијести грађана	1 / год.	Мин. 3 годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		300.000	700.000	1.000.000
МЈЕРА 4.1.2.	Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Студија управљања отпадним водама	Не	Да
		Успостављен систем за праћење основних параметара стања животне средине	-	До 2025. године
		Потрошња енергије у јавном сектору (јавне зграде у надлежности општине)	4.900 MWh/год.	Смањење за 10% до 2026. године
		Број субјеката који производе електричну енергију из обновљивих извора	9 (ЈЗУ Дом здравља, „МиГ електро“ д.о.о., „Визитор центар“ Пецка)	Најамње 20
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.000.000	1.000.000	3.000.000
ПРИОРИТЕТ 4.2.	Одрживо управљање простором	Индикатор приоритета	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Укупна површина подручја обухваћених новом и измијењеном спроведбеном просторно планском документацијом	453 ха	Најмање 550 ха
		Уређени локалитети наслијеђа природе и културе	18	30
		Геоинформациони систем општине (ГИС) у пуној функцији	НЕ	ДА 2026. год.
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		280.000	120.000	400.000

МЈЕРА 4.2.1.	Израда и доношење спроведбене планске документације за приоритетна подручја	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број усвојених приоритетних спроведбених планова	23	31
		Важећи просторно-плански документи (сви) ¹⁹	26	34
		Укупна површина подручја обухваћених новом и измијењеном спроведбеном просторно планском документацијом	453 ха	Најмање 550 ха
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		160.000	40.000	200.000
МЈЕРА 4.2.2.	Заштита природних и културно-историјских наслијеђа	Индикатор мјере	Полазна вриједност индикатора	Циљна вриједност индикатора
		Број означених локалитета наслијеђа природе и културе	38	50
		Број уређених локалитета наслијеђа природе и културе	18	30
		Број заштићених локација (подручја, културно-историјских споменика и споменика природе)	9	15
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		120.000	80.000	200.000

¹⁹ Подразумијева стратешке и спроведбене просторно-планске документе.

ДЕТАЉАН ПРЕГЛЕД МЈЕРА

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. ПОДСТИЦАТИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ У ПРАВЦУ КРЕИРАЊА КВАЛИТЕТНИХ РАДНИХ МЈЕСТА КРОЗ ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА У ТУРИЗМУ, ПОЉОПРИВРЕДИ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ, ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОМ УПРАВЉАЊУ РАСПОЛОЖИВИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 1.1. Развој туризма		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 1.1.1. Развој организационих капацитета и маркетинга у области туризма		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева реализацију активности везаних за унапређење организационих капацитета институција и људских ресурса који се баве туристичком дјелатношћу, уз пуно уважавање потреба лица из маргинализованих група.</p> <p>Имајући у виду добре расположиве ресурсе за развој туризма и његових пратећих дјелатности, као и тренутне глобалне трендове у овој области уочена је потреба боље организације свих актера у области туризма њихове континуиране едукације и маркетиншких активности. Све ово ће довести до унапређења туристичке понуде, већег броја туриста и унапређење економских параметара у овој области.</p> <p>Кључни пројекат који ће допринијети унапређењу организационих, стручних и маркетиншких капацитета за развој туризма је оснивање Туристичке организације општине Мркоњић Град.</p> <p>Поред тога, значајнији су континуирана едукација кадра из области туризма, маркетинг и промоција туристичке понуде и сл.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	Активирана туристичка организација	НЕ	2024. год.
	Број лица која су прошла тематске обуке из туризма	Н.А.	Најмање 10 годишње
	Остварено учешће у организованом представљању туристичке понуде	1	Најмање 5 годишње
	Учешће лица из маргинализованих група у едукативним и промотивним активностима	0	Најмање 30% од укупног броја
	Број остварених посјета успостављеним интернет презентацијама	Н.А.	5.000-10.000 по објави
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Оснивање Туристичке организације општине Мркоњић Град ће кроз бољу организацију свих субјеката у области туризма, креирањем туристичких производа и туристичке понуде општине и њиховом промоцијом довести до побољшане туристичке понуде, што ће резултирати повећањем броја домаћих и страних туриста, односно повећаће се приходи од туризма,		

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	удио туризма у укупним приходима услужних дјелатности, учешће туризма у укупној бруто доданој вриједности, број запослених у овом сектору и сл.
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Износ: 700.000КМ ²⁰ Извори: буџет општине: 60%, Влада РС: 20%, донатори: 20%
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	У почетку Скупштина општине и Начелник општине су одговорни за формирање Туристичке организације општине Мркоњић Град, а након формирања ТО, за координацију спровођења мјере биће задужена општинска Туристичка организација
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Туристичка организација општине Мркоњић Град Субјекти који се баве услугама из сектора туризма, као и пратећих дјелатности, домаћи и страни туристи, туристичке агенције и сл.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. ПОДСТИЦАТИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ У ПРАВЦУ КРЕИРАЊА КВАЛИТЕТНИХ РАДНИХ МЈЕСТА КРОЗ ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА У ТУРИЗМУ, ПОЉОПРИВРЕДИ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ, ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОМ УПРАВЉАЊУ РАСПОЛОЖИВИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 1.1. Развој туризма		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 1.1.2. Развој туристичких дестинација и производа		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева активирање и афирмацију постојећих идентификованих туристичких микролокација, али и идентификацију нових, не откривених локација које имају или могу имати туристички потенцијал значајан за развој туризма на подручју општине. У оквиру ње предвиђено је планирање и имплементација активности које ће имати за циљ подстаћи приватне инвеститоре на реализацију значајнијих инвестиција у области туризма, односно ефектирање могућности које пружају природни и културно-историјски потенцијали. У конкретизацији, ово подразумијева привођење намјени расположивих туристичких потенцијала, односно инвестиције како у уређење туристичких дестинација и изградњу туристичких садржаја, тако и инвестиције у угоститељске садржаје и смјештајне капацитете.</p> <p>Конкретни програми и пројекти биће разрађивани у складу са осмишљеним идејама и потребама инвеститора, а које имају реалну основу за допринос остварењу очекиваних циљева.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	Кључна улога општинске управе, односно Туристичке организације (по њеном оснивању) биће у промовисању потенцијала за развој туризма потенцијалним инвеститорима. Такође, у складу са очекивањима заинтересованих инвеститора, један од приоритетних пројеката је креирање подстицајних програма и активности и реализација истих.		
ИНДИКАТОРИ ЗА	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ

²⁰ Наведена средства односе се само на средства општине и потенцијалних донатора, прије свега Владе РС.

ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ВРИЈЕДНОСТИ	
	3	
Број активираних туристичких дестинација	(Балкана, Зеленковац, Пецка)	3-4 нове дестинације
Број расположивих лежајева за туристе	391	500
Број категорисаних пружаоца услуга - смјештаја	7	До 2028. године категорисани сви регистровани пружаоци услуга смјештаја
Учешће прихода од туризма и угоститељства у укупним приходима услужних дјелатности	1,2%	5%
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Реализацијом мјере ће се подстаћи инвеститори (постојећи и нови) у правцу унапређења постојећих послова, али и реализацију нових инвестиционих пројеката, што ће за крајњи ефекат имати повећање броја домаћих и страних туриста, односно повећаће се приходи од туризма, удио туризма у укупним приходима услужних дјелатности, учешће туризма у укупној бруто доданој вриједности, број запослених у овом сектору и сл. Износ: 700.000КМ ²¹	
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Буџет општине: 100% Напомена: У оквиру ове мјере предвиђена су само средства буџета општине која ће бити обезбијеђена кроз подстицајне активности и нису уобзирена средства потенцијалних домаћих и међународних донатора и инвеститора за који ће за реализацију својих инвестиција обезбиједити средства из властитих извора.	
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година	
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Током 2024. године Општинска управа (до основања ТО), а након њеног оснивања координисање и имплементацију свих пројеката у области туризма биће повјерено Туристичкој организацији општине Мркоњић Град.	
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Општинска управа Мркоњић Град, Туристичка организација општине Мркоњић Град, Пословни субјекти из сектора туризма и др.	
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Инвеститори из сектора туризма, домаћи и страни туристи и сл.	

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. ПОДСТИЦАТИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ У ПРАВЦУ КРЕИРАЊА КВАЛИТЕТНИХ РАДНИХ МЈЕСТА КРОЗ ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА У ТУРИЗМУ, ПОЉОПРИВРЕДИ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ, ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОМ УПРАВЉАЊУ РАСПОЛОЖИВИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 1.2. Развој пољопривреде
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 1.2.1. Подршка пројектима пољопривредних произвођача

²¹ Планирани износ подразумева само средства буџета општине која ће бити на располагању потенцијалним инвеститорима кроз општинске подстицајне активности. У случају потребе, иста ћи бити повећана.

ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева директну подршку пољопривредним произвођачима, а за реализацију њихових конкретних пројеката (проширење постојећих и покретање нових капацитета и др.), уз пуно уважавање потреба и пословних идеја лица из маргинализованих група. Основ за реализацију мјере су подстицајне активности општине Мркоњић Град и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, а биће засниване на очекивањима и потребама пољопривредних произвођача, као и актуелним трендовима у овој области.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	<p>Кључни стратешки пројекти у оквиру ове мјере односе се на креирање подстицајних програма и реализација истих. Ти програми подразумијевају, како оне за које средства обезбјеђује у потпуности општина Мркоњић Град, тако и оне за које средства обезбјеђује општина у сарадњи за потенцијалним донаторским организацијама и Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде РС.</p>		
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	Укупно реализована подстицајна средства	964.000 ²² КМ	Повећање од најмање 10% на годишњем нивоу
	Подржани пројекти самозапошљавања у пољопривреди	Н.А.	Најмање 5/годишње
	Просјечан број грла/друштава по газдинству/пчелњаку ²³ :		
	Говеда	10,9 (3.100)	Најмање 11
	Овце	21 (6.000)	Најмање 21
	Пчелња друштва	30 (2.500)	4000
	Просјечна производња млијека по музном грлу (747 музних грла)	1.696 литара	Најмање 2.500 литара до 2028. године
	Засноване производне површине (ха):		
	Воћњаци	20	Најмање 40
	Пластеници	4	Најмање 8
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	<p>Развојни ефекти ове мјере огледају се у доприносу исте реализацији инвестиционих пројеката пољопривредних произвођача, односно газдинстава (проширење просторних капацитета, унапређење техничких капацитета, набавка основног стада, покретање прерађивачких капацитета за пољопривредне производе и др.). Крајњи резултат ове мјере је подршка одрживости и стабилности пољопривредних газдинстава.</p>		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	<p>Износ: 1.800.000КМ Извор средстава: 40% буџет општине, 40% буџет Министарства за пољопривреду, шумарство и водопривреду и 20% донатори. Напомена: Нису уобзирена финансијска средства потенцијалних корисника (пољопривредних газдинстава).</p>		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година		

²² Подстицајне активности општине 279.082 КМ + подстицајне активности Владе РС (МПШВ) 685.596 КМ.

²³ Удружење пчелара „Матичњак“ током 2023. године је бројало око 80 пчелара.

ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	За координацију активности спровођења мјере одговорна је Општинска управа, односно Одјељење за привреду и финансије и Агенција за привредни развој.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Агенција за привредни развој
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Пољопривредна газдинства са подручја општине Мркоњић Град, удружења пољопривредних произвођача и сл.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. ПОДСТИЦАТИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ У ПРАВЦУ КРЕИРАЊА КВАЛИТЕТНИХ РАДНИХ МЈЕСТА КРОЗ ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА У ТУРИЗМУ, ПОЉОПРИВРЕДИ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ, ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОМ УПРАВЉАЊУ РАСПОЛОЖИВИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 1.2. Развој пољопривреде		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 1.2.2. Маркетинг и унапређење стручних капацитета пољопривредника		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Ова мјера обухвата активности које имају за циљ организовање и унапређење организационих аспеката подршке пољопривредним произвођачима. Та подршка пољопривредним произвођачима подразумијева одговарајућу логистику за развој стручних компетенција пољопривредних произвођача, али и логистику за маркетинг и промоцију пољопривредних производа укључујући и заштиту поријекла и ознаке производа и друге сличне активности, уз пуно уважавање потреба и пословних идеја лица из маргинализованих група.</p> <p>У оквиру ове мјере осмишљаваће се и имплементирати пројекти у складу са идентификованим потребама пољопривредних произвођача, а на основу актуелних кретања и трендова. Такође, при припреми пројектних интервенција уважаваће се захтјеви и потребе потенцијалних донаторских организација. Неки од значајнијих пројеката су организовање стручних и практичних предавања за пољопривредне произвођаче, подршку у маркетингу, односно брендирању производа, заштити географског поријекла производа, заштити ознаке поријекла, подршка учешћу на сајмовима и другим манифестацијама и сл.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	Број организованих предавања за пољопривредне произвођаче годишње	6 годишње	10 годишње
	Број едукованих пољопривредника на годишњем нивоу	50 годишње	100 годишње
	Број остварених учешћа на промотивним манифестацијама на годишњем нивоу	5 годишње	10 годишње
	Учешће лица из маргинализованих група у едукативним и промотивним активностима	0	Најмање 30% од укупног броја

РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Број остварених посјета успостављеним интернет презентацијама	0	5.000-10.000 по објави
	Број пољопривредних производа регистрованих за продају	2 ²⁴	5 до 2030. године
	Број заштићених пољопривредних и других традиционалних производа	0	Најамње 3 до 2030. године
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Мјера има за циљ да унаприједи стручна и практична знања пољопривредних произвођача, како би исти унаприједили властите пословне процесе и ефектуирали своје пословање. Такође, мјера подразумијева и активности које ће довести до развоја брэнда производа, као и заштиту традиционалних производа и све оне активности које су повезане са тим, као и промоцију производа путем различитих канала комуникације. Све ово за крајњу ефекат има јачање одрживости пољопривредних газдинстава што и јесте један од основних приоритета.		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Износ средстава: 200.000КМ Извори: 40% буџет општине, 40% Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и 20% донаторске организације.		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година		
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за привреду и финансије, Агенција за привредни развој општине Мркоњић Град, Удружења из области пољопривреде.		
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Агенција за привредни развој општине Мркоњић Град Пољопривредна газдинства, Пољопривредне задруге, Удружења из области пољопривреде.		

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. ПОДСТИЦАТИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ У ПРАВЦУ КРЕИРАЊА КВАЛИТЕТНИХ РАДНИХ МЈЕСТА КРОЗ ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА У ТУРИЗМУ, ПОЉОПРИВРЕДИ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ, ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОМ УПРАВЉАЊУ РАСПОЛОЖИВИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 1.3.1. Подршка реализацији пословних идеја предузетника базираних на знању

²⁴ До 2023. године произвођачи са подручја општине располагали су са 5 регистрованих производа са бар-кодом, који су стекли могућност прометовања путем трговачке мреже, и то: 4 врсте сира („Подрашчки сир“) и пиво „Варцар“.

<p>ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА</p>	<p>Мјера подразумијева директну подршку предузетницима у реализацији пројеката, а нарочито оних базираних на знању и иновацијама, као и подршку за покретање нових бизниса, уз пуно уважавање потреба и пословних идеја лица из маргинализованих група. У том контексту, у оквиру ове мјере осмишљаваће се и развијати пројектне активности које ће дати допринос унапређењу постојећих пословања, као и покретању нових послова. Посебан акценат мјере је на јачању конкурентности пословних субјеката кроз иновације и пословну дигитализацију, што ће на крају довести до њихове одрживости и квалитетних радних мјеста.</p>		
<p>КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ</p>	<p>Из наведеног описа мјере произилази да ће кључни пројекти бити засновани на пословним идејама актуелних и потенцијалних предузетника и подстицајним мјерама општине, Министарства привреде и предузетништва РС и других донаторских организација, које треба да имају за циљ формирање нових и јачање конкурентности постојећих пословних субјеката. Кључну улогу у успјешности ове мјере ће имати адекватна спознаја успјешних пословних идеја и подршка њиховој имплементацији. Као кључни стратешки пројекат у оквиру ове мјере издваја се Програм за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град.</p>		
<p>ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ</p>	<p>ИНДИКАТОРИ</p>	<p>ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>	<p>ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>
<p>РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА</p>	<p>Развојни ефекат мјере огледа се у њеном доприносу успјешнијем пословању пословних субјеката са подручја општине кроз активности подршке покретању нових бизниса, јачању одрживости и конкурентности постојећих бизниса и тако даље. Крајњи ефекат мјере је допринос очувању стабилних и квалитетних радних мјеста, повећању пословних прихода и добити и извозних активности пословних субјеката.</p>		
<p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА</p>	<p>Износ средстава: 2.500.000КМ²⁵ Извори: 50% буџет општине, 20% Влада Републике Српске и 30% донаторске организације.</p> <p>2024. година – 2030. година</p> <p>Одјељење за привреду и финансије Агенција за привредни развој општине Мркоњић Град</p>		

²⁵ У поменутом износу су средства буџета општине, Владе РС и донатора и нису уобзирена властита средства пословних субјеката.

КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Агенција за привредни развој општине Мркоњић Град
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Постојећи пословни субјекти и инвеститори, Нови пословни субјекти и инвеститори.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1. ПОДСТИЦАТИ ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ У ПРАВЦУ КРЕИРАЊА КВАЛИТЕТНИХ РАДНИХ МЈЕСТА КРОЗ ПОДРШКУ ПРОЈЕКТИМА У ТУРИЗМУ, ПОЉОПРИВРЕДИ И ПРЕДУЗЕТНИШТВУ, ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОМ УПРАВЉАЊУ РАСПОЛОЖИВИМ ПОТЕНЦИЈАЛИМА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 1.3. Развој предузетништва базиран на одрживим принципима		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 1.3.2. Логистичка подршка пословној заједници		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подрзумијева низ пројеката који обухватају активности које ће допринијети олакшаном пословању актуелних, али и потенцијалних пословних субјеката, односно предузетника. Овдје се прије свега мисли на обезбјеђење атрактивних, уређених пословних локација за несметану реализацију планираних предузетничких инвестиција, подршку унапређењу стручних компетенција предузетника и организовану промоцију предузетништва општине Мркоњић Град путем доступних канала комуникације.</p> <p>У складу са поменутиим оквирним подручјима дјеловања, кључни стратешки пројекти биће базирани управо уважавајући потребе пословних субјеката у тим подручјима. Као кључни стратешки пројекат у оквиру ове мјере издваја се пројекат проширења пословне зоне у Подбрду, односно изградња Пословне зоне „Подбрдо 2“.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	Површина пословних локација на располагању предузетницима	0,5 ха	30 хектара до 2028. године
	Број организованих стручних едукација за предузетнике	0	Најмање 5 годишње
	Број остварених посјета успостављеним интернет платформама	Н.П.	5.000-10.000 по ообјави
	Број остварених учешћа на организованим промоцијама	0	Најмање 3 годишње
	Учешће лица из маргинализованих група у промотивним активностима	0	Најмање 30% од укупног броја подржаних пројеката
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Развојни ефекат мјере огледа се у њеном доприносу успјешнијем пословању пословних субјеката са подручја општине кроз активности успостављања и опремања пословних локација за реализацију предузетничких инвестиција, подршка предузетницима у учешћу на промотивним манифестацијама (сајмови, пословни сусрети и сл.), континуирана едукација предузетника, промоција предузетништва и друго. Крајњи ефекат мјере је обезбјеђење 30 хектара имовинско-правно		

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	уређених и основном инфраструктуром опремљених пословних локација за потенцијалне инвестиционе подухвате предузетника. Износ средстава: 2.000.000КМ Извори: 50% буџет општине, 30% Влада РС и Јавна предузећа и 20% донаторске организације. 2024. година – 2030. година Одјељење за привреду и финансије Одјељење за просторно уређење и комуналне послове, Одјељење за изградњу града и управљање имовином Одјељење за изградњу града и управљање имовином Постојећи пословни субјекти и инвеститори, Потенцијални пословни субјекти и инвеститори.
---	--

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.1. Развијени спорт, култура и рекреативни садржаји		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.1.1. Унапређење организационих, техничких и људских капацитета у области спорта		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева низ активности које ће имати за циљ унапређење услова за развој спорта на подручју општине. Програмско-пројектне активности биће усмјерене на развој стручног кадра у области спорта (развој и континуирано унапређење знања и вјештина тренера и других спортских радника за различите области спорта), развој спортске инфраструктуре, те унапређење спортских манифестација, као и друге сличне активности.</p> <p>У оквиру мјере, издваја се неколико кључних, веома значајних пројеката, а који се тичу унапређења спортске инфраструктуре. Овдје се прије свега, мисли на сљедеће пројекте:</p> <p>Изградња свлачионица са пратећим садржајима на стадиону „Луке“, Реконструкција трибина на стадиону „Луке“, Изградња мале фискултурне сале при ОШ „Петар Кочић“, Изградња затвореног базена Изградња рекреативног центра на локацији Подови,</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Број лиценцираних тренера:		
	Фудбал	4	10
	Кошарка	4	7
	Одбојка	2	4
	Џудо	1	2
	Кок бокс	1	2
	Улагања у спортску инфраструктуру (КМ)	Н.А.	4.000.000
	Обезбијеђена средства за	71.500	Најмање 100.000

РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	спортске манифестације из Програма за развој спорта (КМ) Број посјетилаца на спортским догађајима/год. 8.000 Најмање 10.000 Имплементирајући планиране кључне стратешке пројекте, али и низ других програмско-пројектних активности које се тичу инвестирања у спортску инфраструктуру, улагања у развој људских ресурса у области спорта, улагање у развој спортских манифестација и слично допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета (укључивање што већег броја дјецe и младих у спортске активности и садржаје).
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 4.000.000КМ Извори: 20% буџет општине, 40% Влада РС и Јавна предузећа и 40% донаторске организације (Фудбалски савез БиХ и други).
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2028. година
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“, ЈУ ОШ „Петар Кочић“, Фудбалски клуб „Слобода НБ“ и др.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за изградњу града и управљање имовином и други учесници
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Спортске организације, спортски радници и спортисти

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.1. Развијени спорт, култура и рекреативни садржаји		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.1.2. Унапређење техничких и људских капацитета у области културе		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева низ активности које ће имати за циљ унапређење услова за развој културе на подручју општине. Програмско-пројектне активности биће усмјерене на развој инфраструктуре у области културе, те унапређење културно-умјетничких манифестација, развој стручних компетенција радника у области културе, као и друге сличне активности. У оквиру мјере, издваја се неколико кључних, веома значајних пројеката, а који се тичу унапређења инфраструктуре у области културе. Овдје се прије свега, мисли на сљедеће пројекте: Наставак активности на реконструкцији и унапређењу енергетске ефикасности Дома културе, Опремање музеја ЗАВНОБиХ-а потребном поставком и мобилијаром, Реконструкција и уређење Кино-сале, Уређење локалитета са природним и културно историјским знаменитостима.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ

МЈЕРЕ	<p>Улагања у унапређење просторних и техничких капацитета из области културе</p> <p>Н.П.</p> <p>Најмање 2.000.000 КМ (до 2030.год.)</p> <p>Број активних дана културних садржаја годишње</p> <p>150</p> <p>Најмање 150</p> <p>Улагања у културно-умјетничке догађаје</p> <p>100.000КМ / годишње</p> <p>Најмање 120.000КМ/год.</p> <p>Број посјетилаца на културно-умјетничким манифестацијама/год.</p> <p>7.000</p> <p>Најмање 9.000</p> <p>Имплементирајући планиране кључне стратешке пројекте, али и низ других програмско-пројектних активности које се тичу инвестирања у инфраструктуру из области културе, улагања у развој људских ресурса из области културе, улагање у развој културно-умјетничких манифестација и др. допринеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета (укључивање што већег броја дјеце и младих у културно-умјетничке активности и садржаје), задржавање или по могућности повећање броја активних дана културе (нарочито у зимском периоду), квалитативни развој манифестација, повећање броја посјетилаца културно-умјетничким догађајима и сл.</p>
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	<p>Износ средстава: 1.500.000КМ</p> <p>Извори: 60% буџет општине, 40% донаторске организације.</p>
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Одјељење за изградњу града и управљање имовином, ЈУ Културно-спортски центар „Петар Кочић“, Организације из области културе.
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Организације из области културе, Културни радници, Дјеца и млади.
ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.2. Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.2.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области здравствено-социјалне заштите

**ОПИС МЈЕРЕ СА
ОКВИРНИМ
ПОДРУЧИМА
ДЈЕЛОВАЊА**

Ова мјера подразумијева програмско-пројектне активности које ће допринијети унапређењу техничких капацитета у области здравствено-социјалне заштите, односно техничких капацитета ЈЗУ Дом здравља „Др Јован Рашковић“, како у погледу унапређења квалитета постојећих услуга које иста пружа, тако и у погледу стицања услова за увођење нових здравствених услуга.

Иста подразумијева и јачање капацитета за пружање здравствених услуга на терену.

У оквиру ове мјере су и активности које се тичу континуираног унапређења капацитета институција социјалне заштите, прије свега ЈУ „Центар за социјални рад“, али и других.

У оквиру ове мјере као кључни стратешки пројекат дефинисан је пројекат организовања Централне базичне рехабилитације (ЦБР) у оквиру ЈЗУ ДЗ „Др Јован Рашковић“.

Поред овог, други кључни пројекат односи се на област социјалне заштите, односно „Успостављање сензорне собе за лица са потешкоћама у развоју“, односно опремање намјенских простора за пружање могућности лицима са потешкоћама у развоју за стицање различитих сензорних искустава, развој вјештина и др.

Поред овог, у складу са указаним потребама, континуирано ће се вршити активности на унапређењу техничких капацитета установа из области здравствене и социјалне заштите (дијагностичка опрема, санитарска возила и др.).

**КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ
ПРОЈЕКТИ**

ИНДИКАТОРИ

**ПОЛАЗНЕ
ВРИЈЕДНОСТИ**

**ЦИЉНЕ
ВРИЈЕДНОСТИ**

**ИНДИКАТОРИ ЗА
ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА
МЈЕРЕ**

Бројно стање кључне дијагностичке опреме:

УЗ апарати	4	Мин. 4
Мамограф	1	Мин. 1
РТГ кабинет /РТГ графика)	1	Мин. 1
Биохемијски анализатор	1	Мин. 1
Бројача крвне слике	1	Мин. 1

Успостављен Центар за базичну рехабилитацију - ЦБР	НЕ	До 2028. године
--	----	-----------------

Број специјалистичких услуга које пружа ЈУ ДЗ „Др Јован Рашковић“	19	25
---	----	----

**РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И
ДОПРИНОС МЈЕРЕ
ОСТВАРЕЊУ
ПРИОРИТЕТА**

Имплементирајући планиране кључне стратешке пројекте, али и низ других програмско-пројектних активности које се тичу инвестирања у људске и техничке капацитете ЈЗУ ДЗ „Др Јован Рашковић“ и ЈУ „Центар за социјални рад“ допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета (превентивни прегледи становништва, услуге физикалне рехабилитације, унапређење обима и квалитета кућних посјета, ефикасна социјална заштита и др.).

**ИНДИКАТИВНА
ФИНАНСИЈСКА
КОНСТРУКЦИЈА СА**

Износ средстава: 1.650.000КМ²⁶,
Извори: 30% буџет општине, 70% Влада РС (Министарство здравља и социјалне заштите, Фонд ЗО) и донаторске организације.

²⁶ Највећи дио од назначеног износа се односи на функционисање Центра за базичну рехабилитацију, и то око 150.000КМ на годишњем нивоу, односно 900.000КМ за период до 2030. године и успостављање и функционисање сензорне собе 360.000КМ.

ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, ЈЗУ ДЗ „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, ЈЗУ Центар за социјални рад Мркоњић Град.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, ЈЗУ ДЗ „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, ЈЗУ Центар за социјални рад Мркоњић Град.
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Медицински кадар, Кадар из области социјалне заштите, Становници општине Мркоњић Град и околних општина

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.2. Доступност здравствене и социјалне заштите свим становницима општине		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.2.2. Побољшање квалитета услуга у области здравствене и социјалне заштите		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева унапређење услова за што свеобухватнију здравствену и социјалну заштиту становништва. У области здравствених услуга мјера подразумијева јачање организационе и кадровске структуре здравствене заштите становништва. У области социјалне заштите мјера подразумијева адекватну организацију социјалне заштите за сва лица из ризичних група (дефинисање приоритетних мјера, идентификација лица из ризичних група, мотивација за укључивање истих у дефинисане активности и др.), као и унапређење кадровске структуре.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти, него програмско-пројектне интервенције ће бити осмишљавање у складу са идентификованим потребама потенцијалних корисника.		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Едукација љекара: Број организованих едукација за љекаре	3	5
	Број љекара који су присутвовали организованим едукацијама	15	20
	Број санираних стамбених јединица за лица у стању социјалних потреба	11	30
	Број младих до 30 година старости укључених у радно окупационе терапије	5	10
	Број дјеце обухваћених логопедско -дефектолошком терапијом	36	50

	Број едукација на којима су присуствовали кадрови из области социјалне заштите	2	3
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета (континуиран рад на унапређењу стручних компетенција медицинског кадра, обезбијеђене адекватне стамбене јединице за лица у стању социјалних потреба, обезбијеђени услови за радно-окупационе терапије и логопедско-дефектолошке терапије, спровођење промотивних кампања из области здравствене и социјалне заштите и слично).		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Износ средстава: 500.000КМ Извори: 50% буџет општине, 50% остали извори (Министарство здравља и социјалне заштите, донаторске организације и др.).		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година		
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, ЈЗУ ДЗ „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, ЈЗУ Центар за социјални рад Мркоњић Град.		
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	ЈЗУ ДЗ „Др Јован Рашковић“ Мркоњић Град, ЈЗУ Центар за социјални рад Мркоњић Град. Медицински кадар, Кадар из области социјалне заштите, Становници општине Мркоњић Град и околних општина		

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.3. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјеце и одраслих		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.3.1. Унапређење техничких и људских капацитета у области васпитно-образовног рада на подручју општине		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева континуирано унапређење просторних и техничких капацитета образовних установа (предшколских и школских), а у складу са присутним трендовима и захтјевима просвјетно-педагошке струке. Такође, иста подразумијева перманентно унапређење стручних капацитета ангажованог наставног особља у предшколском, основном и средњем образовању.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере кључни стратешки пројекат односи се на проширење капацитета ЈУ Дјечији вртић „Миља Ђукановић“ и то доградњу јасличког простора. Друге програмско-пројектне интервенције ће бити осмишљаване у складу са актуелним потребама васпитно-образовних установа. С обзиром да је код већине њих извршена адаптација и уређење просторних капацитета, један од важнијих пројеката је опремање стручних кабинета образовних установа свих нивоа. Поред наведеног, мјера подразумијева и активности које се тичу континуиране едукације наставног особља,		

	организовање едукативних активности за одрасле и друго.		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Број опремљених школских кабинета на подручју општине	НА	Најмање 12 до 2028.год.
	Износ средстава уложен у одржавање и техничко опремање школских објеката	Н.А.	Најмање 500.000КМ
	Процент дјеце обухваћених предшколским образовањем	29,8%	35%
	Број наставног особља укљученог у едукације	НА	Сви просвјетни радници
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета (улагања у опремање школских стручних кабинета, текуће и инвестиционо одржавање школских објеката и опреме, едукацију наставног особља и слично). Све ово ће резултирати укључивањем заинтересоване дјеце у процес предшколског образовања, бољим условима за образовање дјеце и одраслих, укључивање што већег броја лица у едукативне активности и тако даље.		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 1.000.000КМ Извори: 40% буџет општине, 60% остали извори (Влада РС, донаторске организације и др.).		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Предшколске и школске установе.		
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Предшколске и школске установе.		
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Просвјетни радници, Ученици основног и средњег и полазници предшколског образовања, Становници општине Мркоњић Град.		
ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.3. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и рекреацију дјеце и одраслих		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.3.2. Унапређење услова за кориштење слободног времена		

<p>ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧИМА ДЈЕЛОВАЊА</p>	<p>Мјера подрзумијева подршку пројектима и активностима који имају за циљ унапређење постојећих и креирање нових образовних и рекреативних садржаја за становнике општине свих узраста и категорија, а са циљем унапређења услова за ефикасније кориштење слободног времена. Мјера обухвата програмско-пројектне активности које се односе на изградњу и уређење рекреативних површина, прије свега шеталишних стаза, стаза за рекреативце, бицикличких стаза, планинарских стаза, фитнес центара „на отвореном“ и „у затвореном“, уређење и одржавање купалишта и тако даље. Такође, мјера је базирана и на потребама преквалификације кадрова и перманентног усавршавања потенцијалних корисника у складу са потребама тржишта рада.</p>		
<p>КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ</p>	<p>У оквиру мјере кључни стратешки пројекат односи се на уређење спортско-рекреативног центра „Луке“, односно простора између два стадиона. Друге програмско-пројектне интервенције биће осмишљене у складу са потребама потенцијалних корисника, односно рекреативаца.</p>		
<p>ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ</p> <p>РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА</p> <p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ЦИЉНЕ ГРУПЕ</p>	<p>ИНДИКАТОРИ</p>	<p>ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>	<p>ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>
	<p>Број рекреативних садржаја</p> <p>Број организованих едукација за дјецу и одрасле</p> <p>Задовољство грађана понуђеним садржајима за кориштење слободног времена</p>	<p>9</p> <p>N.A.</p> <p>N.A.</p>	<p>Најмање 15</p> <p>Најмање 3 едукације годишње</p> <p>Најмање 80%</p>
	<p>Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета, као нпр. унапређење услова за рекреацију грађана и квалитетније кориштење слободног времена, односно повећање нивоа задовољства грађана понуђеним рекреативним садржајима. Ово ће резултирати укључивањем што већег броја дјеце и одраслих у рекреацију и промоцију здравог живљења.</p>		
	<p>Износ средстава: 500.000KM Извори: 40% буџет општине, 60% остали извори (Влада РС, донаторске организације и др.).</p>		
	<p>2024. година – 2030. година</p>		
	<p>Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Одјељење за изградњу града и управљање имовином, ЈУ КСЦ „Петар Кочић“,</p> <p>Одјељење за изградњу града и управљање имовином, ЈУ КСЦ „Петар Кочић“.</p>		
	<p>Сви становници општине Мркоњић Град.</p>		

<p>ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА</p>
--	---

ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.4. Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.4.1. Унапређење људских и техничких капацитета јавне управе		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева интервенције које имају за циљ унапређење техничких и људских капацитета лица која у оквиру законских прописа, у име институција локалне самоуправе пружају услуге грађанима и инвеститорима (техничко унапређење у складу са актуелним потребама и трендовима, унапређење знања запослених који се баве пословима општинске управе и њених институција и др.).</p> <p>У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти, него програмско-пројектне интервенције ће бити осмишљене у складу са идентификованим потребама везаним за континуирану едукацију запослених, унапређењем техничке опремљености јавних институција и увођење нових услуга путем софтверских апликација, које ће олакшати приступ информацијама и остварењу права за све грађане општине Мркоњић Град, као и за актуелне и потенцијалне инвеститоре.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	% општинских службеника обухваћених стручним усавршавањем	50%	100%
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Техничка опремљеност општинске управе:		
	Број рачунара	70	75
	Број софтверских апликација	16	20
	Број услуга заснованих на модерним технологијама	5	10
	Задовољство грађана административним услугама општинске управе	77%	85%
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности из ове мјере допринеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета, техничком и кадровском јачању служби које се баве пружањем услуга грађанима и инвеститорима. Ово ће резултирати повећањем нивоа задовољства грађана и инвеститора услугама општинске управе и њених екстерних институција.		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 200.000КМ Извори: 80% буџет општине, 20% различите донаторске организације.		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Општинска управа – Кабинет начелника, Одјељења општине, Општинске јавне установе.		
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Општинска управа – Кабинет начелника,		

ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Запослени у општинској управи и јавним установама, Сви становници и привредници општине Мркоњић Град.		
ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.4. Ефикасна јавна управа и грађанске иницијативе укључујући и дијаспору		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.4.2. Оснаживање цивилног сектора и потенцијала дијаспоре		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева подршку успостављању нових и унапређењу капацитета и активности постојећих невладиних организација, охрабривање грађанских иницијатива, као и пројекте и активности усмјерене на активирање потенцијала дијаспоре (мапирање дијаспоре, успостављање контаката и сарадње са удружењима и појединцима из дијаспоре, реализација заједничких пројеката из различитих области и друго).</p> <p>У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти, него програмско-пројектне интервенције ће бити осмишљаване у складу са уоченим потребама везаним за оснаживање невладиног сектора и њихових иницијатива. Мјера подразумијева подршку и промоцију грађанским иницијативама које доприносе општем напретку и развоју. Такође, у оквиру мјере су и активности које ће допринијети унапређењу сарадње и активирању потенцијала дијаспоре.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Број активних НВО	35/56	Најмање 35
	Број догађаја НВО подржаних од стране општине	100 догађаја	Најмање 100
	Број предложених грађанских иницијатива	Н.А.	Најмање 3 годишње
	Број успостављених контаката са појединцима и организацијама из дијаспоре	0	Најмање 1000
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности из ове мјере допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета, односно појачаном активизму невладиног сектора и других грађанских иницијатива, те успостављању и развоју сарадње са дијаспором у свим могућим областима (спорт, култура, хуманитарне активности, привреда и сл.). Ово ће резултирати јачањем грађанског активизма и активизма НВО и активнијем учешћу дијаспоре у развоју општине и сл.		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 500.000КМ Извори: 50% буџет општине, 50% различите донаторске организације.		

ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Кабинет начелника, Невладине организације са подручја општине, Удружења и појединци из дијаспоре и др.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Кабинет начелника, Невладине организације са подручја општине, Удружења и појединци у дијаспори,
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Грађани општине Мркоњић Град.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.4. Унапријеђени услови за квалитетан раст, развој и образовање дјеце и одраслих		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.4.3. Унапријеђење безбједности грађана		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера доприноси унапређењу услова за организацију заштите становништва од свих потенцијалних облика њихове угрожености, односно повећању нивоа безбједности грађана у свим ризичним подручјима (природне катастрофе, друштвено негативне појаве и друго).		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти, него програмско-пројектне интервенције ће бити осмишљаване у складу са идентификованим потребама становника, односно у складу са потребама и трендовима у овој области, а на бази превенције појаве негативних ефеката по безбједност грађана и имовине.		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Технички опремљена Цивилна заштита	НЕ	До 2026. год.
	Број евидентираних пожара годишње	106	<100
	Број евидентираних и санираних клизишта	16	16
	Број саобраћајних незгода	4.036	Мање за 20%
	Број кривичних дјела	58	Мање за 10%
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности допринијеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета, техничком и кадровском јачању служби које се баве безбједношћу грађана (службе безбједности, цивилне заштите, ватрогасне јединице и слично). Ово ће резултирати повећањем нивоа безбједности грађана у сваком погледу.		

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 1.000.000КМ Извори: 30% буџет општине, 70% остали извори: Влада РС (МУП, Ватрогасни савез) и различите донаторске организације
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Одјељење за изградњу града и управљање имовином, Цивилна заштита општине Мркоњић Град, Полицијска управа Мркоњић Град, Ватрогасно друштво Мркоњић Град и др.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Одјељење за изградњу града и управљање имовином, Цивилна заштита општине Мркоњић Град, Полицијска управа Мркоњић Град, Ватрогасно друштво Мркоњић Град и др.
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Сви становници и привредници општине Мркоњић Град.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.5. Подршка породици		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.5.1. Подршка стамбеном збрињавању младих брачних парова, вишечланих породица и породица у стању социјалних потреба		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева подршку младим брачним паровима и вишечланим породицама при рјешавању стамбеног питања, односно директне мјере подршке изградње или куповини властите стамбене јединице за наведене категорије становништва. Кључни стратешки пројекат односи се на Пројекат изградње станова за младе брачне парове. Ради се о пројекту подршке куповини прве стамбене јединице за младе брачне парове у згради колективног становања чија изградња треба да започне 2024. године. Такође у наредном периоду мјера подразумијева проширење спектра ових активности кроз више програмско-пројектних интервенција.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Стамбене јединице и локације које су на располагању породицама из циљне групе	Н.А.	50
	Породице из циљне групе којима је субвенционисана куповина стамбених јединица (станова и кућа)	Н.А.	50
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементирајући осмишљене програмско-пројектне интервенције и активности из ове мјере допринијеће се остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета, односно обезбјеђењем стамбених јединица и локација за рјешавање стамбеног		

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	питања лица из зацртаних циљних група. Све ово ће на крају резултирати омогућавањем услова и подстицањем останка породица на подручју општине Мркоњић Град.
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Износ средстава: 1.200.000KM Извори: 60% буџет општине, 40% Влада РС и различите донаторске организације.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2025. година – 2030. година
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, ЈУ Центар за социјални рад. Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности Млади брачни парови, Вишечлане породице, Породице у стању социјалних потреба.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2. ДРУШТВЕНО И ИНСТИТУЦИОНАЛНО УРЕЂЕНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА КОЈА НУДИ РАЗНОЛИКОСТ И РАЗНОВРСНОСТ УЗ ОПТИМАЛНО КОРИШТЕЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 2.5. Подршка породици		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 2.5.2. Пронаталитетне мјере за подршку породици		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Ова мјера подразумијева директну подршку породицама, а које имају за циљ повећање наталитета, као и даљу подршку породицама у циљу обезбјеђења бољих животних услова и бољег животног стандарда, односно подршку мајкама при рађању, суфинансирање активности вантјелесне оплодње, обезбјеђење подршке при образовању и школовању дјете и тако даље.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру ове мјере нису предвиђени кључни стратешки пројекти, него програмско-пројектне активности ће бити дефинисане на годишњем нивоу, а у складу са актуелним очекивањима вишечланих породица и шире друштвене заједнице и њиховим реалним потребама.		
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	Подржана новорођенчад	103	Најмање 103
	Реализоване вантјелесне оплодње	Н.А.	Најмање 10/7 година
	Обезбијеђено:		
	Стипендија	121	Мин. 130
	Набавки уџбеника	546	Мин. 550
	Превоза ученика	180.000	Мин. 200.000
	Поклон бонова за вишечлане породице	762	Мин. 800
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементација осмишљених програмско-пројектних интервенција и активности из ове мјере допринеће остварењу зацртаних развојних ефеката мјере и остварењу постављених приоритета, односно подршку пројектима породица, подршка породицама путем пронаталитетних мјера и слично. Све ово ће на крају резултирати омогућавањем услова и		

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	подстицањем на проширење породица и останак на подручју општине Мркоњић Град.
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Износ средстава: 2.000.000КМ Извори: 70% буџет општине, 30% Влада РС и различите донаторске организације.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, ЈУ Центар за социјални рад, ЈУ Фонд за дјечију заштиту
	Удружења из ове области.
	Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Удружења из ове области.
	Млади брачни парови, Вишечлане породице, Породице у стању социјалних потреба.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕНЕ СВЕ УРБАНЕ ЦЕЛИНЕ, КАО И ЦЕНТРИ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 3.1. Уређено урбано подручје општине		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 3.1.1. Изградња и реконструкција градских улица и тргова		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Ова мјера подразумијева реализацију приоритетних пројеката који се односе на изградњу и реконструкцију градских улица и тргова, а према унапријед дефинисаним приоритетима. Акцент при одређивању конкретних пројеката је уређење централног дијела града, односно градских тргова и паркова са припадајућим улицама и објектима.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере предвиђена је имплементације више кључних стратешких пројеката, и то: Реконструкција Трга Краља Петра I Карађорђевића, Реконструкција Трга Српске војске, Реконструкција и уређење фасада у ужем центру општине, Реконструкција градских улица		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Укупна дужина асфалтираних улица (м)	39.945	Најмање још 1.800
	Дужина реконструисаних улица (м)	8.593	Најмање још 4.300
	Изграђено и реконструисано тргова и паркова - број	1 (код градског храма)	3
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементацијом планиране мјере, односно кључних стратешких, али и других по потреби указаних пројеката, резултираће уређенијем и атрактивнијем средишту града, али и унапређењу квалитета живота свих грађана општине Мркоњић Град. Овдје се посебно мисли на централно средиште града, односно правац: Храм покроба пресвете Богородице -		

<p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ЦИЉНЕ ГРУПЕ</p>	<p>зграда Општинске управе – зграда ЈУ КСЦ „Петар Кочић“, гдје је потребно тежити стварању јединствене архитектонско-грађевинске цјелине.</p> <p>Износ средстава: 7.000.000КМ Извори: 60% буџет општине, 40% Влада РС и донатори.</p> <p>2024. година – 2030. година</p> <p>Одјељење за изградњу града и управљање имовином</p> <p>Одјељење за изградњу града и управљање имовином</p> <p>Становници општине Мркоњић Град, Посјетиоци и туристи.</p>
<p>ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ</p> <p>ПРИОРИТЕТ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕНЕ СВЕ УРБАНЕ ЦЈЕЛИНЕ, КАО И ЦЕНТРИ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ</p> <p>Приоритет 3.1. Уређено урбано подручје општине</p>
<p>НАЗИВ МЈЕРЕ</p>	<p>Мјера 3.1.2. Уређење водотока у градском подручју</p>
<p>ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА</p>	<p>Мјера подразумијева регулацију и уређење водотока на подручју општине, прије свега корита Црне ријеке и њених притока у урбаном дијелу, као и корита Црне ријеке у насељеним мјестима Бјелајце и Копљевићи, а са циљем заштите од поплава и деградација земљишта, као и постизања естетско-визуелних ефеката уређених цјелина.</p>
<p>КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ</p>	<p>У оквиру мјере предвиђена је имплементације кључног стратешког пројекта Уређење корита Црне ријеке (од Зборничког моста до сточне пијаце), чије су припремне активности у току.</p>
<p>ИНДИКАТОРИ</p>	<p>ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>
<p>ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ</p>	<p>Број уређених водотока у градском дијелу општине</p> <p>4 (Вилењак, Ц. ријека, Црљеница и Митрића поток</p> <p>6 до 2030. године</p>
<p>РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ</p>	<p>Дужина уређених водотока (м)</p> <p>Око 1.900</p> <p>Најмање 3.000 метара до 2026. године</p>
<p>ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА</p>	<p>Имплементацијом кључног стратешког, али и других пројеката који се тичу уређења ријечних обала и корита, резултираће уређенијим и атрактивнијим подручјима интервенција, али и унапређењу сигурности грађана и имовине уз ријечна корита.</p>
<p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ИНСТИТУЦИЈА</p>	<p>Износ средстава: 2.000.000КМ Извори: 30% буџет општине, 70% Влада РС, јавна предузећа и донатори.</p> <p>2024. година – 2030. година</p> <p>Одјељење за изградњу града и управљање имовином,</p>

ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Одјељење за просторно уређење и комуналне дјелатности, Одјељење за изградњу града и управљање имовином Становници општине Мркоњић Град,
--	---

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕНЕ СВЕ УРБАНЕ ЦЕЛИНЕ, КАО И ЦЕНТРИ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 3.2. Изградња недостајућа и квалитетно одржавана постојећа инфраструктура у руралним подручјима		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 3.2.1. Изградња и реконструкција локалних путева		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева реализацију приоритетних пројеката који се односе на изградњу и реконструкцију путне инфраструктуре у сеоским подручјима, а према унапријед дефинисаним приоритетима, односно Програму капиталних инвестиција. У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти, него ће изградња нових путних комуникација и реконструкција постојећих планирати према унапријед дефинисаним критеријумима у оквиру методологије за израду Програма капиталних инвестиција.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Учешће асфалтираних путева у укупној дужини локалних категорисаних путева (%)	81,4%	90%
	Учешће асфалтираних путева у укупној дужини локалних некатегорисаних путева (%)	37,2%	50%
	Дужина реконструисаних локалних путева (са асфалтном подлогом) (м)	14.350	22.350
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементацијом приоритетних пројеката изградње и реконструкције локалне путне мреже, резултираће квалитетнијом повезаношћу села са сједиштем општине, али и уопште бољу и квалитетнију повезаност становника у сеоским подручјима са другим мјестима. Све ово ће довести до повећања нивоа квалитета живота грађана у сеоским подручјима општине Мркоњић Град.		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 4.000.000КМ Извори: 50% буџет општине, 50% Влада РС, јавна предузећа и донатори.		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година		

ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Одјељење за изградњу града и управљање имовином, Савјети мјесних заједница
	Одјељење за изградњу града и управљање имовином
	Становници општине Мркоњић Град

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕНЕ СВЕ УРБАНЕ ЦЕЛИНЕ, КАО И ЦЕНТРИ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 3.2. Изграђена недостајућа и квалитетно одржавана постојећа инфраструктура у руралним подручјима		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 3.2.2. Изградња и одржавање јавних објеката у сеоским подручјима		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева реализацију пројеката који се односе на изградњу и одржавање објеката заједничке употребе у сеоским подручјима, прије свега друштвених домова, али и других објеката, као што су спортски објекти, рекреативни објекти, вјерски објекти, гробља, споменици раније и скорије прошлости и тако даље.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти, него ће изградња нових и реконструкција постојећих горе споменутих објеката планирати према унапријед дефинисаним критеријумима у оквиру методологије за израду Програма капиталних инвестиција.		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Сеоски домови: Довршених и реконструисаних Новоизграђених	0 Н.А.	10 до 2030.г. 4 до 2030.г.
	Омогућено каблирање за ИТ мреже и друге инсталације у сеоским подручјима (приликом изградње и реконструкције путева)	Н.А.	Најмање 10 километара до 2028. године
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Имплементацијом приоритетних пројеката изградње и реконструкције јавних објеката у сеоским подручјима, резултираће повећањем нивоа квалитета живота грађана у сеоским подручјима општине Мркоњић Град.		
	Износ средстава: 700.000КМ Извори: 80% буџет општине, 20% Влада РС и донатори.		
	2024. година – 2030. година		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за изградњу града и управљање имовином, Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности, Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, Савјети Мјесних заједница.		

НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Одјељење за изградњу града и управљање имовином Одјељење за општу управу и друштвене дјелатности Становници општине Мркоњић Град		
ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕНЕ СВЕ УРБАНЕ ЦЕЛИНЕ, КАО И ЦЕНТРИ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 3.3. Сигурност у обезбјеђењу свих јавних комуналних услуга		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 3.3.1. Унапређење снабдијевања потрошача електричном енергијом		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева унапређење, односно рјешавање идентификацију проблема у квалитетном и несметаном снабдијевању потрошача (грађана и пословних субјеката) електричном енергијом, како са аспекта редовности, тако и са аспекта квалитета електричне енергије. Ово се нарочито односи на сеоска подручја. Потребно је дјеловање у правцу реконструкције средњенапонске и нисконапонске мреже, као и квалитетног одржавања исте.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере, кључни стратешки пројекти односе се на реконструкцију средњенапонске и нисконапонске мреже, а која је у надлежности ЈП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука.		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Улагања у електро дистрибутивну мрежу на подручју општине Мркоњић Град (НН и СН)	Н.А.	4.000.000 КМ до 2028.г.
	Задовољство грађана снабдијевањем електричном енергијом у урбаном подручју	Н.А.	Најмање 90%
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементацијом кључних стратешких и приоритетних пројеката реконструкције електро-енергетске мреже и адекватно текуће одржавање исте допринијеће побољшању система снабдијевања електричном енергијом, односно смањењу непланираних прекида у испоруци електричне енергије, као и повећању задовољства грађана снабдијевањем истом.		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Износ средстава: 4.000.000 КМ Извори: 100% ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука.		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ НОСИОЦИ	2024. година – 2030. година ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, Одјељење за изградњу града и управљање имовином. ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука		

СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Становници општине Мркоњић Град		
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Пословни субјекти општине Мркоњић Град.		
ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3. ИНФРАСТРУКТУРНО УРЕЂЕНЕ СВЕ УРБАНЕ ЦЈЕЛИНЕ, КАО И ЦЕНТРИ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 3.3. Сигурност у обезбјеђењу свих јавних комуналних услуга		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 3.3.2. Изградња и реконструкција водоводно-канализационе мреже на подручју општине		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	<p>Мјера подразумијева даље унапређење система водоснабдијевања свих становника општине Мркоњић Град, као и адекватан третман отпадних вода прије њиховог пуштања у системе природних водотока. У том контексту, истом је предвиђено адекватно одржавање и унапређење постојећих система водоснабдијевања, као и изналажење могућности за рјешавање водоснабдијевања у безводним крајевима. Такође, мјера подразумијева и системски приступ заштити изворишта питке воде и третману отпадних вода, а у складу са најновијим, савременим стандардима и технологијама.</p> <p>У оквиру мјере нису дефинисани кључни стратешки пројекти. Пројекти ће бити планирани на бази унапријед дефинисаних критерија из оквира методологије за израду Програма капиталних инвестиција, што ће бити основ динамике њихове имплементације. Приступ рјешавању водоснабдијевања села Баљвине, Дубица и Шибови, због комплексности истих, зависиће од изналажења екстерних извора финансирања.</p>		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ			
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
	Број домаћинстава обухваћених водоснабдијевањем у градском подручју	2.710	Најмање 2.850 Корисника до 2030.г. ²⁷
	Број домаћинстава обухваћених водоснабдијевањем у сеоским подручјима	1.540	Најмање 1.650 Корисника до 2030.г.
	Број насељених мјеста обухваћен канализационом мрежом у сеоским подручјима	3	5 до 2030.г.
	Задовољство грађана услугама водоснабдијевања у сеоским подручјима	Н.А.	Најмање 90%

²⁷ Укључује и домаћинства у градским и приградским подручјима који се питком водом снабдијевају из локалних водовода.

РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементацијом планираних пројеката, односно заштитом изворишта питке воде, даљим ширењем водоводне и канализационе мреже и адекватно инвестиционо и текуће одржавање исте допринијеће побољшању система водоснабдијевања, односно сигурном и поузданом снабдијевању становника и пословних субјеката питком и техничком водом.
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 2.000.000КМ Извори: 50% буџет општине и 50% Влада Републике Српске и донатори.
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2024. година – 2030. година
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, Одјељење за изградњу града и управљање имовином, ЈКП „Парк“ а.д. Мркоњић Град, Савјети Мјесних заједница.
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за изградњу града и управљање имовином, ЈКП „Парк“ а.д. Мркоњић Град.
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Становници општине Мркоњић Град Пословни субјекти општине Мркоњић Град.

ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4. ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ПРОСТОРОМ И ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 4.1.1. Ефикасно и одрживо управљање отпадом		
ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА	Мјера подразумијева континуиране активности на унапређењу логистичких и техничких услова за ефикасно и одрживо управљање отпадом, и то: унапређење техничких и еколошких услова постојеће централне градске депоније, стварање услова за селективно управљање отпадом, континуирано унапређење техничко-технолошких капацитета ЈКП „Парк“ (преса за папир и пластику, вага, контејнери, перфоратор боца и тако даље), повећање корисника из руралних подручја обухваћених организованим сакупљањем отпада и слично.		
КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	У оквиру мјере кључни стратешки пројекат се односи на Унапређење техничких и еколошких капацитета постојеће централне депоније, како би иста испунила услове за прибављање свих потребних дозвола.		
	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Унапријеђени технички капацитети ЈКП „Парк“:		
	Велики контејнери	21	Мин. 25
	Мали контејнери	202	Мин. 230
	Канте	10	Мин. 20
	Возила за смеће	5	Мин. 5
	Број дивљих депонија	15	0 до 2028. г.

<p>РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА</p> <p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА</p> <p>ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ЦИЉНЕ ГРУПЕ</p>	<p>Промотивне кампање о јачању свијести грађана 1 / год. Мин. 3 годишње</p> <p>Имплементацијом кључног стратешког пројекта, као и других приоритетних пројеката у оквиру ове мјере постиће се ефикасније и одрживо управљање комуналним отпадом. Другим ријечима, селективним управљањем отпадом смањиће се количине отпада које ће бити депоноване на депонији. Укључивањем што већег броја домаћинстава из руралних подручја у организовано сакупљање отпада смањиће количину отпада која се депонује на дивљим депонијама, што и јесу приоритети и захтјеви у овој области.</p> <p>Износ средстава: 1.000.000КМ Извори: 30% буџет општине и 70% Влада Републике Српске и донаторске организације.</p> <p>2025. година – 2030. година</p> <p>Одјељење за изградњу града и управљање имовином, Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, ЈКП „Парк“ а.д. Мркоњић Град.</p> <p>Одјељење за изградњу града и управљање имовином, ЈКП „Парк“ а.д. Мркоњић Град. Становници општине Мркоњић Град Пословни субјекти општине Мркоњић Град.</p>
<p>ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ</p> <p>ПРИОРИТЕТ</p> <p>НАЗИВ МЈЕРЕ</p> <p>ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА</p> <p>КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4. ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ПРОСТОРОМ И ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ</p> <p>Приоритет 4.1. Одрживо управљање животном средином</p> <p>Мјера 4.1.2. Заштита животне средине и унапређење енергетске ефикасности на подручју општине</p> <p>Мјера подразумијева допринос очувању и унапређењу стања животне средине, праћење основних параметара животне средине и реаговање у случају њене угрожености, унапређење стања енергетске ефикасности и креирање амбијента за ефикасније кориштење потенцијала обновљивих извора енергије.</p> <p>У оквиру енергетске ефикасности и менаџмента као кључни пројекат истиче се пројекат енергетске ефикасности јавне расвјете, односно замјена постојећих расвјетних тијела, новим енергетски ефикаснијим.</p> <p>Такође, кључни стратешки пројекат се односи на успостављање система за континуирано праћење основних параметара стања животне средине, односно адекватан мониторинг у овој области, како би се благовремено предузимале корективне мјере у случају нарушавања истих.</p> <p>Кључни стратешки пројекат је и Израда адекватне студије управљања отпадним водама, која би послужила као основа за приступање изради инвестиционе и пројектно-планске документације вишег нивоа за пречишћавање отпадних вода.</p> <p>Такође, један од кључних стратешких пројеката је и Примјена мјера енергетске ефикасности и имплементација енергетског менаџмента у јавном сектору, којим се испуњавају циљеви Споразума градоначелника за</p>

климу и енергију до 2030. године. Ове мјере подразумијевају утопљавање објеката, замјену кровне конструкције, замјену столарије, увођење система гријања (хлађења) на еколошка горива итд. Општина Мркоњић Град има иницијалну обавезу за смањење емисије стакленичких гасова и интегрисање прилагођавања климатским промјенама.

	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ
ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ	Студија управљања отпадним водама	Не	Да
	Успостављен систем за праћење основних параметара стања животне средине	-	До 2025. године
	Потрошња енергије у јавном сектору (јавне зграде у надлежности општине)	4.900 MWh/год.	Смањење за 10% до 2026. године
	Број субјеката који производе електричну енергију из обновљивих извора	9 ²⁸	Најамње 20
РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА	Имплементацијом кључних стратешких пројеката, као и других приоритетних пројеката у оквиру ове мјере допринијеће се значајном искорак у системским активностима у управљању стањем животне средине, као и активној улози општине у пројектима енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.		
ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА	Износ средстава: 3.000.000KM Извори: 50% буџет општине и 50% Влада Републике Српске и донаторске организације.		
ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	2025. година – 2030. година		
ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука – ТЈ Мркоњић Град.		
НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ	Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, Инвеститори у обновљиве изворе енергије.		
ЦИЉНЕ ГРУПЕ	Становници општине Мркоњић Град, Инвеститори у обновљиве изворе енергије.		
ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4. ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ПРОСТОРОМ И ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ		
ПРИОРИТЕТ	Приоритет 4.2. Одрживо управљање простором		
НАЗИВ МЈЕРЕ	Мјера 4.2.1. Израда и доношење спроведбене планске документације за приоритетна подручја		

²⁸ ЈЗУ Дом здравља, „Миг електро“ д.о.о. (бх), „Визитор центар“ Пецка

<p>ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧИМА ДЈЕЛОВАЊА</p> <p>КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ</p>	<p>Мјера треба да допринесе адекватном и правовременом одговору општине Мркоњић Град, односно надлежних служби на указане потребе за измјенама постојеће и доношењу нових спроведбених просторно-планских докумената. Поред тога, све ове активности треба да прати процес потпуне дигитализације управљањем простором и његово кориштење кроз Геоинформациони систем општине (ГИС).</p> <p>У оквиру мјере нису планирани кључни стратешки пројекти, него ће исти бити имплементирани у складу са указаним приоритетима, односно потребама грађана и инвеститора.</p>												
<p>ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ</p> <p>РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА</p> <p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА</p> <p>ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ЦИЉНЕ ГРУПЕ</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="480 504 927 577">ИНДИКАТОРИ</th> <th data-bbox="927 504 1198 577">ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</th> <th data-bbox="1198 504 1481 577">ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="480 577 927 651">Број усвојених приоритетних спроведбених планова</td> <td data-bbox="927 577 1198 651">23</td> <td data-bbox="1198 577 1481 651">31</td> </tr> <tr> <td data-bbox="480 651 927 741">Важећи просторно-плански документи (сви)²⁹</td> <td data-bbox="927 651 1198 741">26</td> <td data-bbox="1198 651 1481 741">34</td> </tr> <tr> <td data-bbox="480 741 927 958">Укупна површина подручја обухваћених новом и измијењеном спроведбеном просторно планском документацијом</td> <td data-bbox="927 741 1198 958">453 ха</td> <td data-bbox="1198 741 1481 958">Најмање 550 ха</td> </tr> </tbody> </table> <p>Имплементацијом приоритетних пројеката, али и пројекта пуне имплементације Геоинформационог система општине (ГИС) допринијеће се значајном искорак у системским активностима у управљању простором и његовом најрационалнијем кориштењу, односно укупном напретку и развоју општине Мркоњић Град,</p> <p>Износ средстава: 200.000КМ Извори: 80% буџет општине и 20% инвеститори.</p> <p>2024. година – 2030. година</p> <p>Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, Изабране стручне куће за израду просторно-планске документације, Инвеститори.</p> <p>Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, Становници општине Мркоњић Град, Инвеститори.</p>	ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	Број усвојених приоритетних спроведбених планова	23	31	Важећи просторно-плански документи (сви) ²⁹	26	34	Укупна површина подручја обухваћених новом и измијењеном спроведбеном просторно планском документацијом	453 ха	Најмање 550 ха
ИНДИКАТОРИ	ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ	ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ											
Број усвојених приоритетних спроведбених планова	23	31											
Важећи просторно-плански документи (сви) ²⁹	26	34											
Укупна површина подручја обухваћених новом и измијењеном спроведбеном просторно планском документацијом	453 ха	Најмање 550 ха											
<p>ВЕЗА СА СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕМ</p> <p>ПРИОРИТЕТ</p> <p>НАЗИВ МЈЕРЕ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4. ОДРЖИВО УПРАВЉАЊЕ ПРОСТОРОМ И ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ</p> <p>Приоритет 4.2. Одрживо управљање простором</p> <p>Мјера 4.2.2. Заштита природних и културно-историјских наслеђа</p>												

²⁹ Подразумијева стратешке и спроведбене просторно-планске документе.

<p>ОПИС МЈЕРЕ СА ОКВИРНИМ ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛОВАЊА</p>	<p>Мјера треба да допринесе очувању природних и културно-историјских наслеђа општине, као и њихово стављање у функцију развоја туризма и општег руралног развоја. Подразумијева мапирање свих наведених локалитета, њихово визуелно уређење и омогућавање физичког приступа тим локацијама, како би биле понуђене заинтересованим туристима. Такође, подразумијева креирање развојних пројеката, а на основу капацитета тих локација, те развој потребне пројектно-техничке документације, изналажење адекватних извора финансирања за њихово стављање у развојну функцију, прије свега функцију развоја туризма и сличне активности.</p>		
<p>КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ</p>	<p>У оквиру мјере нису планирани кључни стратешки пројекти, него ће исти бити имплементирани у складу са указаним приоритетима, односно интересовањима потенцијалних корисника.</p>		
<p>ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ РЕЗУЛТАТА МЈЕРЕ</p> <p>РАЗВОЈНИ ЕФЕКАТ И ДОПРИНОС МЈЕРЕ ОСТВАРЕЊУ ПРИОРИТЕТА</p> <p>ИНДИКАТИВНА ФИНАНСИЈСКА КОНСТРУКЦИЈА СА ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА</p> <p>ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ИНСТИТУЦИЈА ОДГОВОРНА ЗА КООРДИНАЦИЈУ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>НОСИОЦИ СПРОВОЂЕЊА МЈЕРЕ</p> <p>ЦИЉНЕ ГРУПЕ</p>	<p>ИНДИКАТОРИ</p>	<p>ПОЛАЗНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>	<p>ЦИЉНЕ ВРИЈЕДНОСТИ</p>
	<p>Број означених локалитета наслеђа природе и културе</p> <p>Број уређених локалитета наслеђа природе и културе</p> <p>Број заштићених локација (подручја, културно-историјских споменика и споменика природе)</p>	<p>38</p> <p>18</p> <p>9</p>	<p>50</p> <p>30</p> <p>15</p>
	<p>Имплементацијом свих пројеката и активности у оквиру мјере, допринеће мапирању и уређењу знаменитих природних и културно-историјских локалитета, те креирању амбијента за активирање истих у туристичке и друге развојне сврхе.</p>		
	<p>Износ средстава: 200.000КМ Извори: 60% буџет општине и 40% донатори.</p>		
	<p>2025. година – 2029. година</p>		
	<p>Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, ЈУ КСЦ „Петар Кочић“, ЈУ ТО Мркоњић Град (по оснивању).</p>		
	<p>Одјељење за просторно планирање и комуналне дјелатности, ЈУ КСЦ „Петар Кочић“, ЈУ ТО Мркоњић Град (по оснивању).</p>		
	<p>Становници општине Мркоњић Град, Инвеститори.</p>		